

31. OKTOBER SVETOVNI DAN V ARČE V ANJA

Nezavarovana kulturna dediščina

Ukradeni dragoceni vitraži

V noči s četrta, 25. oktobra, na petek, 26. oktobra, je neznanec (ali neznanici) odnesel iz tamkajšnje cerkve dvoje gotskih oken izdelanih v vitražni tehniki. Vitražna okna so bila iz 14. stoletja in so sodila med redke ali celo edine te vrste v Sloveniji. Kraja neprecenljivih vitražev je že tretja kraja iz te cerkve.

Breg pri Predvoru, 25. oktobra - Tat je očitno dobro vedel, česa se loteva. V cerkev je vstopil z naviranjem stranskih vrat, nato pa je z primernim orodjem izkopal sicer z zunanje strani zavarovana stekla iz

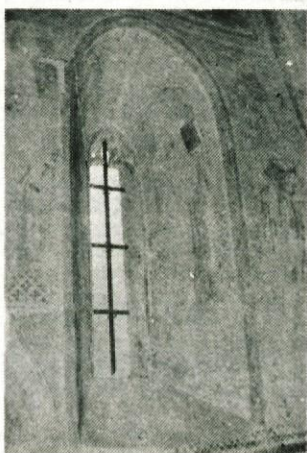

Vitraz na južnem oknu: Križani z Janezom Evangelistom in Marijo. Delo verjetno furlanskih mojstrov sodi v 14. stoletje.

ometa. Oba vitraža merita v širino 20 cm, visoka pa sta 1,40 metra. Na steklu južnega okna je upodobljen Križani z Janezom Evangelistom in Marijo. V spodnjem delu okna je na levi sv. Marjeta z zmajem, desno pa sv. Barbara s stoplom. V drugem severnem vitražu pa je upodobljena Ana Samotretja (Ana z Marijo in Jezusom).

Izjemna vitraža iz konca 14. ali začetka 15. stoletja sta neprecenljive zgodovinske vrednosti. Njuna vrednost za slovensko kulturno dediščino je še toliko večja, ker sta izjemno dopolnjevala tudi sicer znamenito notranjost breške cerkve z njenimi freskami iz leta 1437 in poslikanim gotskim lesenim stropom, ki so ga leta 1971 našli pod mlajšim kasiranjem iz 17. stoletja. V cerkvi so tudi zlati oltarji ob straneh cerkvene ladje z letošnjo letnico restavriranja. Cerkev so namreč pred kratkim v celoti obnovili, poleg notranjosti tudi streho, za kar je poleg krajanov denar prispeval tudi Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Kranj. Tako obnovljena cerkev je bila kot svojevrstna srednjeveška znamenitost več kot imeniten spomenik naše kulturne dediščine in reprezentančni objekt za turistične in druge ogleda.

Da so že pred vojno in tudi po vojni ponujali za oba vitražna okna nekateri zbiralci celo bogastvo, vedo povedati pri Celarjevih, kjer so zaradi bližine hiše dolga leta bili skrbniki cerkve. Stavba s tako vredno notranjostjo je srečno prestala potrese in tudi vojno vihar, zdaj pa so jo kot kaže vzeli na piko zbiralci zgodovinskih dragocenosti. Pred dvema letoma je namreč izginila iz cerkve olj-

Namesto vitražev zevata le prazni okenski odprtini na zunanji strani zavarovani z debelim žičnim steklom. Toda tat se je dragocenosti lotil iz notranjosti cerkve. Foto: Jure Cigler

na slika Križevega potu, pogrešili pa so tudi svetniško palico.

Ob vsem tem je seveda znova treba načeti problem varovanja takšnih znamenitosti. Krajanje so prizadeti, ključar cerkve obupan, naša kulturna dediščina pa ob nenadomestljiv predmet iz kulturne zakladnice. Podobno je seveda tudi v vseh drugih cerkvah, kjer imajo dolgoletni zbiralci dokaj lahko pot do dragocenosti, ki najverjetneje tako kot breški vitraži končajo v tujih zasebnih zbirkah. Dokler bo ostajalo le pri namenu, da bi take objekte zavarovali temeljiteje s klasičnimi ali sodobnimi (alarmnimi) napravami, bodo te hrame plenilci plenili naprej. Tudi s kopijami najvrednejših predmetov in z originali v varnih muzejskih depojih še nismo kaj prida prišli naprej. ● Lea Mencinger

Prostor in čas

Lahko bi tudi rekli: prostor skozi čas. Sedanja škofovska vlada ima z obema pojmom ali, bolje, zaradi njih velike sitnosti. Prostorski vzli, ki so jih njene predhodnice, potem ko so si bodisi opekle ali umile roke, modro prepuščale prihodnosti, so se zdaj z vso težo zgrnile na kup.

Škofja Loka je pred prostorskim infarktom. Klavnic, LTH Vincarje in Bandag (proti kateremu se javnost še ni načepirila) so zadnji osamelci, ki bi se že zdavnaj, hkrati z večinskim delom industrije, morali umakniti iz tisočletnega mesta. Zdaj, ko, takšni kot so, le še stežka tekmujejo za trg, naj bi vlada zamahnila s čarobno palico in rešila vzel v korist podjetij (sanacija) in meščanov (izselitev). Vendar to še ni vse; na mizo prihajajo stare (v novi preobleki) različice rešitve mestne obvoznice proti Poljanski dolini. Ljudje množično na črno gradijo hiše, ker parcel po velikem razpitu Kamnitnika uradno ni. Še sreča, da v mesto ni podjetnika s kupom nove, ki bi tu rad spočel donosno proizvodnjo in zaposlil nezaposlene, ker svojega denarja ne bi imel kam vložiti.

Mesto nima več površin, ki bi jih brez

škoda za okolje, kmetijstvo, kulturo lahko pozidali. Vlak je z ostrejšo prostorsko-urbanistično zakonodajo in s prebujenim javnim mnenjem odpeljal. Zamujeno je tudi zato, ker so se škofovske oblasti pred tem do prostora preveč lagodno obnašali, ker so trenutne zagate reševali mimo mnenja stroke. Samo primer; stroka, ki se je, žal, pustila (morala?) podrediti dnevni politiki, je Trato že 1964. leta določila za industrijsko cono. V njej so kasneje zrasle nove stanovanjske hiše in bloki, delavci in stanovalci so postali ujetniki ad-hoc občinske politike, da ne rečemo birokracije.

Sedanja občinska vlada je v precepu, iz katerega se skuša prefinjeno izmotati tako, da odločitve prepušča parlamentu. Kaj pa drugega, potegnjena za nos, za katerega vleče uprava, gospodarstvo in javnost, v porojeni demokraciji, ko je treba misliti tudi na glasove volilcev, lahko sploh stori? Preveč je zavženega prostora, časa in zaupanja ljudi, pa premalo denarja za dobre rešitve. Zdi, da je edina, ki je znala zmedo preroško obrniti sebi v prid, klavnica, ki je obnovo preprosto začela. ● H. Jelovčan

Jeseniški Železarni ponovno grozi stečaj

Železarna hiti v zavetje države

Jesenice, 26. oktobra - Jeseniški Železarni 3. novembra ponovno grozi stečaj, kako se mu bo tokrat izognila, še ni jasno, stečajni postopek pa je povsem možen in verjeten, če se medtem ne bo nič zgodilo. V razreševanje razmer v črni metalurgiji je namreč posegla slovenska vlada, ki želi ohraniti zdravo jedro jeseniške Železarne, kar pomeni, da bo prihodnje leto 1.600 železarjev brez dela.

Kriza jeseniške Železarne je tako globoka, da se sama ne more več izvleči. Iz pogovora z

direktorjem poslovnega oddelka Borisom Bregantom, ki ga objavljamo na 10. strani, je

moč razbrati, da je prihodnost Železarne v njenem zdravem jedru, ki ga bo pomagala ohraniti slovenska država. Bo do tega prišlo brez stečaja, je še težko reči, saj je 3. november pred vrati, slovenska skupščina pa naj bi problematiko črne metalurgije obravnavala na prihodnji seji. Svoje bodo morali reči tudi bankirji, ki naj bi s pretvorbo dolgoročnih posojil v delnice postali solastniki železarne, nad čemer pa niso navdušeni.

Za Jesenice bodo najbolj občutljiv problem presežki delavcev, v Železarni ocenjujejo, da bodo v prihodnje kruha za približno 3.600 ljudi, kar pomeni, da jih bo brez dela ostalo 1.600. Dobra polovica bo rešljivih tekem prihodnjega leta, za slabo polovico pa odgovora ni. ● M. V., Foto: J. Cigler

Naslednja številka bo izšla v torek, 6. novembra. Uredništvo

Novogoriški kongres Stranke demokratične prenov

Med komunistično in socialdemokratsko vsebino

Nasprotniki socialdemokratske vsebine v Stranki demokratične prenov so se do kongresa v Novi Gorici pritajili, na kongresu pa so javno povedali svoje nezadovoljstvo in izsilili kompromis.

Nova Gorica, 27. oktobra - Ali je bil kompromis dolgoročno dobra rešitev za stranko, so pokazala prihodnost. Kompromisi, čeprav pokazali kot slabi, posebej če so sklenjeni v med očiščenih trenutkih. Novogoriški, sklenjen s tega zasuka stranke, ki je v Novi Gorici izpuščala iz imena ZKS, obdržala pa samo Stranko demokratične prenov, in somišljeniki neke partije, pa je bil dogovorjen v takem odločilnem trenutku in bo v prihodnje delovanje stranke vnašal negotovost. Samo sprememba imena in sprejem deklaracije o socialdemokratski prenovi stranke namreč ne moreta izkoreniniti razhajanj, ki so dobra, če ostanejo v mečem času spreminjeni miselnost članov. V Novi Gorici je bila večina res na strani socialdemo-

kratskega vodstva, vendar ni bila prepričljiva in ima očitno največjo opozicijo na Primorskem in v ljubljanskih občinah. Vodstvo stranke, ki mu po novogoriškem kongresu načeljuje predsednik dr. Ciril Ribičič in glavni tajnik Franci Pivec, bo moralo na opozicijo računati, na glasno ali tiho, vendar bo morali biti vztrajno, trdno in politično modro, če bo uresničevana kongresna zasnova stranke. Samo takšna, socialistična, socialdemokratska, ima možnosti za javno podporo in volilne glasove, za ugled in moč v parlamentu in tudi za priznanje v mednarodni levici, predvsem pa v Socialistični internacionali. Čas komunizma, vsaj takšnega, kakršnega smo poznali, je mimo. Lepotni popravki ne zadostujejo. Če bi stara ZKS samo zamenjala tablo, bi bila potisnjena v vlogo maloštevilne lože. Ker pa ni ravnila tako, je plačala na volitvah manjši davek. ● J. Košnjek

Spomnimo se mrtvih, položimo cvet in prižgimo svečo!

NOTRANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Od Balkana do Libana

Naslov tega članka bi lahko bil tudi: *od balkanizacije k libanoni-zaciji in nazaj*. Gre za dva soznačna politična pojma, ki imata v bistvu isto, negativno vsebino. O balkanizaciji so začeli govoriti po balkanskih vojnah v začetku tega stoletja in odtlej označuje politično razdelitev, razdrobitev ali razkosanje neke dežele, države ali imperija, ki se dogaja na način vojne. Po razkroju avstro-ogrškega in otomanskega cesarstva se je na Balkanu pojavilo več nacionalnih držav in večnacionalna Jugoslavija (Kraljevina SHS). Kakršnakoli že je bila navznoter, sedem desetletij je bila dejavna stabilnost v tem prostoru, zdaj pa se končuje tako, kot se je začela - v balkanizaciji.

Leta 1975, ko je bilo na Balkanu navidez še vse lepo in prav, se je balkanizacija zgodila v nekem drugem gorovju, v Libanonu. Arabski bratje po krvi in po jeziku (ki bi rekel Cankar), ki so si bili hkrati tuji po kulturi oziroma veri (krščanski maroniti na severu in ob njih tri vrste muslimanov: suniti na obali, šiiti v dolini Bekaa, druzi na jugu) so se po stoletjih sožitja ob sirskega, francoskega in izraelskega sekundiranju sporekli in spopadli na življenje in smrt. Agonija te dežele traja že petnajst let in smo se nanjo tako navadili, da nas sploh ne vznemirja več.

Nedavno pa se je v Libanonu zgodilo nekaj, kar smo v senci velikih zunanjepolitičnih tem (kriza v Zlatu, združevanje v Evropi, nobelovec Gorbačov...) skoraj spregledali: krščanski general Aun se je kar naenkrat odpovedal svojemu poveljstvu in se zatekel v francosko ambasado. Daljnovidejše opazovalci so v ozadju te na prvi pogled nejasne poteze kmalu ugledali: Zlatu, ki je poprej užival odkrito podporo Francozov, toleriral pa so ga tudi Izraelci, je moral oditi, ker je Irak zasedel Kuvajt - iz česar po logiki velike politike sledi, da Libanon pripada Siriji! Po iraški agresiji je namreč v Zlatu nastala nenavadna koalicija. Na eni in isti fronti so se začele razvrščati ZDA, Zahodna Evropa, Saudova Arabija, Egipt, Sirija in - Izrael; po fundamentalističnem zblizanju med Irakom in Iranom se je tej družini pridružila še SZ. Sirija, Izrael in Francija kot glavni zunanji spodbujevalci libanonske krize so se tako znašli na isti obali in Aun je moral v vodo. Tudi sicer je očitno, da se težišče bližnjevzhodne krize prenaša z arabsko-izraelskega spora na spor med Irakom in "ostalimi", med fundamentalisti in zmernimi. Temperatura v Zlatu raste, v Libanonu pa pada.

Balkanizacija zapuša Libanon in se vrača v domače kraje, na Balkan. Jugoslaviji grozi prav tisto, kar so ji nekateri prerokovali že pred leti - libanizacija. Razmajani državni tvorbi bratov po krvi, bratrancev po jeziku in tujecev po kulturi se obetajo razpad, vojaški udar in državljanska vojna. Je pa nekaj, v čemer se Jugoslavija pred libanizacijo bistveno razlikuje od Libanona, kakršen je bil pred balkanizacijo; zunanje sile, vpletene v libanonsko krizo, so jo s svojim ravnanjem še pospeševale, Evropa pa očitno ni zainteresirana za kaj takega. Svarila, ki se slišijo iz Washingtona in Moskve, so si skoraj istovetna, Italija in Avstrija si očitno ne želita državljanske vojne na svojih mejah, albanski voditelj Ramiz Alija pa je Lončarju v Tirani zagotovil, da Albanija ne preži na Kosovo. Nekateri (denimo dr. Janez Drnovšek) menijo, da je treba "umiriti žogo", počakati na rezultate demokratičnih volitev v preostalih štirih republikah in pospešiti depolitizacijo vojske. Boljševiški fundamentalisti, ki še vedno prevladujejo v teh okoljih, so podobni Saddamu Husseinu in islamskim fundamentalistom - vse bolj osamljeni so in napadalni. Tisti, ki pri nas grozijo s silo, imajo brez zunanje opore malo možnosti in malo verjetno je, da bi se moral kak jugoslovanski general po dolgih letih državljanske vojne zateči v neko tujo ambasado.

Če je z Jugoslavijo res konec, potem je vprašanje, ali se njeni dediči lahko sporazumejo v miru, brez vojne. "Zemljepis zapoveduje zgodovini", pravi francoski predsednik in sosedov ne moreš zamenjati. Francozi in Nemci so iz dednih sovražnikov postali zavezniki in prijatelji. Lahko prav to postanejo tudi "bratski" narodi?

Miha Naglič

Rejc med radovlijskimi gospodarstveniki

Radovljica, 29. oktobra - Izidor Rejc, republiški sekretar za industrijo, se je včeraj sestal z gospodarstveniki iz radovlijske občine in se z njimi pogovarjal o aktualnih gospodarskih razmerah in o načrtovanih zakonskih rešitvah, ki urejajo to področje. (Več o pogovoru v naslednji številki.)

KERN

KOZMETIČNI SALON IN SAVNA
KERN MARTA KOROŠKA 5 64000 KRANJ
TEL (064) 23-650 (HOTEL CREINA)

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug s srebrno zvezdo

Ustanovitelj in izdajatelj ČP Glas, Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana, TOZD TČR Ljubljana

Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal

naročnina za IV. trimesečje je 160,00 din

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Štefan Zargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (v. d. odgovornega urednika), Vilma Stanovnik (Sport, turizem, poslovne informacije), Danica Dolenc (za dom in družino, zanimivosti, Tržič), Danica Zavrl - Zlebir (socialna politika, gorenjski kraji in ljudje), Andrej Žalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelenc (izobraževanje, iz šolskih klopi, kronika, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Stojan Saje (družbene organizacije, ekologija), Jože Košnjek (notranja politika, Sport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Gorazd Šinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Ivo Sekine, Nada Prevč in Mirjana Draksler (tehnično urejanje) in Marjeta Volčič (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1, Kranj

Tekoči račun pri SDK: 51500-603-31999

Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, uredništvo 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Neobjavljenih pisem in slik ne vračamo. Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-L/72.

Na kongresu v Novi Gorici je nastala Stranka demokratične preno-ve brez komunističnega predznaka

Stranka slovenske politične levice

V soboto kasno v noč so se delegati po večkratnem glasovanju odločili za novo ime stranke, za Stranko demokratične preno-ve. Pretrgana je bila popkovina s komunizmom in boljše vizmom in zgrajena naveza s socialdemokratskimi, socialističnimi oziroma levo usmerjenimi strankami. Razveza s starim ni bila lahka, kar je pokazal tudi novogoriški kongres. Za predsednika je bil izvoljen dr. Ciril Ribičič, za glavnega tajnika pa Franci Pivec.

Nova Gorica, 27. oktobra - O tem strankinem zasuku, ki je bil pričakovan in se bo, po besedah članov vodstva stranke, marsikdo še odpovedal članstvu, marsikdo pa bo vanjo vstopil, kar se že dogaja in to počno predvsem mlajši, kar pretekala leta ni bil običaj, priča tudi politična deklaracija o socialdemokratski prenovi, sprejeta na kongresu. Sprejet je bil nov statut stranke, ki postavlja sodoben organizacijski koncept, brez centralnega komiteja, ampak s konferenco kot najvišjim organom, sorazmerno veliko svobodo člana ali skupine, predsedstvom in predsednikom stranke, izvršnim odborom ter operativnim glavnim tajnikom.

Stranka demokratične preno-ve želi postati središče slovenske politične levice in veljavna tudi v Socialistični internacionali, od česar bo odvisen tudi ugled doma. V politično deklaracijo so na kongresu napisali osnovna izhodišča, ki so osebna izkaznica stranke: suverena, neodvisna in samostojna Republika Slovenija, zavezanost volji slovenskega naroda in državljanov Slovenije, izraženi na demokratičnih volitvah in drugih oblikah demokratičnega vplivanja, Slovenija naj bo dom ljudi, ki so svobodni, enakopravni in solidarni, naj bo država družbene pravičnosti in enakih možnosti, družba, ki živi v sožitju z naravo. To je za stranko demokratični socializem, to je avtonomija civilne družbe, v kateri so človekove pravice in državljanske svoboščine najvišje vrednote. Stranka je za Slovenijo kot pravno državo, za parlamentarno demokracijo, za večstrankarski sistem, za regionalno in lokalno samoupravo, za napredek, ki izhaja iz znanosti, za sodelovanje različnih kultur, za svobodo miselne in umetniške ustvarjalnosti, za spoštovanje medsebojnih razlik, za ločitev cerkve in države in za varstvo vseh manjšin, tako narodnost-

Milan Kučan: Čas iskanja zavezništva

Predsednik predsedstva Republike Slovenije je v nagovoru dejal, da je sedaj čas iskanja zavezništva in prijateljstva doma in na tujem in ne čas preprirov. Ponosni smo, je dejal, da smo bili odporniško gibanje znotraj stranke. Sedaj je treba znati v demokraciji živeti.

Franci Pivec, glavni tajnik stranke.

nih kot političnih, kulturnih, spolnih in verskih. Stranka je povezana z ideali slovenske socialistične, socialdemokratske, krščansko-socialistične misli ter z državotvornostjo NOB ter seveda načeli Socialistične internacionale. Stranka demokratične preno-ve trdi, da ni svobode

Na kongresu je bilo sprejetih več izjav. Demokratični forum se je izrekel za mir in varnost ljudi, mirno rešitev jugoslovanske krize, demilitarizirano Slovenijo, zeleno deželo, civilno družbo, sodobno socialno državo in razvito gospodarstvo, zelena frakcija je ponovila stališča do varovanja okolja in demilitarizacije, ženska frakcija pa je opozorila na vedno manjšo vlogo žensk v družbi. Deklaracija o preteklosti pravi, da se člani stranke ne mislijo preteklosti odpovedati z begom v druge stranke ali v zasebnost. Imajo odnos do nje, sodbo pa naj da zgodovina, ne pa trenutni politični interesi. Resolucija o novi ustavi pa ponavlja stališče stranke za konfederalno Slovenijo in vztraja na že znanih stališjih prenoviteljev do nove

Sindikat na letališču

Poldruga stotnija v Neodvisnosti

Brnik, oktobra - Pred dobrim tednom so zaposleni na brniškem letališču osnovali konkurenčno sindikalno organizacijo in pristopili k Neodvisnosti. Predsednik novega sindikata Janez Juvan je kot motiv za to navedel nezadovoljstvo z obstoječim sindikatom, da je preveč direktorjev.

»Svojih idej v starem sindikatu nismo uspeli uveljaviti,« nam je povedal Janez Juvan, »tudi sindikalna konkurenca v podjetju je lahko le v prid delavcem, vrh vsega pa smo prepričani, da je bilo vodstvo doslej edinega obstoječega sindikata v podjetju preveč direktorjev. Naš sindikat je bil onemogočen na vsakem koraku, tako da celo ustanovnega obnega zbora nismo imeli v podjetju, pač pa v gostilni Na Jami v Senčurju. Prve dni so se Neodvisnosti v našem podjetju priključili 103 člani, do danes jih je že 140, medtem ko je vseh zaposlenih 409.« ZL Na ustanovnem sestanku so terjali referendum o zaupnici direktorju ter o legitimnosti delavskega sveta in disciplinske komisije, o čemer bo beseda tudi na današnjem sindikalnem sestanku. Zaenkrat je letališki sindikat Neodvisnost še v precej praznem prostoru, ker nima do kraja urejenih pravilnikov, vendar ga ta čas zastopa pravica Neodvisnosti Irena Virant. Sicer pa več o dogajanjih na letališču v eni prihodnjih številkih. ● D. Ž.

Dr. Ciril Ribičič, predsednik Stranke demokratične preno-ve.

Dr. Ciril Ribičič: Smo dediči pozitivnega

Stari in novi predsednik Stranke demokratične preno-ve je v uvodnem govoru dejal, da prenovitelji obojamo in obžalujemo vse oblike revolucionarnega nasilja v imenu utopičnega komunističnega projekta, primere fizične in duhovne represije, povojne poboje, montirane procese, kadrovske čistke. Ne bomo pa dovolili, da bi kdorkoli kritično vrednotenje preteklosti, ki ni naša, pa vendar naša bolj kot vse doslej, zlorabljal za prikrivanje zgodovine. Nasprotujemo enačenju osvobodilnega boja z državljansko vojno, s sramotnim izdajstvom svojega naroda in enačenju boja za zedinjeno Slovenijo z bojem za neko drugo domovino. Smo dediči pozitivnih procesov in opozicijskih tokov v KP oziroma ZK od upora zoper stalinizem dalje do upora v partiji v drugi polovici 80 let. Po odhodu s 14. kongresa ZKJ stranka tudi formalno ni več priznava nobenega nadrejenega centra. Krizo stranke po volitvah je bila globoka, vendar jo je preživela. Zvesti so ji ostali mnogi starejši člani. Stranke ne zanima notranja hegemonija, ampak ustvarjalno sodelovanje in medsebojno zaupanje v stranki. Le-ta sprejema vrednote evropskih demokratičnih levih in levsredinskih strank. Smo za pravo socialno demokracijo, od gospodov v vodstvu sedanje socialdemokratske zveze pa pričakuje, da bodo te svoje usmeritve, če so jih že zapisali v možna registrirana imena, dokazali tudi doma, ne le na srečanjih v tujini. Mednarodno sodelovanje demokratične levice sega na vse strani, obsega pa vse ravni. Gradili bomo mostove in zavezništva, da bo balkanski sod smodnika postal mirovna skupnost.

ustave. V stališčih kongresa do aktualnih vprašanj pa so zapisali, naj lastninjenje poveča ekonomsko učinkovitost podjetij, da popravljanje starih krivic ne sme povzročiti novih, da je soupravljanje delavcev civilizacijski dosežek in pogoj ekonomske uspešnosti, da stanovanjska reforma ne sme biti izgon stranovalcev, da mora biti zaposlovalna politika aktivna, direktorstvo pa poklic, ne pa

nagrada ali kazen za politično pripadnost.

Kongres je na novo trasiral program slovenskih prenoviteljev, javno pa je tudi skozi besede predsednika stranke dr. Cirila Ribičiča povedal, da prenovitelji obojajo in obžalujemo vse oblike nasilja v imenu utopičnega komunističnega projekta v zgodovini, predvsem pa v tej, ki jo po vojni in v začetku demokracije.

Danes se bo spet sestal slovenski parlament

Nadaljevanje četrtkove seje

Na četrtkovi seji skupščine Republike Slovenije je bilo več ko razpravljanja, sklepanja pa malo in se večina predlaganih zadev prenaša na današnje zasedanje.

Ljubljana, 25. oktobra - Republika skupščina bi morala v tek sklepati o dveh, za gospodarstvo pomembnih zakonih. Prvi je zakon o razpisu obveznic Republike Slovenije za spodbujanje izvoza. Obveznic je za 220 milijonov mark, pomagale pa naj bi izvozniki, ki so že nekaj časa v težkem položaju zaradi zvezne gospodarske politike, zato se Slovenija odloča za svojo pomoč. Drugi zakon pa naj bi zaščitil slovenske proizvajalce živine, mesa, mesnih izdelkov, in mlečnih izdelkov pred uvozom cenejših proizvodov iz tujine. Obe niti tak primer je bil uvoz mesa iz tujine. O obeh predlogih so razpravljali, sklepani pa ne. To naj bi storili na današnji seji.

Skupščina je po burni razpravi izvolila Antona Drobniča za predsednika javnega tožila. Takšna razprava je bila pričakovana, saj je bilo veliko vroče krvi in prerakanje med pozicijo in opozicijo. V javni skupščinske komisije za volitve in imenovanja. Kandidata sta bila dva: Anton Drobnič in dosedanja javni tožilec Pavle Car, ki je bil razpravi o kandidatih je bilo zelo malo besed o strokovnosti (ta je bila priznana obema), ampak o njuni politični preteklosti. Drobnič je bil pripadnik domobranske vojske (takrat je bil star trinajst let, v njih trinajst let pa je bil samostojni odvetnik), Pavle Car pa javni tožilec v letih partijske vladavine. Predlog opozicije, da bi predlagateljev imamo v Sloveniji visoko usposobljene in doma in tujem priznane strokovnjake. Šlo je torej za mešanje stroke in politike, odločilo pa je glasovanje, v katerem je za Drobniča glasovalo 209 poslancev. Manj vroče krvi je bilo pri izvolitvi petega sodnega sodišča. Predlagatelj je predsedstvo republike in za sodnijskega sodišča je bil izvoljen mag. Matevž Krivic, ki je dobil 199 glasov. DOstrina spopadov med parlamentarno večino in opozicijo ne poenjuje. Še vedno se suče na političnih vprašanjih, na državi, čeprav so le redki od sedanjih poslancev neposredno povezani z njo, manj ostrine in zagretosti pa je pri gospodarstvu in pri problemih družbe, ki pa se veliko bolj kot zgodovina grozeče zganjajo na nas. Prav pri teh problemih pa je sedaj slovenski parlament manj učinkovit. ● J. Košnjek

Zapleti v kranjski Mlekarni in v Živilih

Vodstva zavračajo sindikat

Predsedstvo Sveta kranjskih sindikatov je obravnavalo konflikte vodstva kranjske Mlekarnice in Živil s sindikatom, ki se v obeh podjetjih skuša postaviti na noge. V Mlekarni je že sprožil stavko in odstop vodstva, v Živilih se zaplet utedne prav tako zaostriti, saj tudi delavski svet nima posluha za sindikalne zahteve.

Kranj, 26. oktobra - Predsedstvo je sprejelo stališča in priporočila glede nagajanja menedžerjev, ki smo jih v Gorenjskem glasu že predstavili, v oporo in napotek bodo lahko delavskim svetom. Dodati kaže, da sindikat ni partner v pogajanjih o menedžerskih plačah, opozoriti želi na ekscesne pojave v zadnjem času, saj se ponekod direktorji obnašajo kot lastniki in si določajo zelo visoke plače. Tako smo slišali še za primer Iskre Telekom, kjer je polovica delavcev prejela zaimenjene plače, za 255 vodilnih in vodstvenih delavcev pa je višina plače postala poslovna skrivnost, najvišja menda znaša celo 95 tisočakov. Delavski svet je izgubil svojo vlogo, organ upravljanja je postal upravni odbor, ki pa ga sestavljajo direktorji.

Prav v holdingih, ki razpolagajo z ogromnim družbenim premoženjem, nimajo ustreznega organa upravljanja, saj v tej vlogi nastopa vrhovni menedžment, kar je ekonomski in pravni nesmisel, ki ga je treba odpraviti z obvezno uvedbo začasnega skrbništva, je eno od stališč kranjskih

sindikatov k osnutku zakona o privatizaciji, podrobneje jih bomo predstavili v prihodnji številki.

Dobro pripravljena stališča so dobila podporo brez posebnih pripomb, razprava pa se je razvnela, ko so obravnavali informacijo o razmerah v kranjski Mlekarni in v Živilih.

V Mlekarni je pred kratkim prišlo do stavke, ki jo je predsednik kranjskih sindikatov **Jože Antolin** označil kot dobro pripravljeno, zahteve so bile jasno postavljene, elegantno so izpeljali glasovanje o zaupnici, ki je bila zahtevana že na zboru delavcev. Zgodilo se je tisto, kar se je moralo zgoditi, je še dejal Antolin, saj je vodstvo zavračalo sindikat, ki se je šele v zadnjih mesecih postavil na noge, nezaupanje in medsebojno nespoštovanje je bilo na zelo nizki ravni, tudi naprej bomo nudili svojo podporo sindikatu Mlekarnice in tistim, ki so začasnemu prevzeli vodenje podjetja. Sindikalni zaupnik v Mlekarni **Jože Snedec** je dejal, da je zdaj prišlo do pravnih zapletov,

po podjetju je zadnje dni krožilo anonimno pismo, najtežje pa je trem, ki so vodili stavko.

V Živilih je do konflikta med vodstvom in sindikatom prišlo zaradi povišanja plač 229 vodilnih in vodstvenih delavcem, o čemer je odločal delavski svet. V skladišču je bilo tedaj zelo vroče, vendar sem zagovarjal legalno pot pogovorov, žal pa jih je vodstvo zavrnilo, je dejal sindikalni zaupnik **Vinko Janežič**. Zahteve so bile nato postavljene na običnem zboru sindikata, nakar so se začeli pritiski name, obdolžen sem bil, da sem obveščal javnost, kar ni res (potrdimo lahko, da ni res op.p.). da delam zgago v podjetju, pripravljen je scenarij, da bom moral počasi oditi, je še povedal Janežič. Predsednik kranjskih sindikatov **Jože Antolin** je dejal, da gre v Živilih prav tako za zavračanje nove vloge sindikata, ki se je tudi tam šele postavil na noge, kar počne celo delavski svet, ki se spušča v pristojnosti sindikata. Pregledal sem dokumentacijo, šlo je za nekritičen odnos in namerno zavajanje članov delavskega sveta, zlasti glede

razmerja med plačami, tolmačenja, da je to predpogoj za kolektivne pogodbe, da je pomembna le velikost podjetja in da se morajo odločiti sami, brez predhodnega iskanja mnenj delavcev, skratka delavski svet je bil spretno izrabljen za glasovalni stroj, je dejal Antolin. Podprli bomo sindikat Živil pri njegovih zahtevah po ponovnem preverjanju odločitev na delavskem svetu, bojim pa se, da se bodo ponovili dogodki v Mlekarni, je dodal. Na seji je nato prišlo do spora med člani izvršnega odbora sindikata Živil, Brigita Flajnik je dejala, da ji ni všeč, ker perejo perilo pred drugimi, če ga sami v hiši ne uspejo in dodala, da v maloprodaji nezadovoljstva delavcev ni bilo, pri zadnji plači pa so dobili za tisoč dinarjev bonov. Sindikalisti Iskre so nato natresli nekaj zanimivih lastnih izkušenj, ki jih lahko strnemo v nasvet, da se je potrebno pogovarjati, da se morata sestati sindikat in delavski svet in se pogovarjati tako dolgo, da najdejo rešitve.

• M. Volčjak

Liberalna stranka o osnutku zakona o privatizaciji (in drugih vprašanjih)

Kukavičje jajce v ne povsem Demosovem gnezdu

Ljubljana, 26. oktobra - Predstavniki Liberalne stranke so na novinarski konferenci v petek povedali svoja stališča do političnih dogodkov v Jugoslaviji, do nove slovenske ustave, osnutka zakona o privatizaciji ter do nekaterih ukrepov slovenske vlade, predstavili pa so tudi nekaj svojih predlogov.

Ingo Paš je dejal, da je Srbija z zadnjimi ukrepi javno pokazala, da v njeni politiki ne gre za uveljavljanje jugoslovanskih interesov in da je javno poudarjanje federalnega koncepta rešitve Jugoslavije le taktični srbski manever. Jugoslavija je politično in gospodarsko že prenehala obstajati, ukrepi Srbije so protekcionistični, usmerjeni predvsem zoper blago s Hrvatske in iz Slovenije, in tudi po mednarodni gospodarski ureditvi nedopustni.

Kar zadeva novo slovensko ustavo, je predsednik Liberalne stranke **Franc Golja** dejal, da se njihova stranka zavzema za gospodarsko in politično samostojno Slovenijo ter tudi za enakopravnost gospodarskih subjektov. Liberalci kritično poudarjajo, da je vlada v zadnjem času dala 200 milijonov dolarjev za reševanje velikih podjetij, ki pa so ga namesto za zdravljenje gospodarskih temeljev pretežno porabila za izplačilo osebnih dohodkov. Vladi tudi očitajo, da je zelo malo storila za drobno gospodarstvo pa tudi to, da z zakonom o izvoznih dajatvah dela razliko med malimi in velikimi gospodarskimi subjekti. Po zakonu so do izvoznih spodbud upravičena le podjetja, ki na leto izvozijo najmanj za 20.000 mark, v Sloveniji pa je še okrog sedemsto podjetij z manjšim izvozom, zato so predla-

gali, da bi spremenili zakon in dali izvozne spodbude vsem, ki so v zadnjih treh mesecih prodali na tuje za najmanj tisoč mark blaga.

Liberalna stranka je zelo kritična tudi do osnutka zakona o privatizaciji, oporeka mu predvsem troje: ker trg vrednostnega papirja pri nas ne deluje, se ne strinja, da bi lastnike razlaščenega premoženja "odpravili" samo z delnicami in obveznicami, nasprotu-

Predstavniki Liberalne stranke so na novinarski konferenci povedali, da je "vojna" med ZSMS, ki si je v ime dodala še Liberalna stranka, in med nekdanjo Slovensko obrtniško stranko, ki se je preimenovala v Liberalno stranko, (vsaj začasno) končana. Iz odločbe, ki smo jo prejeli tudi novinarji, je razvidno, da ZSMS-Liberalna stranka ne sme več uporabljati dodatka Liberalna stranka in da to ime lahko uporablja le nekdanja Slovenska obrtniška stranka.

je internim delnicam, ker omogočajo razne mahinacije, pa tudi ustanovitvi agencije, ki bi z denarjem sklada postala premočna vlada. **Peter Smuk** je dejal, da predlagane oblike privatizacije puščajo ob strani pravice delavcev do soudeležbe zaposlenih pri lastnjenju, saj jim le navidez dajejo možnost za odkup internih delnic, realno pa ne. "V kranjskem Merkurju so izračunali, da bi zaposleni morali v dveh letih za odkup 15 odstotkov internih delnic nameniti deset mesečnih plač. Sprašujem se, kdo bi lahko preživel dve leti samo s štirinajstimi plačami?" Prof. Bajd pa je izračunal, da bi zaposleni šele v stotih letih uspeli odplačati svoja podjetja," je dejal Peter Smuk in poudaril, da je zakon kukavičje jajce, ki ga je uspela v ne povsem Demosovo gnezdo (izvršni svet) vsaditi bivša vodilna politična struktura. Če se bo to jajce izvalilo, si bo bivila politika za mnoga leta zagotovila materialno prevlado in usmerila gnev Slovencev na Demosovo oblast, ki bi razočarala sedanje samoupravljajce in lastnike razlaščenega ali kako drugače odvzetega premoženja. • C. Zaplotnik

Sečnja tudi že na račun prihodnjih let

Škofja Loka, 29. oktobra - Škofjeloški izvršni svet je zaradi težav v domačem tozdu Gozdarstvo in v Gozdnem gospodarstvu Kranj sploh, ki so nastale zaradi prepovedi sečnje v družbenih gozdovih sprejel četvero sklepov; gozdarje je podprl v zahtevi po spremembi zakonodaje s področja gozdarstva, poslance v republiški skupščini zadalil, da o tem spregovorijo v parlamentu, GG Kranj pa, da predloži program racionalizacije poslovanja v potrditev republiškega ministrstvu in da s težavami seznanijo tudi ostale občinske izvršne svete.

Kot je na torkovi seji povedal direktor GG Kranj **Miloš Martinič**, so gozdarji doslej oskrbovali domačo lesno industrijo s približno 60.000 kubičnimi metri lesa na leto, kar je bilo skoraj dovolj za njene potrebe. Letos so zaradi zmanjšanja sečnje zaradi veterolomov predvideli za blizu četrtino manjšo oddajo in do av-

gusta uspeli zmanjšati število zaposlenih za petnajst odstotkov. Moratorij na sečnjo v družbenih gozdovih je priril novega ognja. Zaposlenost se bo do konca leta zmanjšala za okrog 20 odstotkov. Kljub temu GG Kranj lahko preživi le še nekaj mesecev prihodnjega leta, če se razmere ne bodo spremenile. Gozdarji se dogovar-

jajo o spremembah zakona o gozdovih, predvsem s kmečko zvezo, in o tem, naj bi se v republiki oblikovala javna gozdarska služba, ki bi gasila že katastrofalno načete gozdove, zlasti na Korškem in Gorenjskem. Stroka je predlagala, naj bi za to oblikovali manjša podjetja, ker bi bilo sedanjega potenciala znanja in opremljenosti škoda razpustiti in ga kasneje na novo graditi. Predvidevajo, da bi se število zaposlenih v gozdarstvu razpolovilo. Miloš Martinič je tudi vztrajal, naj država pomaga reševati socialne probleme zaposlenih, če je že sprejela moratorij. V GG Kranj imajo program racionalizacije, vendar jih hromi sklep prejšnje republiške vlade o prepovedi reorganizacije, konkretno ukinitve tozduv.

Škofjeloškemu. Janez Bedrač je dejal, da v (še družbenih) gozdovih, ki so padli pod prepoved sečnje, gozdarji opažajo povečanje kraje lesa, bodoči domnevni lastniki pa celo z grožnjami onemogočajo nadzor.

Člani izvršnega sveta so menili, da morajo gozdarji predvsem sami ponuditi rešitve, se pripraviti za preoblikovanje v javno službo, za presežne delavce pa ne zahtevati upokojitev, ampak drugo delo.

• H. Jelovčan

Protestna izjava za javnost

Občinski odbor SSS Radovljica je obravnaval problematiko Elana in sklenil nasloviti na Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije in Izvršni svet Skupščine občine Radovljica javno protestno izjavo.

Občinski odbor SSS Radovljica protestira proti ravnanju in postopkom Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije v okviru prizadevanj za prisilno poravnavo dolga ELANA.

Ugotavljamo, da republiška »vlada« ni izpolnila pričakovanj in obljub, ki jih je dal gospod Izidor Rejc ob ultimativni zahtevi, da delavski svet Elana imenuje gospoda Petra Lampiča za direktorja Elana. Garancije, ki jo je tedaj republiška vlada pogojevala z imenovanjem Petra Lampiča, torej z njihovo kadrovsko rešitvijo, Elan ni dobil, kar je po našem mnenju odločilno vplivalo na razsodbo sodišča o stečaju Elana.

Vest o stečaju je presenetila občane občine Radovljica, še posebej delavce Elana, ki so bili prepričani, da bodo slovenska vlada, njena posebna komisija, novi direktor in tudi občinski izvršni svet storili vse, da do stečaja ne bi prišlo.

Stečaj Elana pomeni socialno negotovost za njegove delavce, ki so leta in leta dobro delali in se marsikomu odrekli, da je Elan lahko veliko vlagal trer dosegel mednarodno priznano blagovno znamko. Socialisti ugotavljamo, da pomeni stečaj Elana tudi velik pritisk na nivo družbenega standarda v občini. Občinski odbor SSS Radovljica je že septembra v občinski skupščini zahteval konkreten, finančno podprt, socialni program v primeru stečaja Elana. Kot nam je znano, takega programa v občini Radovljica ni, je pa nova občinska vlada na predlog nekaterih političnih strank znala pohiteti s pripravo Odloka o funkcijah, ki nepreklicno opravljajo funkcijo, čeprav le-ta pomeni podražitev delovanja občinske skupščine in njenih organov.

Socialisti apeliramo na vse odgovorne organe in institucije, da preprečijo morebitno »divjo« privatizacijo in težnje, da bi se vrednost Elana umetno znižala. **Zahtevamo** javni stečajni postopek, javno reorganizacijo Elana in javno morebitno privatizacijo, ter še posebej odgovornost tistih, ki so krivi za stečaj.

Hkrati socialisti ponovno poudarjamo, da morajo načela sodobne socialne države kljub močnim neoliberalnim pritiskom najti trdno mesto v rešitvah aktualnih družbenih in ekonomskih vprašanj.

Socialistična stranka Slovenije
Občinski odbor SSS Radovljica
Predsednik:
Anton Kapus

9. januar zadnji škofjeloški praznik?

Praznik naj ne bo dan žalovanja

Škofja Loka, 29. oktobra - Zaradi negativnega odjeka, ki jo je pobuda škofjeloškega odbora Slovenske demokratične zveze za spremembo občinskega praznika doživela v javnosti, zlasti med nekdanjimi borci NOV, je stranka v četrtek sklicala tiskovno konferenco. Na njej so strankarski veljaki razložili dober namen pobude in skušali odgovoriti na polemike posameznikov, ki s sprevrčanjem dejstev, kot pravijo, zavajajo javnost.

Mojmir Tozon je dejal, da pobuda, ki so jo najprej naslovili pripravljalnemu odboru za praznovanje občinskega praznika, sloni na predvolilnem programu Demosa, v katerega so med drugim zapisali, da bodo razna praznovanja, poimenovanja ulic, trgov, šol, društev razbremenili ideoloških primesi. Torej gre s pobudo za izpolnitev obljube volilcem. Mojmir Tozon je tudi dejal, da želijo praznik veselja, kot ga imajo drugod v Evropi, in ne dan žalovanja ter obujanja spominov na hude čase. S svojim predlogom, naj bo občinski praznik 30. junij, zgodovinski dan, ko se Škofja Loka davnega 973. leta prvič pojavi v pisnih virih ob veliki delitvi posesti freisinskim škofom na območju današnje občine, so se v stranki želeli ogniti tudi drugi skrajnosti: poimenovanju praznika po far-nem patronu ali, kar bi bila še hujša skrajnost, praznovanju datuma pomora v Crngrobu. Ob tem se je Mojmir Tozon opravičil borcem, obžaloval, da je pobuda izzvenela nekoliko preostro, ob vpletanju veselje in srečelova žaljivo. Namen ni bil, da bi koga žalili ali jemali, kot je nadaljeval Vincencij Demšar od krščanskih demokratov, odporu, vstaji zgodovinsko veljavno velikega dejanja. Res pa je, da ni povsem jasno, kaj se v Dražgošah pod okriljem občinskega praznika 9. januarja praznuje; ali dražgoško bitko, spomin na padle borce, ali spomin na 48 fantov in mož, ki so po umiku Cankarjevega bataljona padli kot žrtve okupatorjeve represije. Zgodovina o Dražgošah še ni rekla zadnje besede.

Jernej Prevc je povedal, da so mnenja med samimi Dražgošanami deljena. Nekateri, zlasti starejši, so 9. januar praznovali v spomin na žrtve, druge, mlajše in z NOV neobremenjene, militaristični prizvok praznika odbija.

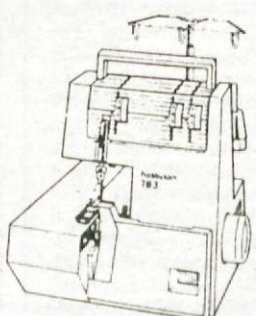
Za Alenko Potočnik-Lauko je tragično, ker mnogi Slovenci, največkrat borci in partizani ter pretekli pisci zgodovine pravijo, da je NOV najsvetlejša obdobje v zgodovini slovenskega naroda. Kako moremo kot takšno označiti obdobje petletne morije, med katero so Slovenci stradali, trpeli, se bali, sovražili, se bojevali in umirali, ko so za sabo puščali neštete znane in neznane grobove, požgane domove, neštete jame in uničene družine. Tega ne kaže pozabiti, vendar v zato primernem času in kraju.

O pobudi za spremembo občinskega praznika bo danes razpravljala tudi občinska skupščina. Če bodo odborniki menili, da je sprememba umestna, bodo določili 30 dni za dajanje novih predlogov. V vsakem primeru bo naslednji občinski praznik še 9. januarja. • H. Jelovčan

Radovljica med alpskimi mesti?

Radovljica, 25. oktobra - Zbori radovljiške občinske skupščine bodo na skupnem zasedanju v sredo, 7. septembra, sklepali tudi o članstvu občine Radovljica v delovni skupnosti alpskih mest. Skupnost ima sedež v Trentu (Italija), njen glavni cilj pa je razvijanje sodelovanje med alpskimi mesti na gospodarskem in kulturnem področju. Predstavniki radovljiške občine so se 26. oktobra že udeležili skupščine delovne skupnosti in študijskega posvetovanja o turističnem razvoju in kakovosti življenja v alpskih mestih, ki so se v povojnem času spremenila bolj kot v vsej svoji zgodovini. Glavno vprašanje, ki si ga zastavljajo v delovni skupnosti, je, kako ohraniti njihove značilnosti in njihovo drugačnost v primerjavi z velikimi nižinskimi mesti severno in južno od alpskega območja. • C. Z.

PFAFF STREICHER brother

PFAFF
HOBBY LOCK 783
neto ATS
5.817.-

NUDIMO VAM VSE
ŠIVALNE, PLETILNE IN
OWERLOCK STROJE
ZNAKKE PFAFF,
BROTHER, BABY LOCK,
JUKI, ELNA, BERNINA,
HUSQVARNA itd...

CELOVEC (CENTER)
10. OKTOBERSTR. 22
TEL.: 9943-463-513648

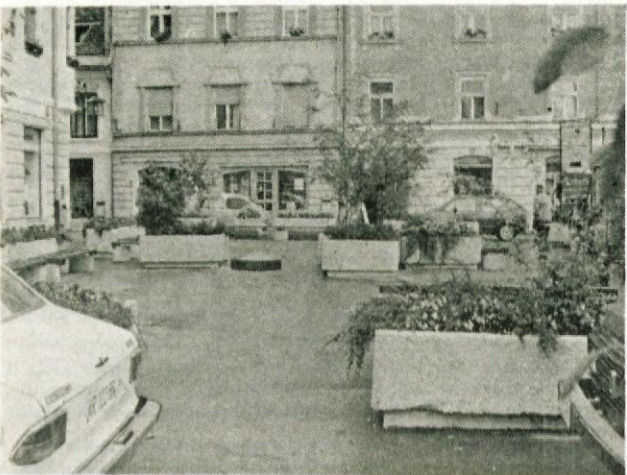
Najlepši kontejner na Gorenjskem - Kriški planinci so zagotovo med najbolj delavnimi planinci pri nas, saj ne mine sezona, da bi ali v svojem bivalju v Gozdu ali na Kriški gori ne imeli česa novega pokazati. Te dni pridno spravljajo gradbeni material na Kriško goro, zidajo in širijo kočjo, v Gozdu pa urejajo okolico doma. Komunalno podjetje iz Trčiča jim je dalo na voljo star kontejner, ki so ga kriški planinci lepo modro pobarvali, ob straneh pa poslikali s siluetami njihovih gora, Kriške gore, Tolstega vrha in vse do Storžiča. Pravijo, da je to zagotovo najlepší kontejner na Gorenjskem. Seveda je in tudi posnemanja vreden. - Foto: D. Dolenc

Volitve v Seničnem

Senično - V krajevni skupnosti Senično v tržiški občini bo ta teden precej živahno. Tako se bo drevi (torek) ob 17.30 najprej sestala kandidacijska komisija in obravnavala seznam predlaganih članov za novi svet KS, podpredsednika in predsednika, njihove pisne izjave in zakonitost postopka. Pol ure za tem se bo sestel tudi svet KS v razširjeni sestavi zaradi priprave zbora krajanov, ki bo v petek, 2. novembra, ob 18. uri v prostorih krajevnne skupnosti. Na zboru krajanov bodo med drugim razpravljali o delu v minulem obdobju, krajevni problematiki in se seznanili s potekom tajnih volitev, ki bodo v nedeljo, 4. novembra, od 8. do 12. ure prav tako v prostorih krajevnne skupnosti. Takrat bodo izmed 30 možnih kandidatov izvolili 11-članski svet KS in posebej tudi podpredsednika in predsednika KS Senično. ● A. Ž.

V programu je tudi zadržni dom - V krajevni skupnosti Primsko v kranjski občini, kjer so pred nedavnim z različnimi prireditvami proslavili krajevni praznik, imajo precej obsežen program na komunalnem področju. Kar zadeva cestno problematiko, so na prvem mestu dokončanje Likozarjeve ceste (čeprav, kot pravijo, bi bila lahko morda tudi malo ožja), ureditev križišča pri Jaku in rekonstrukcija Jezerske ceste. V stanovanjskem naselju Planina III sta v ospredju prometni režim in otroško igrišče. Razmišljajo tudi o telefonski akciji in o izgradnji sistema kabelske televizije. V programu, ki je pravzaprav do neke mere nadaljevanje dosedanjega iz tega srednjeročnega obdobja, pa sta tudi izgradnja trgovine in ureditev zadržnega doma (na sliki). Za slednjega, ugotavljajo, bo najprej treba urediti lastništvo. - A. Ž.

Najbrž se še spominjate, ko so se v temle kotu pojavljale tiste velike zadeve, tipa donda. Tokrat gornja slika prikazuje nekaj, kar je tako majhno, da se sploh ne vidi, lahko bi kar rekli, da sploh ničesar ni, tam na sredi med betonskimi "tegelčki". Pa vendar je nekoč bilo. Pravzaprav bil vodnjak ali pa bila fontana, kar vam lepše zveni. Gre za vodnjak, ki je nekoč stal (veliko vas je, ki se ga še spominjate) na Glavnem trgu, danes Titovem trgu v Kranju. Bojda je pred nedavnim celo obstajal odbor za obnovo in ponovno postavitev vodnjaka, a rezultata, kot vidite ni bilo. Z "dogovorno ekonomijo" je bila zbrana že skoraj polovica potrebnega denarja za ponovno postavitev lepote ali lepote, kar vam lepše zveni. Zalomilo da se je pri nakupu marmorja potrebnega za obnovo vodnjaka, je slišati iz preverjenih virov. Niso se mogli odločiti ali beljaški ali makedonski marmor, pa so nakupili kar volkljanskega, tako da, ko greš po Glavnem trgu dobiš občutek, da še vedno nekaj manjka. Deli prvotnega vodnjaka ali fontane, kar vam lepše zveni, so razmetani sem in tja, baje, da jih že precej manjka, ohranjeni pa so vsi načrti zanj ali zanj, kakor.... Ane, kako bi lušno bilo, če bi namesto tegelčkov imeli vodnjak pa vodo. ● Igor Kavčič, foto: Katja Premru

Krajevna skupnost Lancovo

Gasilski dom in igrišča

V krajevni skupnosti Lancovo v radovljjski občini je šest vasi od Radovljice do Kamne Gorice in za skoraj 700 prebivalcev je bilo v zadnjem obdobju urejanje cestnih povezav najbolj pomembno.

Lancovo, 29. oktobra - Tudi letošnji krajevni praznik na nedeljo pred štirinajstimi dnevi so v krajevni skupnosti sicer skromno vendar veselo proslavili s končanjem še ene uspele "cestne akcije"; kakršnih je bilo v zadnjih letih v krajevni skupnosti kar precej. Sredi meseca so namreč v vasi Ravnica, na 1800 metrov dolgi cestni povezavi dobili 600 metrov asfalta, ki so si ga prebivalci že nekaj časa želeli. Uspeh, ki so ga proslavili skupaj z gasilci, gospodinje pa so, tako kot je bilo doslej vedno v navadi, spekle pecivo, je toliko večji, ker še ni tako dolgo, ko je do Ravnice vodil navaden kolovoz. Za naprej pa upajo, da bodo dobili asfalt tudi na preostalih 1200 metrih.

Prihodnje leto nameravajo pri zadržnem domu gasilci začeti z gradnjo gasilskega doma, za mlade pa se bodo lotili gradnje igrišča...

Morda bo "pot" do tega cilja za krajanje v prihodnje lažja, saj so letos za 600 metrov urejene ceste in asfalta od 300 tisoč dinarjev morali sami prispevati kar 230 tisoč. Iz občinskega komunalnega denarja so namreč tokrat dobili le 70 tisoč. Predsednik radovljjske občinske skupščine inž. Vladimir Černe je prejšnjo nedeljo, ko si je v sosednji krajevni skupnosti Kamna Gorica ogledal nove mrliske vežice (gradnja je bila skupna akcija KS Kamna Gorica in dela KS Lancovo), v pogovoru poudaril, da bo občina v prihodnje podpirala in spodbujala s pomočjo predvsem kraje oziroma krajevnne skupnosti, kjer bodo ljudje pripravljeni z delom in aktivnim sodelovanjem uresničevati svoje

in skupne potrebe. Takšne skupne aktivnosti in pripravljenosti pa v tem delu radovljjske občine tudi že doslej ni manjkalo. Dokaz so med drugim tudi mrliske vežice; kar zadeva širšo podporo v občini pa poleg že omenjene pred tednom dni velja poudariti tudi pomoč in sodelovanje Alpdoma Radovljica oziroma Minke Udir in inž. Braneta Manevskijca.

"Čeprav tudi na cestah še nismo vsega naredili, se bojim, da bo v prihodnje pri urejanju letih, predvsem zaradi pomanjkanja denarja, več težav," pravi novi predsednik sveta krajevnne skupnosti Lancovo Gaber Koselj, ki je bil izvoljen za predsednika 11-članskega sveta (skupščine KS nimajo več) spomladi. "Morali pa se bomo loti-

Zdravko Štefelin

Zdravko Štefelin jih je v pogovoru poleg mladincev ocenil kar kot nekakšen "motor" aktivnosti v krajevni skupnosti. "Že nekaj časa se gasilci pripravljajo tudi na izgradnjo novega gasilskega doma. Mislim, da bo na kraju, kjer imajo zdaj nemo-goče prostore, prihodnje leto, prepričan sem, da tudi tokrat pomoč krajanov ne bo izostala, začeli graditi nov gasilski dom. Upam, da pri tej veliki akciji širša-občinska pomoč ne bo izostala. Res je tudi, da bomo morali najbrž tako imenovani komunalni program v prihodnje malo okrniti, vendar pa to prav gotovo ne bo pomenilo, da se tudi na tem področju dela in aktivnosti v prihodnjem obdobju v krajevni skupnosti ne bo nič dogajalo..."

Gaber Koselj

ti tudi še česa drugega. Predvsem nameravamo že prihodnje leto, kolikor bo le mogoče, podpreti mlade v krajevni skupnosti. Zelo delavni so. Zato bomo skušali pri zadržnem domu urediti igrišča, ki si jih že nekaj časa želijo in so tudi že nekaj let v programu krajevnne skupnosti."

Poleg mladincev pa velja ob ostalih v krajevni skupnosti še posebej pohvaliti tudi gasilce. Tajnik krajevnne skupnosti

skupno dogovarjanje in pripravljenost krajanov za uresničevanje dogovorjenega. ● A. Žalar

Cerkljani v Mariboru

Po ogledu predstave Samorilec na Borštnikovem srečanju je bil v predverju gledališča sprejem za goste iz Cerkelj in igralcev Primorskega dramskega gledališča. Navzoče je pozdravila Olga Jančarjeva, predsednica Izvršnega odbora Borštnikovega srečanja in čestitala Novogoričanom za čudovito odigrano predstavo, gostom iz Cerkelj pa se je v krajšem nagovoru zahvalila za uvodno predstavo ob letošnjem 25. jubilejnih Borštnikovih srečanj pred dnevi v Cerkljah. Za povabilo se je zahvalil predsednik Sveta KS Cerklje Janez Martinčič in podaril v spomin na prvo srečanje v Mariboru sliko Cerkelj. Novogoričani pa so izrazili željo, da bi že v letošnji sezoni nastopili na cerkljanskem odru.

J. Kuhar

Skrinje in zibelke iz Maksove delavnice

V Maksove skrinje dekleta ne morejo spravljati bal, v njegovih zibelkah ne uspraviti otrok, kajti mojster Maks Juvan iz Rateč izdeluje skrinje in zibelke miniaturnih velikosti. Takšne, ki le spominjajo na čase, ko sta oba mizarska izdelka imela še pravo uporabno vrednost, danes pa sta, v naravni velikosti seveda, ponos lastnikov, ki vedo ceniti stara izročila.

Maks Juvan izdeluje v svoji mizarski delavnici miniaturne skrinje, zibelke, sklednike in podnožnike. Po upokojitvi, ko mu je čas prišel tako rekoč preostajati, se je odločil za to natančno delo. Za mizarskega pomočnika se je izučil pri očetu in delal pri njem v delavnici, leta 1937 pa je opravil izpit za mizarskega mojstra v Ljubljani. Med drugo svetovno vojno je Maks prevzel obrt v očetovi delavnici v Ratečah, jo kasneje zamenjal za delo lovskega nadzornika v gojitvenem lovišču Triglav na Bledu, pa se znova, že kot upokojenec, vrnil nazaj k mizarskemu orodju. Po upokojitvi se je, sprva na prigovarjanje domačih, kasneje pa zaradi lastnega veselja odločil izdelovati spominke.

"Kar precej smisla in potrpljenja moraš imeti za oblikovanje lesa, pa še risati in barvati moraš znati," pravi Maks Juvan, ki kljub visoki starosti, saj bo kmalu dopolnil petinosemdeset let, še vedno vztraja v svoji delavnici. "Najprej naredim ogrodje, potem si izmislim motiv. Največkrat so na mojih skrinjah motivi Tamarja, Jalovca in nepogrešljivega rateškega pastirja. Sliko najprej narišem na papir, potem pa jo nanesem na skrinjo. Uporabljam samo oljnate barve, les pa mora biti za zunaj macesen, znotraj pa je lahko smrekov les. Macesen mora biti izbran, lep, suh, da se kasneje ne osuši in ne razpoka. Macesnov les pustim v naravni barvi, prebarvam ga le z brezbarvnim lakom." ● Besedilo in slika: Ljotje Kerštan

Na Zg. Brniku o gasilstvu

Tudi gasilcem ni z rožicami postlano

Zgornji Brnik - To soboto je bil v prostorih gasilskega doma na Zgornjem Brniku pogovor na temo strokovnega izobraževanja pred gasilci, organiziranja in sodelovanja pri gašenju požarov, preskrbljenosti z orodjem in opremo, govora pa je bilo tudi o sodelovanju z gasilsko enoto letališča Ljubljana. Pogovora sta se udeležila predstavnik občinske gasilske zveze in občinskega štaba za civilno zaščito, navzoč je bil poveljnik gasilske enote na Letališču Ljubljana, povabilu na pogovor pa so se odzvali tudi nekateri poveljniki GD v cerkljanskem sektorju.

Tudi pri gašenju v zadnjih večjih požarih na področju Kravca in Tolstega vrha se je pokazala stara bolezen tovrstnih akcij, slaba organizacija gašenja požara, predvsem pa neustrezna opremljenost prostovoljnih gasilskih enot. Navzoči so ugotovili, da je največja težava v tem, da se nikoli ne ve, koliko ljudi sodeluje pri gašenju, v katerem predelu kdo gasi (ko gre za gozdne požare večjih razsežnosti) in kako so le ti opremljeni. Zato je najbolj pomembno, da se na samem požarišču vodi evidenca prisilov in odhodov vseh, ki sodelujejo pri gašenju, pravtako pa mora biti vodenje akcije skoncentrirano na enem mestu. Ko gre za nakup opreme za prostovoljce, so posamezna GD več ali manj prepuščena samim sebi, saj so sredstva, s katerimi razpolaga občinska gasilska zveza iz leta v leto skromnejša, cene gasilskih orodij in opreme pa vrtoglavo naraščajo.

Ker je Letališče Ljubljana specifičen prostor, kjer so primeri, ko mora nastopiti tamkajšnja gasilska enota značilni le za letališča (letalske nesreče in požari) in je najpomembnejša hitrost ukrepanja, pridejo v primeru požara v poštev predvsem poklicne gasilske enote iz Ljubljane in Kranja, tako da na letališču, kaj preveč ne računajo na okoliška GD. Kot pa je dejal poveljnik letališke gasilske enote, so prostovoljna gasilska društva vsekakor dobrodošla na letališču, saj brez problema lahko organizirajo gasilsko vajo na njihovem poligonu, lahko pa bi izvedli tudi predavanja in podobne oblike izobraževalnih dejavnosti. Le-to bi moralo biti bolj strokovno in ne preširoko zastavljeno, kot je to v sedanjih praksah.

Na Zgornjem Brniku so spregovorili tudi o nameravani novi kategorizaciji gasilskih društev, saj je le teh na Gorenjskem zelo veliko in so med seboj precej razparcelirana. Nova kategorizacija naj bi glede na oceno požarne ogroženosti pokazala, kje so GD zares potrebna. Najbrž pa se ne bo šlo v ukinjanje že obstoječih GD, saj bo obstanek le-teh v največji meri odvisen od interesa krajanov samih. ● I. Kavčič

Torek, 30. oktobra 1990

Oktober - mesec boja proti sladkorni bolezni

Sladkorna ne boli, a grize počasi

Sladkorna bolezen je najpogostejša in najresnejša bolezen današnjega časa. Za to boleznijo zbolijo vsak dvajseti prebivalec, nad 50 letom starosti pa vsak deseti prebivalec Slovenije.

Golnik, 26. oktobra - Ob izteku meseca boja zoper sladkorno bolezen smo se o njej pogovarjali z dr. Stanislavom Benedikom, specialistom internistom, ki v kranjskem Zdravstvenem domu vodi eno od treh diabetičnih ambulant.

Koliko bolnikov obravnavate v kranjski internistični ambulanti?

»V Kranju je registriranih 4200 bolnikov s sladkorno boleznijo. Kakih 3200 jih hodi redno na kontrolne preglede, kar pomeni, da toliko ljudi resno jemlje svojo bolezen. Razen tega se vsak teden pojavi pet ali šest novoodkritih primerov sladkorne bolezni.«

Za to boleznijo zboleva vse več ljudi. Kje vidite vzrok za to?

»Vzrok ni eden in odgovorov na vaše vprašanje bi bilo za polno knjigo, ne za kratek intervju. Vzrokov je torej več, od dedne predispozicije do dodatnih napak v delovanju žlez z

notranjim izločanjem, napačne prehrane, pretiranega vdanja alkohola, virusnih vnetij... Sicer pa, če bi lahko odgovoril na vprašanje o vzroku sladkorne bolezni, bi dobil Nobelovo nagrado.«

Na kakšen način obravnavate sladkorne bolnike v vaši ambulanti?

»Ko pride bolnik prvič k nam z ugotovljeno sladkorno boleznijo, ga klinično pregledamo, da ugotovimo, ali nima še kake bolezni, oziroma ali ne trpi že za posledicami sladkorne bolezni. Bolnik gre po internističnem pregledu skozi biokemične preiskave, pregledajo ga tudi drugi specialisti, denimo okulisti in nevrologi. Nato mu glede na stopnjo bolezni, vrednost sladkorja v krvi, določimo zdravljenje. Vsem predpišemo dieto, resnejšim sladkornim bolnikom naložimo tudi zdravljenje s tabletami ali insulinom. Potem jih naročamo na kontrolne preglede, katerih pogostost je prav tako odvisna od stopnje bolezni. Bolnike, odvisne od insulina, naročamo od šest tednov do dveh mesecev, tiste s tabletami do treh mesecev, one na dieti enkrat do dvakrat letno.«

Kaj bolnikom še svetujete?

»Bolnike podučimo o naravi bolezni, zapletih, ki lahko nastopijo, o dieti. Vsega ob prvem pregledu ne izvedo, zato jim svetujemo tudi ob vsakem kontrolnem pregledu, tako da postopno dobivajo informacije o svoji bolezni. To je namenjeno tudi stalnemu opominjanju, da bolnik nikoli ne pozabi, da ima sladkorno bolezen. Bolezen resda ne boli, v začetku tudi ni večjih komplikacij, toda če jo zanemarijo, ima to lahko nepopravljive posledice. Bolniki morajo imeti to stalno v glavi, saj jih na bolezen ne opozarja samo počutje ali bolečina. Zdravnikova opozorila, da se morajo nekaterim stvarim odpovedati, če hočejo imeti lepšo prihodnost, so v prid bolnikom, zato je prav, da se jih dosledno drže, ne le tik pred kontrolnim pregledom.«

Kako morajo bolniki s sladkorno boleznijo spremeniti način življenja?

»Svetujemo jim dieto, ki smo jo po ameriških tablicah priredili našemu načinu prehranjevanja. Pri sladkorni bolezni so povsem prepovedani le izdelki iz sladkorja, pri ostalem pa veljajo omejitve: pri maščobah, zlasti nasičenih, ogljikovih hidratih (kruhu, krompirju, fižolu), omejena so živila, ki vsebujejo holesterol. Tudi količina zaužitega obroka je manjša kot pri zdravih. Treba se je držati reda pri hrani: svetujemo štiri do pet obrokov dnevno, ko je treba jesti po malo, ne pa se najesti do onemoglosti.

sti. Tudi alkohola ne prepovedujemo povsem, toda bolniki se morajo njegovim zaužitim kalorijam odreči drugod. Skratka, sladkorni bolniki niso popolnoma prikrajšani za te užitke.«

Se pravi, naj bi živeli po načelih zdravega življenja, ki je priporočljiv vsakemu od nas?

»Da, zdrava prehrana, le da v manjših količinah kot pri zdravih ljudeh, veliko gibanja, dosledna skrb za higieno (zlasti nog), velja jo za sladkorne bolnike. Ni treba, da bi bil ta prikrajšan tudi za druge življenjske radosti - če se dobro počuti, se lahko ukvarja tudi s športom, hribovlazi in podobno.«

Kakšne pa utegnejo biti posledice sladkorne bolezni, če jo bolnik zanemari?

»Posledice so lahko akutne in kronične. Bolnike bolj zanimajo slednje, to pa so okvare majhnih žil - kapilar (to lahko pusti posledice na očeh, na nogah), prizadetost srednjih in večjih žil (posledica tega je lahko srčni infarkt, odpoved ledvic, možganska kap, gangrena noge). Bati se je okvar vida, hudodnadležne so posledice na živčevju, ledvice so pri sladkorni bolezni ogrožene na več načinov... Vse to je grožnja, ki ne neho visi nad diabetiki. Toda s predpisanim načinom življenja in zdravljenjem se dajo komplikacije (sicer ne povsem preprečiti) odložiti za daljše obdobje ali omiliti, medtem ko se pri nekaterih sploh ne pojavijo.« ● D. Z. Žlebir, Foto: G. Šinik

KRATEK STIK

Zavoj za novorojenčka

Ali drži, da od novembra dalje matere ob rojstvu otroka ne bomo več dobivale opreme za novorojenčka, kar nam je pripadalo doslej? Tako nas sprašuje bralka, ki bo prihodnji mesec rodila, pa se boji, da bo ob darilo.

Odgovor smo poiskali na Republiški upravi za zdravstveno varstvo, območni enoti v Kranju, kjer so na bralkino vprašanje takole odgovorili:

»Bojazen je odveč, otroci bodo ob rojstvu tudi naprej deležni paketa, kakršnega so dobivali dosedanja novorojenčki. Drži le to, da Tosama iz Domžal od srede oktobra ne pripravlja več tega paketa, temveč druga firma z enakim proizvodnim programom. Tudi sestava paketa je enaka, kot je bila.«

Upamo, da smo bralko potolažili, hkrati pa ji že vnaprej čestitamo k srečnemu dogodku! ● D. Ž.

VESTI

Cepljenje proti gripi

V kranjskem zdravstvenem domu bodo novembra in decembra cepili proti azijski gripi, in sicer proti virusom Singapur, Goizhu in Yamagata, z mrtvim cepivom, ki ne pušča reakcij. Cepjenje, ki bo v dispanzerju za borce v pritličju Zdravstvenega doma Kranj, zlasti priporočajo starejšim od 60 let ter bolnikom s kroničnimi obolenji srca, dihal in presnove. DČepili bodo dvakrat, prvo cepjenje bo v ponedeljek, 5. novembra, med 9. in 11. uro, in v torek, 6. novembra, med 16. in 18. uro. Drugo pa 3. decembra (od 9. do 11. ure) in 4. decembra (od 16. do 18. ure). Cena obeh cepljenj je 150 dinarjev.

Nakupovalni izlet v Celovec

Zaradi velikega zanimanja upokojencev kranjsko društvo upokojencev vnovič prireja poldnevni nakupovalni izlet v Celovec. Izlet bo v četrtek, 15. novembra, z odhodom ob 7. uri iz pred kina Center. Prijave sprejema Društvo upokojencev Kranj na Tomšičevi 4 vsak ponedeljek, sredo in petek od 8. do 12. ure.

Krvodajalska akcija v Radovljici

Novembra bo krvodajalska akcija za radovljiške krvodajalce. Rdeči križ Slovenije jih vabi, da se je udeležijo 13., 14., 15., 16., 19. in 20. novembra. Prve štiri dni bodo darovali kri Blejci, 19. novembra bo akcija za Bohinjsko Bistrico, 20. novembra pa za Kropo. Prijave sprejemajo za krvodajalstvo odgovorni poverjeniki Rdečega križa.

Višje preživnine

S 1. novembrom se bodo povečale preživnine, in sicer za različne odstotke, odvisno pač od tega, kdaj so bile dogovorjene. Sklep o valorizaciji je minuli teden sprejel odbor za razvoj socialnega skrbstva. S tokratnim povečanjem bodo preživnine usklajene z rastjo povprečnih življenjskih stroškov v Sloveniji od marca do septembra, pa tudi za nove velja, da se usklajujejo z rastjo stroškov septembra.

Za 14 odstotkov se bodo valorizirale preživnine, ki so bile valorizirane 1. maja in določene marca letos. Aprila dogovorjene preživnine se bodo povečale za 11,7 odstotka, maja za 6,7 odstotka, junija za 5,2 odstotka, julija za 7,4 odstotka, avgusta 6,5 odstotka. Septembra dogovorjene preživnine pa bodo višje za 7,7 odstotka.

Popestritev zabave v okrepčevalnici

Za popestritev kulturnega in razvedrilnega življenja upokojencev bo kranjsko društvo v torek, 6. novembra, ob 16. uri, priredilo glasbeno popoldne. V gostišču Društva upokojencev Kranj bo iz ceter izvajala lepe narodne mojstrice Danica Butinar iz Rateč. Tudi zapeli bodo. Upokojenci, pristrčno vabljeni!

Začenja se sezona Čajank

Kokrica pri Kranju - V krajevni skupnosti Kokrica v kranjski občini Turistično društvo spet začenja s sezono priljubljenih Čajank - srečanj članov oziroma krajanov ob čaju in pecivu in prijetnem kramljanju o različnih zanimivostih. Predsednik društva Janez Rihter nam je povedal, da bo to že tretja sezona srečevanj ob čaju in pecivu, tokrat bo v soboto, 3. novembra, ob 17. uri v zgornji dvorani kulturnega doma na Kokrici spet na program priljubljeno Seznanjanje z mejnimi znanostmi. Uvod v pogovor bo imel Franci Serajnik. V Turističnem društvu, kjer bodo do spomladi vsak mesec pripravljali Čajanke z "zanimivimi klepeti" pa razmišljajo tudi o Urah pravljic za najmlajše. ● A. Ž.

Foto razstava Benjamina Vrankarja

V petek, 19. oktobra, so člani Fotokino kluba Radovljica v svoji galeriji Pasaža v radovljiški graščini odprli razstavo umetniških fotografij klubskega kolege Benjamina Vrankarja. Predstavlja se z 22 deli, med katerimi posebno pozornost vzbujajo fotografije baletnih prizorov ter upodobitve Ljubljane in morja. Na petkovi otvoritvi je avtor predstavil tudi serijo svojih odličnih diaprojektivov.

Od lani je bil Vrankar, ki ima naziv fotoamater III. stopnje in že vse pogoje za II. stopnjo, kot izredno deloven član izvoljen za predsednika. Do danes je sodeloval že na več kot 60 skupinskih razstavah, za kar je prejel tudi šest visokih priznanj. ● J. Rolc

Muzejski vlak je vozil škofjeloške malčke

Deževna sobota je lahko tudi nekaj posebnega

Škofja Loka, 27. oktobra - Kar štiristo popotnikov, željnih vožnje z muzejskim vlakom, se je minulo soboto zbralo na trški železniški postaji, da bi se popeljali novim dogodivščinam naproti. Čeprav je bilo kot iz škafe, to ni bilo nikomur mar. Na progi jih je čakal pravi hlapec, da bi jih odpeljal proti Gorenjski.

Seveda pa se vse skupaj še zdalec ni začelo na železniški postaji. Ko so še septembra pri škofjeloški Alpetourovi agenciji ponudili vzgojiteljicam vrtcev izlet z muzejskim vlakom, niso mogli vedeti, da bo prav ta zamisel pomenila toliko radosti za množico otrok. Vzgojiteljice vrtcev Pedenjped in Rožle na Trati so se namreč odločile, da takšnega izleta ne bi smeli zamuditi tudi njihovi mali cicančanki, sredinčki in mali šolarji. Zato so jih skupaj s starši povabile na vožnjo z vlakom. Za prvič do Lesc, so si dejale, da pot ne bo preveč naporna in bo primerna tudi za najmlajše. V tamkajšnjem vrtcu so se dogovorile, da so jih sprejeli pod svojo streho, ki je bila

v deževnem vremenu še kako prijetno zatočišče otrokom in staršem. Po malici so jim namreč vzgojiteljice pripravile zabavne igrice, skupaj so zapeli in staršem pokazali, kaj vse znajo.

»V Lescah smo z navdušenjem sprejeli škofjeloške malčke, njihove vzgojiteljice in starše. Tudi mi se namreč zavedamo, da je bilo tovrstno sodelovanje doslej skromno. Želimo si več stikov tako med vrtci, kot med otroci, starši in vrtcem. Treba je vedeti, da vrtci še zdalec niso le varstvena ustanova, temveč tudi vzgojna. Vrtci ne namestijo za domačo vzgojo, ampak njena dopolnitev, tudi kar se tiče strokovnega dela z otroki. Vsem pa nam je skup-

Kljub dežju je bila vožnja z muzejskim vlakom veliko doživetje. Foto: V. Stanovnik

ni cilj - optimalni razvoj otroka. In današnji dan, ko se povezujejo otroci in starši z vrtcem na ta način, je prav gotovo ena od oblik doseganja tega cilja," je razmišljala ravnateljica vrtcev v radovljiški občini Mihaela Zupan. Vodja gostujočega vrtca Pedenjped iz Škofje Loke Marjeta Sejdič pa je po-

vedala, da so bili presenečeni nad velikim odzivom otrok in staršev, ki so kljub slabemu vremenu prišli na izlet in se mnogi prvokrat popeljali z oldtimerjem. Te dni bodo vzgojiteljice pripravile otrokom tudi novoletno igrice, spomladi pa morda spet kaj veselega in zabavnega. ● V. Stanovnik

ne, tudi ob enih popoldne, zvečer pa je moral biti spet ob desetih na mestu. Vsak dan, vse sobote, vse nedelje. Da so drugi na dopustu in jih mora nadomestiti, je govoril mojster. Ponoči ga ni gnal mojster, pač pa pomočnik, ki si je privoščil počitek, on pa je moral opravljati še njegovo delo. Sol se mu je nabirala na majici, jutraj je bil kot ožet.

Domači so sprva mislili, da je to res le začasno in niso posedovali. Saj fant je močan, mlad. A fant je usihal. Niti na misel mu ni prišlo, da bi še šel v kakšno družbo. Da bi se vsaj naspal, si je želel. Mama ga je po celo uro budila, tako utrujen je bil. Naj vendar reče mojstru za kakšen prost dan, ga je rotila. Ko mu je rekel, mu je ta odvrnil, da bo tako delal vsaj še tri tedne. Potem je ujel še tistih nekaj mojstrovih posmehljivih besed izrečenih proti pomočniku: "Bom videl, kako dolgo bo zdržal?"

Zdaj je Peter vendarle spoznal, koliko je ura. Doseči je hotel, da bi sam odpovedal delo. Potem bo dobil novega, ga spet držal neprijetnega, dokler se bo dalo, potem ga bo pa gnal, da bo sam odpovedal.

Tako je odpovedal. Pravzaprav nič ni odpovedoval. Enostavno en dan ni vstal in ni šel na delo. Še vedno je brez rednega dela, toda k takšnemu mojstru bi ne šel nikoli več, pa če bi moral prosjati.

Jaz pa se sprašujem, kdo je v občini odgovoren za zaposlene pri zasebnikih. Nič koliko takšnihle na črno zaposlenih imajo zasebniki. Posli cveto, prijavljen pa je navadno sam lastnik ali morda še en družinski član. Drug nihče, čeprav ima vsak vsaj kakšnega ali pa po več Petrov v delavnici, po terenu. Vsekakor bi inspekcije tu morale narediti svoje. Že po tem, koliko prijavljenih obrti je v neki občini in koliko delovnih mest so dala, bi morali vedeti, da nekaj ni v redu. ● D. Dolenc

SVET BREZ BLEŠČIC

Nočni pekel

Spomladi je prišel od vojakov, kot vrsta drugih. Tudi on ni dobil dela, čeprav sta se z očetom trudila, spraševala vsepovsod, pomagali so sorodniki, na desetine prošenj je odposlal. Nič. Potem je delavce iskal mlad podjetnik. Hitro se mu je ponudil - in bil sprejet. Mlad, močan je bil Peter, kot nalašč za fizično delo, ki se je ponujalo. Tudi nič ga ni motilo, da je bilo nočno. Dobrega sodelavca je imel in zelo rad je hodil na delo. Katero uro ponoči je rekel mojster, ni bilo problema. Pošteno mu je plačeval ure, vse je bilo v redu. Dokler...

Dokler nekega dne vendarle ni vprašal mojstra, kdaj ga bo prijavit. Saj bi morda sam še pustil, da dela takole na črno. Vsaj denar je imel za sproti, za fantovsko družino, v domači delavski proračun je tudi nekaj prispeval. Toda, ko je tekel četrti mesec, o prijavi pa še nobene besede, domači in prijatelji pa so ga spodbujali, včasih naravnost ga tili, naj vendar že reče za prijavo, češ vsakega meseca je škoda, da si tako pušča, saj bo vendar le iz pogodbe o delu imel določene pravice, plačan dopust ob letu in podobno, je vendarle rekel. Mojster ni kazal presenečenja, kajti tako vprašanje je že pričakoval. Res ga je prijavit. Kar kmalu. Toda s tistim dnem se je za Petra začel pekel. Delal ni več po osem ur, temveč vedno dlje. Gnal ga je, da je prihajal na delo ob desetih zvečer ali še prej, domov pa je hodil ob desetih, enajstih dopold-

PREJELI SMO

Obvestilo
sindikata
Neodvisnost

Člani sindikata Neodvisnost nam sporočajo, da nekateri posamezniki, ki ne morejo preboleti izgube monopola in nekateri tovariši, zaupniki Svobodnih sindikatov, širijo neresnične govorce, da sindikat Neodvisnost ne more štiti svojega članstva, nadalje, da ima Neodvisnost samo peščico članov ter da je glavni sindikat v Železarni Svobodni sindikat. Sporočamo svojim članom, simpatizerjem in ostalim delavcem, naj ne nasedajo provokatorjem, in da bo vsak, ki bo širil laži in neresnice o sindikatu Železarne Jesenice Neodvisnost, nosil tudi ustrezne posledice. Opozorjamo tudi tiste funkcionarje, ki zlorabljajo preproste delavce za širjenje takih vesti, da bodo hujskači odgovorni tudi namesto teh ljudi. Neodvisnost pa vsekakor sprejema vsako kritiko, ki bo pomagala k njihovega širjenju in lažji pomoči delavcem.

Da ne bi člani Neodvisnosti nasedali neresničnim govorikom, ponovno obveščamo o nekaterih stvareh, ki smo jih že večkrat objavili.

1. Oba sindikata v Železarni imata po Statutu enake pravice, do delavcev pa enake dolžnosti. Nobeden ni edini predstavnik delavcev, noben sindikat ni edini sindikat podjetja. Pri odpravninah in subvencijah iz sklada skupne porabe so delavci enakopravni ne glede na to, ali so člani kateregakoli sindikata ali nobenega, saj vsi delavci Železarne prispevajo v sklad.

Prisilni dopusti: Delavec je v času čakanja na delo v delovnem razmerju z vsemi njegovimi sestavinami, pri čemer le fizično začasno ne izvršuje delovnih opravil. V tem času ima pravico do plače, ki ne sme biti nižja od zamenjenega osebnega dohodka. Na prisilnem dopustu so bili štirje člani Neodvisnosti, eden se je po pritožbi vrnil na delo, eden se ni pritožil po posvetovanju s sindikatom, dvema pa pritožba ni bila ugodena in sta se pritožila na sodišče v Kranj, pomagal jima je in bo tudi sindikat Neodvisnost.

4. Delavce na prisilnem dopustu ne smemo enačiti s presežnimi delavci. Za prisilne dopuste ne veljajo kriteriji kot za presežne delavce. Na prisilnem dopustu so lahko delavci največ 6 mesecev, presežne delavce pa podjetje ne potrebuje več. Sindikat Neodvisnost si bo prizadeval, da bodo pri določanju presežnih delavcev

upoštevani kriteriji, ki jih določa zakon. Omenja strokovno izobrazbo delavcev oziroma usposobljenost za delo in potrebna dodatna znanja in zmožnosti, delovne izkušnje in delovno uspešnost, delovno dobo, zdravstveno in socialno stanje. Kriteriji tudi določajo, kdo ne more biti presežni delavec brez svojega soglasja:

- a) delavci, ki jim do upokojitve manjka do 5 let
- b) delavci z manj kot enim letom delovne dobe
- c) oba zakonca, ki sta zaposlena v istem podjetju
- d) invalidi in invalidne osebe
- e) delavke v času nosečnosti in na porodniškem dopustu
- f) samohranilke z otrokom do 2 let starosti
- g) delavci na dopustu zaradi nege in varstva otrok
- h) sindikalni zaupniki kateregakoli sindikata
- i) delegati in poslanci

Kot presežni delavci pa bi bili lahko najprej določeni:

- a) ki sočasno opravljajo obrt kot stranski poklic
- b) opravljanje kmetijske dejavnosti
- c) pogostejše disciplinske kršitve delavca

Ko so po vseh teh kriterijih določeni presežni delavci, ki jim je potrebno zagotoviti vsaj eno od sledečih pravic:

- a) sklenitev delovnega razmerja v drugem podjetju
- b) prekvalifikacijo ali dokvalifikacijo na drugem delovnem mestu ali v drugem podjetju
- c) skupno zavarovalno dobo za upokojeitev, največ do 5 let
- d) pravico do sklenitve delovnega razmerja za določen čas v drugem podjetju
- e) pravico do odpravnine, če se delavec sprenehane s podjetjem, da mu prenaha delovno razmerje

Odpustom in brezposelnosti se vsekakor ne bomo mogli izogniti. Najslabša varianta bo, da bo delavec prekinil delovno razmerje, toda s plačilom odpravnine najmanj 24 plač, kot določa zakon.

5. Mednarodni predpisi, ki jih je podpisala tudi Jugoslavija določajo, da se delavci po svoji volji vpisujejo v katerikoli in izpisujejo iz kateregakoli sindikata. V večsindikalnem sistemu je to nekaj normalnega, v Železarni pa se delavci še vedno bojijo posledic, če se bodo izpisali iz enega in vpisali v drug sindikat. Zago-tavljamo vam, da se ne bojte in se vpišite v tisti sindikat, za katerega mislite, da vam bo v vseh pogledih največ nudil. Če bi zaradi menjavanja sindikata kdo nosil posledice na delovnem mestu, naj takoj sporoči vodstvu

Nova ustava: dva koraka naprej ali korak nazaj

Med božičnimi darili je ne bo

Tako Demosovi večini kot opoziciji je sedaj že jasno, da nove ustave ne bo med letošnjimi božičnimi darili. Opozicija že od vsega začetka zavrača hitrico, poziciji pa se tudi pretirano ne mudi, čeprav tega odkrito ne priznava, saj bo treba po sprejemu ustave prej ali slej razpi-sati tudi nove volitve.

Nova Gorica, 26. oktobra - Nevarnost, da eno ideologijo v ustavi nadomesti druga, je realnost. Tega ni nihče zanikal na pogovoru o osnutku nove slovenske ustave v Novi Gorici, na katerem so sodelovali predstavniki prenoviteljev, ZSMS - liberalne stranke in Socialdemokratske stranke Slovenije.

Mnenja o ustavi se bodo grupirala, vendar ne ostro na parlamentarno večino in opozicijo, ampak bodo tudi znotraj teh dveh glavnih političnih grupacij različnosti, je dejal dekan Pravne fakultete iz Ljubljane dr. Lojze Ude. Ustava naj bo ustava države, natančno reguliranje vseh družbenih odnosov pa ni njena glavna naloga. Državo je treba pri njenih posegih omejit, nevarno pa je, da bi imeli preveč ustavnih zakonov za izvedbo ustave. Dr. Ude pogrša v ustavnem osnutku natančnejšo opredelitev skrbi države Slovenije do Slovencev na tujem, preveč splošno pa govori o osnutku tudi o pravicah etničnih skupin. Zelo zahtevna bo uredništev zadnjega, 164. člena ustave, na katerem bo temeljila strategija političnega osamosvajanja Slovenije. Nekateri svoje rešitve bi morali začeti oblikovati že sedaj. Tone Remc je dejal, da je načrtovani sprejem ustave za 23. december utopija. O vsaki inačici bi morali posebej razpravljati. Če je konsenz samo večina v parlamentu, smo še daleč od demokracije. V osnutku te ustave je malo civilne družbe, čeprav so to vse stranke obljubljale.

Miran Potrč (Stranka demokratske prenovne) je menil, da novo ustavo potrebujemo tudi

Kritika gosta iz Zagreba

Na ustavni razpravi v Novi Gorici pred kongresom takrat še ZKS - stranke demokratske prenovne, je sodeloval tudi ugledni zagrebski ustavnopravni strokovnjak, podpredsednik hrvaške prenoviteljske stranke in član hrvaške ustavne komisije dr. ZDRAVKO TOMAC. Dejal je, da so srbska ustava in osnutka hrvaške in slovenske ustave zanič, s tem, da je slovenski osnutek še najmanj slab. Zakaj slaba ocena: zato ker so bili deli posameznih evropskih ustav presajeni v naše razmere, ki pa so povsem drugačne. Prav smešno je, da sta Hrvaška in Srbija najbolj skregani, pa utegneta imeti povsem enaki ustavi. Sicer pa je dr. Tomac dejal, da se je treba bati novih "očetov narodov". Ustava mora biti garancija zoper to in zoper centralizacijo. Tudi privatizacija ima ideološki naboj in ta hip ne ekonomskega, kar je slabo.

sindikata Neodvisnosti, ki bo takoj ukrepalo. Vsako zlorabljanje in šikaniranje delavcev zaradi svobodne izbire članstva v sindikatu bomo sporočili ustreznim republiškim organom Neodvisnosti, ki bodo tudi storili ustrezne korake.

6. Ozmimnico je organiziral Svobodni sindikat. Oba sindikata pa sta se na sestanku dne 7. 9. 1990 sporazumela, da bo naba-va ozimnice ponujena vsem delavcem Železarne Jesenice, ne glede na to ali so člani kateregakoli nobenega sindikata.

7. Prihajajo težki časi za vse delavce ne samo v železarni, ampak v vsej Sloveniji. Da bomo skupaj lažje prestali krizo, se moramo organizirati. Vsak posameznik se bo težko upiral ostrim tržnim pogojem, združeni v sindikatu pa bomo to storili lažje in bolj pošteno. Zato se vključite v sindikat Neodvisnost!

Sindikat podjetja Železarne
Jesenice
Neodvisnost
Bogomir Licol

enakopravnih državljanov. Stranka zavrača težnje, da bi bili delavci od drugod tujci, da se jim odvzame državljanstvo in postavi v drugi plan. Ustava mora zagotoviti soupravo delavcev, samoupravo ne le v občinah, ampak tudi v krajevnih skupnostih, uzakoniti Slovenijo regij, ter vsakemu državljanu zagotoviti socialno varnost. Rok prihodnjih volitev se mora določiti že sedaj, parlament naj ima dva domova, vlada mora biti odgovorna parlamentu, demilitarizacija Slovenije pa naj bo postopna. O ustavi ne morejo odločati samo vrhovi strank in poslanci, predvsem pa spre-

jem nove ustave ni akt odcepitev od Jugoslavije. Slovenci ne bomo naselili Srbije in sami odšli iz države, o vseh oblikah povezovanja Republike Slovenije pa morajo odločati državljani na referendumu.

Andrej Magajna (Socialdemokratska stranka Slovenije) je trdil, da bo ustavna razprava izoblikovala profil posamezne stranke in terjala opredelitev do posameznih problemov in področij. Osnutek je sodbi njegove stranke dober, posebej zato, ker je posameznik dejavnik odločanja. Je pa cela vrsta pormov, ki se lahko tolmajo tako ali drugače in vnesejo ideologijo v ustavo. Zato nevarnost ideologizacije ostaja, tako pri svetosti življenja, ki je v osnovi sprejemljiv pojem, kot pri morali, javnem redu itd. Javnemu življenju ne smejo vladati stranke, ampak dogovor, socialdemokrati pa bodo v razpravi posebej pozorni do socialne varnosti, zaposlovanja, zavarovanja, sindikalnega organiziranja.

Mile Šetinc (ZSMS - liberalna stranka) je povedal, da parlamentarni večini podaljšana javna razprava celo godi, čeprav tega ne prizna in za zavlačevanje obtožuje opozicijo, saj po sprejemu ustave več kot eno leto z novimi volitvami ne bomo mogli odlašati. ZSMS - liberalna stranka je za črtanje preambule, pa naj bo v njej svetost življenja ali ne, pa tudi pomen NOB ali ne. Pravica do splava mora ostati in povzroča manj problemov kot prepoved (vzrok za razcvet mazaštva), parlament naj ima dom regij, voljen v regionalnih skupnostih, z manj poslanci, pri čemer je odveč dvom, da nas je za dvodomni parlament premalo in da bi se razbohotilo avtonomstvo, stranka pa ostaja zvesta demilitarizaciji, vendar naj se najdejo rešitve za prehodno obdobje. Stranka bo na svojih stališčih vztrajala do konca, tudi za ceno nesprejema ustave (potrebna je dvotretjinska večina), ZSMS - liberalna stranka pa ima v parlamentu šestino poslancev. ● J. Košnjek

MIHA NAGLIČ

Življenje in delo ljudskega poslanca Antona Peternela - Igorja

Za kmeta in za komunizem

Kar se tiče gospoda Omana, menim, da mu je moje svoječasno zavzemanje za bolj ustrezen odnos družbe do zasebnega kmeta, pač v tedanjih dosti težjih pogojih, kolikor toliko znano, saj sva oba doma tako rekoč iz istega konca. Ko ga sedaj že dalj časa poslušam, prej kot predsednika Slovenske kmečke zveze, sedaj pa tudi kot člana predsedstva Republike Slovenije, moram reči, da je bil v svojih nastopih z nekaj izjemami dokaj stvarjen in realen, tudi v svojih stališčih in ocenah naše državne skupnosti. Mislim pa, da bodo tako on kot njegovi bližnji sodelavci v Slovenski kmečki zvezi kmalu prišli do spoznanja, da si je dobro in za kmeta sprejemljive in nujne rešitve raznih vprašanj veliko lažje zamisliti in obljubiti, kot pa potem v celoti tudi izvesti. Vsaka, na videz še tako drobna in za celotno družbo kaj malo pomembna, za kmeta pa več ali manj v vseh primerih zelo pomembna rešitev se lahko močno zaplete in je težko potem poiskati novo in za vse sprejemljivo. To vem iz lastne prakse.

Predlagam, da proti koncu »razčistiva« še nekaj poljanskih vprašanj, takih, ki so bila še pred leti tabu. Take vrste je gotovo tudi usoda nekdanje poljanske župne cerkve sv. Martina, ki je bila umetnostnozgodovinsko prava dragocenost. Navedem le nekaj telegrafskih podatkov iz Krajevnega leksikona Dravske banovine (1937): »Prvotno prastaro cerkev so 1705-10. leta nadomestili z veliko baročno kupolasto stavbo s tri metre debelim zidovjem, galerijo in mogočnim zvonikom. Stilno je trpela zaradi prezidav (1895). Pomembna notranja oprava. Gotska monštranca je druga najstarejša v škofiji, srebrni svečniki iz mekinjskega samostana, klopi in zlasti veliki oltar iz delavnice Štefana Šubica, vezene na paramentih, ciborij Plečnikov, nebo Vurnikove šole. Slikarji: L. Layer, Jurij in Janez Šubic, J. J. Remb...«

Danes se mladi Poljanci gotovo sprašujejo, kako si je mogla ena generacija vzeti pravico porušiti stavbo, ki je bila skozi stoletja duhovni hram njihovih prednikov?

Trditev, da naj bi bilo vprašanje porušene poljanske cerkve kadarkoli kakšna »tabu« tema, je netočna in namišljena. Res pa je, da je bila to lepa in zelo velika ter znamenita cerkev. Pred mnogimi leti mi je takratni poljanski župnik gospod Matej Tavčar, ki je bil kmalu po osvoboditvi povišan v dekana in je kot tak bil obenem župnik poljanske fare, pripovedoval, da je poljansko cerkev zidal znani gradbenik Maček. Kasneje je bilo izvedeno na njej več prezidav, zadnja pomembnejša prezidava je bila po katastrofalnem potresu 1895, ko se je tudi v tukajšnjem območju porušilo nekaj starih stavb (na naši kmetiji na primer star in že povsem dotrajan hlev). Poljanska cerkev je res imela zelo debele zidove, kar tri metre so bili debeli. Znano pa je, da so bili zidovi v galerijah - imenovali smo jih gornji kor - še znatno debelejši, saj so bile galerije kar prostorne. V galeriji so na obeh straneh iz kora vodile strme stopnice, po v zid vgrajenim in obokanim ozkem stopnišču in potem od galerije do galerije (gornjih korov) po obokanih ozkih hodnikih. Galerije so imele precej visoka in zgoraj rahlo zaokrožena obokana okna.

Legenda govori, da so ob gradnji cerkve vozili kamenje in malto s koši in lesenimi vlekami po mostu iz Kosmovega griča oziroma iz Kupčova na cerkveno zidovje s pari volov in potem po zidovju naprej in naokrog nazaj na most in po njem na Kupčovo.

Kakor sem slišal, so cerkveni ključarji ob pomoči nekaj drugih vernikov tedaj, ko je po ukazu nemških oblasti oziroma gestapa iz Škofje Loke moral župnik iz Poljan gospod Matej Tav-

čar takoj oditi v Ljubljansko pokrajino (menim pa da tudi ka-plan, vendar se tega ne spominjam), skrili na varno monštranco kelih in druge dragocene predmete - verjetno tudi srebrne sveč-nike. Če jih niso takoj tedaj, so jih pa verjetno (ali bi jih vsaj bi-li morali) shranili na varno mesto kasneje. Ko se je peljal z zapra-viljivkom - če se prav spominjam, ga je peljal Žagar iz Hotovlje ali pa morda Bašuc iz Poljan, ne vem zagotovo, kdo od njiju sem ga videl oziroma srečal vsega žalostnega pri Podpulferci pri Škofji Loki. Tedaj sem se vračal iz Škofje Loke s polnim vozom raznega blaga in živil za trgovko Marjanco Grošelj v Javorjah. Ustavil sem konja in gospoda Tavčarja iskreno pozdravil in se od-njega poslovil v prepričanju, da se bo lahko kmalu vrnil nazaj v Poljane. Čeprav nisva bila politična sodelavca, sem kljub temu pred vojno več let sodeloval v dramskem krožku Katoliškega prosvetnega društva v Poljanah. Ker sem ga dobro poznal, sem ga kljub strankarskim razlikam globoko spoštoval in cenil. Bil je sicer vnet politik, vendar pa pošten mož ter dober in zvest duhov-nik. Bil je eden izmed redkih duhovnikov, ki je res verjel in tudi delal tisto, kar je ljudem govoril.

Po prihodu v Ljubljano ga je škof dodelil v pomoč v fari Krka na Dolenjskem. Kakor so mi povedali kasneje tamkajšnji politični delavci in organizatorji Osvobodilne fronte na tistem območju, se je kaj kmalu pridružil OF in kot njen simpatizer ob-jal prostovoljne prispevke. Tudi kasneje, ko se je na tistem ob-močju razbohotila bela garda in kasneje domobranci, ni nikoli obrnil hrbtna Osvobodilni fronti in se ni vključeval v protipar-tizansko propagando. Skratka, zadržal se je dostojno kot eden Slovenec in dober duhovnik, zmeraj zvest Bogu ter krščanstvu in njegovim naukom, brez zlorabe vere v politične namene in za bo-proti partizanom.

Vloga duhovnikov po vojni pa je bila v pogojih, ko je bila cerkev ločena od države (kakor je bilo že tedaj in je še sedaj v-liko večini modernih kapitalističnih držav) bistveno drugačna ko-kor pred vojno. Ne morem soditi ali je bilo to ali pa morebitno ho-podtalno delovanje visokih cerkvenih krogov vzrok, da se je Tavčar nikdar ni mogel prav živeti v novi položaj. Kljub vsemu-sva se ob občasnih srečanjih, ko se je vozil okrog s svojim nepo-grešljivim kolesom, prijazno in spoštljivo pozdravila in spregov-čila vsaj nekaj besed, večkrat pa malo več pokramljala, pri čem- mi je povedal tudi kakšno kritično misel.

Film in video

FILM V KRIZI - FILM ŽIVI

Duplje - Potem ko že dve leti v Sloveniji ni bilo nobenega pregleda ustvarjalnosti na področju neprofesionalnega filma in videa, se je s petnajstletnico Kino kluba Duplje vendarle pokazala priložnost: minuli konec tedna je bila v Dupljah republiška revija neprofesionalnega filma in videa.

Priprava na projekcijo v dvorani Gasilskega doma Duplje.

Čprav so organizatorji ZKO Slovenije, ZKO Kranj, predvsem pa prizadevni domači klub Duplje pričakovali večji odziv, pa je našlo pot na revijo le osem slovenskih klubov in nekaj posameznih avtorjev. Tako je bilo v popoldanskih projekcijah v Gasilskem domu prikazanih 18 filmov povprečne kvalitete in 15 video posnetkov, med katerimi jih je vrsta izstopala iz povprečja. Del te projekcije so zavrteli tudi na večerni prireditvi, ki so jo razširili tudi z domačo dupljsko filmsko in video ustvarjalnostjo.

Kaj je prinesla republiška revija neprofesionalnega filma in videa? Razen tega, da je bila in da bo po možnosti naslednje leto predala štafeto palico organizatorjem v Velenju, niti ne kaj posebnega. Sploh pa ne kaj takšnega, kar ustvarjalci filma in videa že sami ne bi vedeli - to pa, da je film že nekaj časa v krizi in da ga že dokaj uspešno nadomešča video. Prav zaradi te krize republiški selektor tudi ni imel nobenega dela, saj mu za revijo ni bilo treba delati nobenega izbora - kdor je prinesel kaseto, so jo pač zavrteli. Morda so zato tudi izostala uradna priznanja, ki jih je obljubil ZKO Slovenije vsem udeležencem revije, ki seveda ni bila tekmovalnega, pač pa le preglednega značaja. Seveda se postavlja vprašanje, ali se bodo tudi naslednje leto spraševali, ali ima revija smisel, ali znova obuditi festival filma in videa in kaj sploh tam pokazati. Vendar pa se vsi ljubiteljski ustvar-

jalci, ki so prišli v Duplje, niso zaradi tega oblekli v črno, pač pa na te vrste filmsko krizo gledajo zelo realno: slovenski amaterski film je sicer v krizi, vendar živi. Živi v nekaj klubih in tudi v filmskih krožkih, kjer raste podmladek, ki se zanima in navdušuje vedno znova za premikajoče se sličice. Živi pa tudi video.

Dupljska pregledna revija je bila prikaz stanja na slovenski neprofesionalni filmski in video sceni. Pokazala je sicer, da zanimanje za amaterski film plahni, da so dvorane, kjer se prikazujejo takšni filmi, postale enostavno prevelike; tam, kjer so se znali prilagoditi, dejavnost seveda teče naprej. V razgovoru za okroglo mizo so nekateri ustvarjalci iz vzhodnih slovenskih krajev povedali tudi o dobrih izkušnjah, saj so to zvrst znali ponuditi tudi na druge načine, se povezati s tu-

rizmom in tako dobili ne le sponzorja, pač pa našli tudi novo vrsto občinstva. Le redki so se tudi pogovorili s kinematografskimi podjetji, ki jih je praznina dvoran že omrtvila v iskanju česa novega - in pred predstavami vrtijo nekajminutne neprofesionalne filme. Skupni jezik so seveda našli le tam, kjer imajo tudi ustrezno opremo ali so vsaj pripravljeni prekrbeti kaj takšnega. Take izgovore navadno slišijo tudi od televizije, kadar ponujajo svoje najzanimivejše filme. Kljub vsem tem zaprekam, da se neprofesionalni film uveljavlja tudi v javnosti, pa ustvarjalci, vsaj nekaj jih še vedno zelo navdušeno vztraja, delajo naprej. V tem - namreč v ustvarjanju, v ukvarjanju s filmom ali videom je tudi smisel vsega početja - predstavitev javnosti na festivalu ali kako drugače je verjetno drugotnega pomena.

Kako pa je lahko takšna dejavnost odmevna v kraju, so primer prav gotovo člani dupljskega Kino kluba. Presenečeni nad odmevom, ki ga je imel film o proslavi krajevnega praznika pred petnajstimi leti, so sklenili ustanoviti klub. Nastala je cela vrsta filmov - od dokumentarnih, do igranih. Kupili so projektor, za katerega so denar zbrali krajani, hodili so na seminarje, v filmske delavnice v organizaciji ZKOS in organizacij za tehnično kulturo. Zanimanje je tako naraslo, da so lahko ustanovili tudi pionirsko sekcijo z okoli 30 člani. V teh petnajstih letih so pogosto organizirali dan amaterskega filma v Dupljah ter na prireditvi vedno zavrteli svojo filmsko bero. Seveda pa niso ostajali v domačih okvirih, pač pa so se udeleževali festivalov po Sloveniji in tudi po drugih republikah. Nema lokrat so za svoje filme dobili tudi najvišja priznanja tako v domači kot tudi v mednarodni konkurenci. Petnajstletnica delovanja praznuje dupljski kino klub sredi priprav na ponovni vzpon. Po večletnem navdušenju, dosežkih in uspehih, je namreč sledilo tudi obdobje zatišja, ki pa se, kot kaže, prav zdaj končuje. Pred kratkim so tudi obnovili svojo opremo z novo kamero super 8, montažno mizo in lepilnico, kupili so tudi video kamero in videorekorder - kar vse zagotavlja ob dosedanjih in novih navdušenci, da bosta film in video v Dupljah živila naprej. ● Lea Mencinger, Foto: Jure Cigler

Tango na Loškem odru

SIMBOLI OD VČERAJ ZA JUTRI

Uprizoritev Mrožkevega Tanga na Loškem odru v režiji Lojzeta Domajnka prinaša v ospredje komiko in idejne plasti z dobro izbrano ekipo igralcev.

Predstave na Loškem odru v zadnjih treh sezonah izpričujejo in potrjujejo voljo organizatorjev, da bi se ta gledališka skupina z nedvomno izdatnim ljubiteljskim gledališkim izročilom kar se da opazno in enakovredno pridružila podobnim gorenjskim skupinam, zlasti odkar je Prešernovo gledališče v Kranju prešlo na profesionalno raven. To je dejavnost in takšna smer razvoja, ki jo v okviru razpoložljivih možnosti potrjuje tudi nova uprizoritev v tem z gledno urejenem »žepnem«¹ gledališču. Tudi v repertoarnem pogledu je mogoče opaziti neko notranjo kohezijo, ki po vsej verjetnosti ni zgolj naključna in ki se kaže v vseh uprizoritvah na začetku nove sezone v gorenjskih teatrir: na vseh odrih so začeli z uprizoritvami značilnih primerov dramatike absurda; na Jesenicah z Ionescovimi Stoli, v Prešernovem gledališču v Kranju s Pinterjevim Hišnikom in Albejevo dramo Kdo se boji Virginije Woolf, v Loku pa Mrožkovim Tangom. Odkar ta prebujajo različnih, nacionalno in prostorsko pogojenih izvirih govori o ničnosti in nesmiselnosti človekovega poseganja v tokove sveta, ki se odigravajo po svojih, znanih in ne spoznanih zakonitostih, spriči katerih sta človekova volja in moč brez moči. Za analizo duhovnega stanja v tem utopijem in hkrati prepisnem prostoru, ki živi svojo resničnost bolj iz sebe in zase kot pa iz prepoznavanja in priznavanja družine, je takšna repertoarna vsebina vsekakor izzivalna in ilustrativna, čeprav je odvisna tudi od drugih dejavnikov, od razpoložljivih igralških moči ter od pripravevanja za teatralnost teatra, za njegovo avtohtonost in relevantnost.

Groteskna tridejanka poljskega dramatika **Slawomira Mrožka** Tango je prav gotovo eno izmed takih dramskih besedil, ki omogoča avtentičen teater, hkrati pa je s svojo alegoričnostjo veplastno, saj jo je mogoče razumeti kot družbeno in kot družinsko dramo, kot zrcalo dobe, njenih plasti in simboličnih posameznikov, kot komedijo o generacijskih nasprotjih, kot satiro na zgrešenosti celih generacij, pa tudi kot simbolični refleks velikih zgodovinskih dogodkov v spreminjanju sveta, katerih rezultati so se v minulemu letu sesuli v prah, ker so se njihovi ideološko oblastniški konstrukti prevec in prekruto oddaljili od naravnih zakonitosti.

Mrožkov Tango je napolnjen s filozofijo konfliktov in sprememb stoletja; v družinskem okviru se srečujejo tri generacije; najstarejša v dveh primerih (za družabno pozno otopelo babice in za restavracijo nekdanje forme še vedno zagretega strica Evgenija), srednja prav tako v dveh primerih zakonskega para (žena Eleonora išče le še erotične užitek, njen mož Stomil zapravlja energije za nesmiselne gledališke eksperimente) in najmlajša v likih jeznega mladeniča Arturja, njegove zgolj bivajoče zaročenke Ale in skrivnostnega dodatnega člana družine Edka kot simbola naravne, neobremenjene sile. To je lik, ki v predstavi najmanj govori, njegova deviza je »napredek«, »naprej«, to je lik, ki so ga v preteklosti interpretirali boljše-vistično ali pa fašistoidno obarvana, utelešenje totalitarizma, ki kot latentna sila čaka in preži na priložnost, da prevzame oblast. Liki - simboli so potemtakem lahko družinski člani in hkrati simbolizirajo duhovne, reformistične, eksistenčne tokove stoletja, pri čemer je treba upoštevati, da je delo napisal poljski avtor in

da se zato v njem toliko ukvarja s formo, ki jo je ta narod s propadom visoke družbe, šlahte, izgubil in jo tudi očitno pogreša. V prepletu grotesknosti, ki se kaže zlasti v začetni ponazoritvi kaosa, komike v likih in situacijah ter v besedilu, in v satiri, ki se nanaša na nesmiselnost angažmaja v Stomilovem eksperimentiranju, so nanizane tudi pobude za širok razpon teatralne izraznosti. Zanimive so nadalje satirične ali ironične refleksije na nekatere motive iz klasične literature: Artur je kot nekakšen novodobni Hamlet; v razmerju do Edka, obdarjenega z naravnimi močmi, se v nekem trenutku razglša za duhovno silo, katere izvršilni dejavniki je Edek, kar pomeni parafrazo razmerja med Ivanom Karamazovom in Smerdjakovom v Bratih Karamazovih F. M. Dostojevskega, če naj bosta navedena le dva tipična elementa te vrste satirične refleksije.

Glede na tako široko paleto tem in motivov se zdi smiselno, da se je režiser **Lojze Domajnko** odločil za poudarjeno ponazoritev družinske komedije s posrečenim izborom interpretov posameznih likov. Pri sami zasnovi predstave se bo sleherni gledalec upravičeno spraševal, zakaj je v prvih dveh dejanjih dopustil, da je scenograf Pavle Mihalič tako nespretno zatrpal igralni prostor, da so bili igralci ne le ovirani, ampak prav moteni pri igranju. Res je, da mora biti prizorišče v prvih dveh dejanjih našarjeno z različno ropotijo in krsto v ozadju, ampak ne tako, da ovira igranje. Zgolj teatralni efekt je tudi maska, ki si jo natika Edek, ko že ob koncu prvega dejanja zapleše tango sam, saj je Izlok Alidič lik tega enosmerne preproste zasnove dovolj preteče z groteskno mimiko in z zelo dosledno oblikovano držo, iz katere je bilo

jasno videti, da se na nekaj pripravljajo. Odveč je tudi padec križa izpod stropa, ko Edek prevzame oblast. V današnjih razmerah, ko so tako rekoč prišli na oblast ljudje Arturjevega profila, bi funkcijo Edka tudi na koncu kazalo poantirati kot nenehno, latentno nevarnost, kakršno lahko prikljče na dan kaos, nesoglasja, zmeda. So pa v Domajnkovi režiji zasnovi tudi zelo efektne in domiselne rešitve, zlasti fotografiranje pred poroko in pa imenitno odigrani sklepni ples tanga med Edkom in stricem Evgenijem.

Ta dva lika sta se tudi najbolj približala satirični komiki te igre: **Izlok Alidič** je kot rečeno dosledno zarisal nevaren lik nenehno preteče totalitarne sile, **Janez Debeljak** je v liku strica Evgenija s svojo domiselno komiko posrečeno sekundiral obeima spreminjavalcema sveta, najprej Arturju, potem pa Edku. Aktualiziran lik dekleta, ki se na vse poživlja, je povsem naravno odigrala **Dana Zver** v vlogi Ale; **Biba Uršič** je kot babica Evgenija povsem ustrezala nalogi vloge, prav tako **Juša Berce** v vlogi Eleonore, medtem ko bi od interpreta eksperimentatorja Stomila **Jožeta Drabnika** pričakovali nekaj več uglednosti. Najzahtevnejša vloga te groteskne komedije je prav gotovo jezni mladenič za vse čase Artur, ki je skozi vso igro v nekem evforičnem stanju, zato od igralca zahteva razumno razporejanje moči; **Jure Franko** je bil izrazitejši v začetnem delu, ko je Artur v ofenzivi, pa tudi Arturjev obup in pijanost je nakazal ustrezno.

Prav gotovo je uprizoritev Mrožkevega Tanga na Loškem odru pomenila velik napor, nemara bolj psihološke narave, čeprav je pri takšni ekipi taka zavora popolnoma odveč.

France Vurnik

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V stebrišni dvorani Mestne hiše je na ogled **numizmatična razstava** Osemstoletnica denarstva na Slovenskem. V galeriji Mestne hiše je odprta pregledna razstava **Likovna prizadevanja na Gorenjskem**, novejši smeri. V galeriji Prešernove hiše je na ogled razstava **Gorenjska osemdeseta leta** v muzejski predstavitvi.

V galeriji Bevisa razstavlja slikar **Kiar Meško**.

V **Prešernovem gledališču** bodo v soboto, 3. novembra, ob 19.30 uprizorili E. Albeja **Kdo se boji Virginije Woolf** - za red sobota II in izven.

JESENICE - V galeriji Kosove graščine je na ogled razstava likovnih del akademkega slikarja **Zmaga Puharja**.

RADOVLJICA - V dvorani **radovljske knjižnice** bo danes, v torek, ob 19.30 mag. Marija Stanonik govorila o **slovstveni folklori** kot kulturni vrednosti.

V galeriji Šivčeve hiše razstavlja ilustracije akad. slikar **Zvonko Čoh**.

V galeriji Kamen je odprta prodajna razstava vitražev **Lene Šajn**.

ŠKOFJA LOKA - V galeriji Loškega gradu je odprta **prodajna razstava Ex tempore Loka 90**.

V Groharjevi galeriji razstavlja akad. slikar **Milan Rijavec**. **Zbirke Loškega muzeja** so odprte vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 17. ure.

TRŽIČ - V Fotogaleriji Slovenija, Partizanska 6, je na ogled razstava fotografij Tihoožita avtorja **Matije Pavlovca**.

KAMNIK - V razstavišču Veronika razstavlja akad. slikar **Marko Butina**. V kavarni Veronika pa razstavlja akvarele **Nevenka Virant**.

Škofjeloški ex tempore

SLIKARJEM PODELJENE
NAGRADE

Škofja Loka - Čeprav se je letošnjega Ex tempore Loka 90 udeležilo nekaj manj slikarjev iz vse Slovenije, še vedno pa jih je bilo 87, je ta tradicionalna likovna prireditev povsem uspela. Še posebej zato, ker je bila po kvalitetni plati prav gotovo boljša od lanske.

Slikarka Wang Huignin iz Ljubljane prejema veliko odkupno nagrado, enako nagrado je prejel tudi slikar Jože Marinič.

Takšnega mnenja je bila tudi strokovna žirija v sestavi dr. Cene Avguštin, akad. slikar Herman Gvardjančič in dr. Milček Komelj, ki je od 110 ustvarjenih del za razstavo odprto minuli konec tedna odbrala 40 del. Te so zdaj na ogled v galeriji Loškega gradu. Tretjega slikarskega srečanja se je udeležilo 50 slikarjev amaterjev, kar 14 pa je bilo akademskih slikarjev.

Žirija je odločila, da veliko odkupno nagrado v višini 8.000 din, ki sta jo podelila Podjetje Jenko Škofja Loka in Termo Škofja Loka, prejmeta akad. slikar Jože Marinič za sliko Listopad in akad. slikarka Wang Huignin za sliko Ostareli grad. Podeljenih je bilo tudi enajst odkupnih nagrad po 5.000 din, prejeli pa so jih: Drago Božičnik, Janez Ferlan, Mimi Marija - Kajzer, Dušan Fišer, Karel Kuhar, Jože Kumer, Matjaž Mausar, Stanislav Petrovič, Veronika Rakuš, Maja Šubic in Metka Vovk. Odkupne nagrade so prispevala podjetja in ustanove: Čevljarstvo Ratitovec, Skupščina občine Škofja Loka, Alpes Zelezniki, Gorenjski glas Kranj, Iskra Zelezniki, ZKO Škofja Loka, Modna konfekcija Kroj Škofja Loka, Marmor Hotavlje, Odeja Škofja Loka, Šešir Škofja Loka in EGP Škofja Loka. ● L. M., Foto: Gorazd Šinik

Numizmatična razstava

800 - LETNICA DENARSTVA

Kranj - Sinoči so v stebrišni dvorani Mestne hiše odprli razstavo o prvih začetkih denarja na Slovenskem. Okoli leta 1190 so namreč v Kamniku in v Slovenj Gradcu odprli prvi dve srednjeveški kovnici denarja na Kranjskem.

Razstava je toliko bolj zanimiva, ker jo je Numizmatično društvo Slovenije v sodelovanju z Gorenjskim muzejem Kranj pripravilo prav v času, ko se pri nas veliko govori o lipah - morebitnem novem slovenskem denarju. Zato je pogled nazaj na čas, ki je bil naklonjen "denarij Carniolensis", kot so v starih listinah imenovali naše prve kovance, toliko bolj zanimiv. Naslednje kovnice so odprli tudi v Ljubljani, Kostonjci, na Ptuj, v Brezicah in drugod. Kovance iz teh kovnic imenujemo "breški denarji", saj so posnemali srebrnike kovane v solnograjski kovnici Breže, v spanheimski kovnici Št. Vid na Glini in bamberski kovnici Beljak na Koroškem. Zaradi živahnega trgovskega prometa v 13. stoletju na kranjsko - ogrski - hrvaški meji so severnoitalijanski trgovci in tudi drugi iz vseh teh kovnic nabavljali "srebrno valuto" potrebno za nakup ogrske živine. Cvetoča trgovina na meji pa je bila kratkega veka, trajala je le nekaj 40 let in si po mongolskem upadu na Ogrsko ni opomogla. Zaradi tega so prenehale obstajati tudi naše "mejne" kovnice, pa tudi koroški rudniki srebra so se izčrpali. Breške denarje iz teh naših kovnic je kasneje zamenjal drug denar.

TV SPORED

PETEK

2. novembra

- 9.00 TV mozaik
9.00 Delfin Flipper, ameriška nanizanka
9.25 Slovenija: Peti letni čas
9.50 Pogum za tveganje: Pionirji sodobne kirurgije, angleška poljudnoznanstvena serija
10.40 Podmornica, nemška nadaljevanka
14.55 Video strani
15.05 Slovenija: Peti letni čas, ponovitev
15.30 Sova, ponovitev
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV dnevnik
17.05 TV mozaik
18.05 Spored za otroke in mlade
19.05 Risanka
19.30 TV dnevnik
19.59 Zrcalo tedna
20.20 Nebu naproti, ameriška dokumentarna serija
21.20 Zakon v Los Angelesu, ameriška nanizanka
22.10 TV dnevnik
22.30 Sova
Družinske vezi, ameriška nadaljevanka
Stvor, ameriški film
0.45 Video strani

2. program TV Slovenija

- 16.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
17.30 Regionalni programi TV Slovenija
19.00 Domači ansambli: Ansambel Lojzeta Slaka, ponovitev
19.30 TV dnevnik
20.00 Žarišče
20.30 Oči kritike
21.10 Koncert z Dunaja ob dnevu vseh svetih, ponovitev
23.00 Skupščinska kronika
23.30 Satelitski programi - poskusni prenosi

SOBOTA

3. novembra

- 8.20 Video strani
8.30 Izbor tedenske programske tvornosti
8.30 Nemščina
9.00 Muzzy, angleščina za najmlajše
9.15 Radovedni Taček: Opica
9.30 Lonček, kuhaj: Biskvitna rulada
9.45 Zbis: P. Voranc: Levi devčej
10.00 Čebelica Maja: Maja in ličinka v dežju
10.20 Zgodbe iz školjke
10.50 Večerni gost: Pogovor z Vladimirjem Ovco
11.35 Oči kritike
12.15 Omizje: NOB ali državljanska vojna na Slovenskem
14.15 Karavana zapravljičkov: Ptuj, ponovitev zabavnoglasbene oddaje
14.50 Ciklus filmov Walta Disneyja: Opičji stric, ameriški mladinski film
16.20 Sova, ponovitev
16.50 EP video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV dnevnik
17.05 Športni dogodek
18.30 EP video strani
18.35 Londonski doki, dokumentarna oddaja, ponovitev
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.30 TV dnevnik
19.59 Utrip
20.20 Žrebanje 3 x 3
20.35 Križ kraž
22.10 TV dnevnik
22.30 Sova
Zlata dekleta, ameriška nanizanka
Max Headroom, ameriška nanizanka
Prebeg Simasa Kudirke, ameriški film
0.50 Video strani

2. program TV Slovenija

- 16.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
18.30 Kako biti skupaj, oddaja TV Beograd
19.00 'Alo, 'alo, angleška nanizanka
19.30 TV dnevnik
20.15 Filmske uspešnice: Zandyjeva nevesta, ameriški film
21.45 TV nastop Zorana Giorgijeva, zabavnoglasbena oddaja
22.15 Satelitski programi - poskusni prenosi

NEDELJA

4. novembra

- 8.15 Video strani
8.25 Živ žav
9.20 Hovi, ponovitev angleške nanizanke
9.45 Gradovi: Kdo je živel na gradovih, ponovitev
10.15 Zgodba o Hollywoodu, ponovitev

- 11.00 'Alo, 'alo, ponovitev angleške nanizanke
11.30 Videomeh
11.55 EP video strani
12.00 Ljudje in zemlja
12.30 Slovenska kuhinja z Ansambelom bratov Avsenik
12.50 Video strani
13.05 ONA + ON, ponovitev
14.35 Alternativa, poljska nadaljevanka
15.35 Sova, ponovitev
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV dnevnik
17.05 Gospodična Mary, argentinski film
18.45 Risanka
19.00 TV mernik
19.15 TV okno
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
20.05 Moj premalo slavni stric, drama TVS
21.10 Zdravo
22.30 TV dnevnik
22.50 Sova: Doktor Doogie Howser, ameriška nanizanka
Max Headroom, ameriška nanizanka
0.05 Video strani

2. program TV Slovenija

- 10.00 Odaja za JLA in igrani film
13.00 Športno popoldne
19.00 Da ne bi bolelo
19.30 TV dnevnik
20.00 Veselje do lepe oblike, nemška izobraževalna oddaja
20.45 Atlantik, angleška poljudnoznanstvena serija
21.50 Športni pregled
22.35 Satelitski programi - poskusni prenosi

PONEDELJEK

5. novembra

- 8.50 Video strani
9.00 Spored za otroke in mlade
9.00 Miti in legende islamskih ljudstev
9.15 Mačkon in njegov trop, risana serija
9.40 Da ne bi bolelo
10.00 Mozaik, ponovitev s poletnega festivala
10.30 Utrip
10.40 Zrcalo tedna
10.55 TV mernik
15.25 Video strani
15.35 Sova, ponovitev
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV dnevnik
17.05 Zdravo, ponovitev
18.30 Spored za otroke in mlade
18.30 Radovedni Taček: Slon
18.45 Čebelica Maja
19.10 Risanka
19.20 TV okno
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
20.05 Zid - Jezero, predstava SNG Ljubljana
21.45 Osmi dan
22.35 TV dnevnik
22.55 Sova: Alfred Hitchcock vam predstavlja, ameriška nanizanka
Max Headroom, ameriška nanizanka
0.10 Video strani

2. program TV Slovenija

- 16.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
17.30 Regionalni programi TV Slovenija - Studio Ljubljana
19.30 TV dnevnik
19.30 TV dnevnik
19.59 Utrip
20.20 Žrebanje 3 x 3
20.35 Križ kraž
22.10 TV dnevnik
22.30 Sova
Zlata dekleta, ameriška nanizanka
Max Headroom, ameriška nanizanka
Prebeg Simasa Kudirke, ameriški film
0.50 Video strani

TOREK

6. novembra

- 8.50 Video strani
9.00 TV mozaik
9.00 Zgodbe iz školjke
9.30 Človekovo telo
10.00 Boj za obstanek
10.25 Nemščina
10.55 Sedma steza
11.15 Osmi dan
14.25 Video strani
14.35 TV mozaik: Šolska TV, ponovitev
15.05 Žarišče, ponovitev
15.35 Sova, ponovitev
16.50 EP video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV dnevnik 1
17.05 Šolska TV
18.05 Spored za otroke in mlade
19.15 Risanka
19.20 TV okno
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
20.05 Nekoč v Lisboni, portugalska nanizanka
20.55 EPP

- 21.00 Love me Tender Tribute to: Elvis Presley
21.55 EPP
22.00 TV dnevnik
22.20 Sova
Dekameron, slovenska nanizanka
Max Headroom, ameriška nanizanka
23.35 Video strani

2. program TV Slovenija

- 16.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
16.40 Svet športa, oddaja HTV
17.30 Regionalni programi TV Slovenija - Studio 2 Koper
19.00 Naša pesem
19.30 TV dnevnik
20.00 Žarišče
20.30 Žrebanje lota
20.35 Gradovi: Grajski gospodje
21.05 Umetniški večer: Ingrid Bergman, švedski dokumentarni film
22.50 Satelitski programi - poskusni prenosi

SREDA

7. novembra

- 8.50 Video strani
9.00 TV mozaik
9.00 Spored za otroke in mlade: Živ žav
9.50 Moj premalo slavni stric, drama TVS
10.50 Nekoč v Lisboni, portugalska nadaljevanka
14.55 Video strani
15.05 Žarišče, ponovitev
15.35 Sova, ponovitev
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV dnevnik 1
17.05 TV Mozaik
17.55 Po sledeh napredka
18.30 Spored za otroke in mlade
19.05 Risanka
19.20 TV okno
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
20.05 Film tedna: Obraz proti obrazu, švedski film
22.00 EPP
22.05 TV dnevnik
22.25 Rock kompas
23.10 Sova
Alf, ameriška nanizanka
Max Headroom, ameriška nanizanka
Zgodba o Hollywoodu, angleška dokumentarna serija
1.15 Video strani

2. program TV Slovenija

- 16.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
17.40 Slovenska kuhinja z Ansambelom bratov Avsenik, ponovitev
18.00 Po brezkonznosti sveta, potpisna reportaža
18.30 Mostovi
19.00 Regionalni programi TV Slovenija - Studio Maribor: TELE M
19.30 TV dnevnik
20.00 Športna sredo
22.00 Svet poroča

ČETRTEK

8. novembra

- 8.50 Video strani
9.00 TV mozaik
9.00 Grizli Adams, ameriška nanizanka
9.30 Oddaja za učitelje
10.00 Pustolovščina slikarstvo za najmlajše
10.45 Mostovi
11.15 Zakon v Los Angelesu
15.06 Video strani
15.15 TV mozaik: Muzzy, angleščina za najmlajše
15.30 Mostovi
16.00 Sova, ponovitev
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV dnevnik 1
17.05 TV mozaik
18.10 Spored za otroke in mlade
18.10 Teleski '90, Pripravimo se na smučanje
18.40 Alf, ameriška nanizanka
19.10 Risanka
19.15 TV okno
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
20.05 Podmornica, nemška nadaljevanka
21.00 Tednik
22.05 TV dnevnik
22.25 Sova
Vse razen ljubezni, ameriška nanizanka
Max Headroom, ameriška nanizanka
23.40 Video strani

2. program TV Slovenija

- 16.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
17.30 Regionalni programi TV Slovenija, studio Ljubljana
19.30 TV dnevnik
20.00 Žarišče
20.30 Divji svet živali, angleška poljudnoznanstvena serija
21.00 Mali koncert: Jelka Grafenauer, violončelo, Andrej Grafenauer, kitara
21.15 Pogum za tveganje - pionirji sodobne kirurgije, angleška polj. znan. serija
22.15 Svet na zaslonu
22.45 Goli z evropskih nogometnih igrišč

RADIO

PETEK, 2. novembra:

- Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 9.05 Z glasbo v dober dan - 11.05 Petkovo srečanje + glasba - 12.00 Poročila - na današnji dan - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.00 Od melodije do melodije + EP - 17.00 Studio ob 17.00 in glasba -

SOBOTA, 3. novembra:

- Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program, glasba - 8.05 Počitniško popotovanje od strani do strani + pionirski tednik - 9.05 Z glasbo v dober dan - 10.05 Kulturna panorama - 11.05 Radijski kabaret - 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 14.40 Radijski Merkurček + EP - 15.30 Dogodki in odmevi - 15.55 Zabavna glasba - 16.00 Od melodije do melodije + EP - 17.00 Tedenski aktualni mozaik - 18.05 Znano in priljubljeno - 19.45 Z zabavnimi ansambli - 20.00 Radio na dopustu - 22.00 Zrcalo dneva - 22.30 Kratka radijska igra

NEDELJA, 4. novembra:

- Prvi program
5.00-8.00 Jutranji program, glasba - 8.05 Radijska igra za otroke -

- 9.05 Pomnjenja - 10.05 Nedeljska matineja - 11.03-16.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 16.00 Lojzica domačih - 17.30 Humoreska tega tedna - 18.00 Priključene operne melodije - 19.00 PONEDELJEK, 5. novembra:

Prvi program

- 4.30-8.00 Jutranji program, glasba - 7.00 Druga jutranja kronika - 8.05 Počitniško popotovanje od strani do strani - 10.00 Dopoldanski dnevnik: informacije, gospodarstvo, glasba - 12.10 Pojemo in godemo - 14.05 Mehurčki - 15.55 Zabavna glasba - 17.00 Studio ob 17. in glasba - 18.30 Na ljudsko temo - 19.00 Radijski dnevnik - 20.00 Zborovska glasba po želji poslušalcev - 21.05 S knjižnega trga - 23.05 Literarni nokturno - Leonardo Boff: Zakrament cigaretnega ogorka - 23.15-4.30 Nočni program - glasba -

ČETRTEK, 8. novembra:

Prvi program

- 4.30-8.00 Jutranji program, glasba - 8.05 Znanja široka cesta - 9.05 Z glasbo v dober dan - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Domača glasba - 14.05 Oddaja o jeziku - 14.25 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti - 15.55 Zabavna glasba - 18.05 Minute z Big bandom RTV Ljubljana - 18.30 Zborovska glasba - 19.45 Z zabavnimi ansambli - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - J. W. Goethe: Faust - 22.20 Iz naših sporedov - 23.05 Literarni nokturno - Todor Rosić: Ikona svetega konstantina - 23.15-4.30 Nočni program, glasba

NAGRADNA KRIŽANKA

Rešitev prejšnje križanke: vodoravno: Kosmač, sapralot, Gorenjska, banka, ter, LB, R, leca, Rjavi, na, EL, bar, Kunaver, Jirak, kg, obklada, atol, Nal, Laj, Inana, PJ, svetovni dan, raz, varčevanja, Ena, Eho, na, NS, ksilit, talij, ica, ikravec, kolednik, sae, Olt, Iko, FA.

Izžrebali smo:

1. nagrada: Brina Leber, Cankarjeva 19, Kranj
2. nagrada: Igor Sekne, Jama 42, Mavčiče
3. nagrada: Marjan Štrukelj, Retnje 30, Križe

Čestitamo!

Izžrebani reševalci naj po nagrade pridejo v malooglasni oddelek na Cesto JLA 16.

Za današnjo križanko razpisujemo naslednje nagrade:

1. nagrada: 300 din
2. nagrada: 250 din
tri tretje nagrade po 100 din.

Rešitve pošljite do srede, 7. novembra, na naslov: Uredništvo Gorenjskega glasa, Moše Pijadeja 1, Kranj (za nagradno križanko).

na grad na kri žanka										1	2	3	4	5	6	7	8	9
										10				11				
										13								
										14				15				
										17			18					20
		21	22	23	24	25	26	27		28							29	
31												32					30	
34												33		35				
37								38						40				
41					42					44				46	47			
48					43					45								
53							49									51		
58							50							55		56		
		63	64	65										61	62		57	
				66						67	68			70				
72											69			71				
75										76						73		
81										77						78		80
					82									83				
					85									86				

1. skupina glasbenikov, 2. vbočena leča, 3. avstralski noj, 4. orač (zastarelo), 5. ludolfovo število, 6. nadušljivec, 7. ječanje, 8. lepote zeli (pomanjševalno), 9. otok v Arafurskem morju, 10. rumenorjava barva, 11. grška socialistična stranka, 12. branik pred poplavi, 13. strokovnjakinja za rimsko pravo, 14. usnjen bič, 15. torijev, 16. pokrajina v Vietnamu, 17. Edvard Kardelj, 18. bebičalka indijske države, 19. pretiranje stikov z nekom, 20. glavno mesto Madagaskarja, 21. slika mladeži, 22. območje večnega snega, 23. naramnica, 24. ... Tik, 25. muslimansko moško ime, 26. mesto v Boki Kotorski, 27. italijanska pop pevka, 28. stnik in šumnik, 29. avtomobilska oznaka Splita, 30. sultanov razglas, 31. proizvodnja mleka, 32. zelenkast oksid, 33. ime pevca Johna, 34. lišpanje, 35. vas v Vipavski dolini, 36. za pol tone zvišan »a«, 37. lepote, 38. fizičlovka, 39. zgodnje vino, 40. barva kart, 41. kos celote, 42. duhovnik (zaničljivo), 43. sesalci iz družine jelenov, 44. francoski pisatelj (Pierre), 45. okrasni ptič, 46. reka v Južni Franciji, 47. del tedna, 48. žensko ime, 49. tlak pri plinih in parah, 50. pristaš atavizma, 51. starozidovski kralj, 52. uživalec življenja, 53. mesto na Slovaškem, 54. modus, postopek ravnanja, 55. Aleksander Fadejev, 56. avtomobilska oznaka Turčije, 57. deček s čudežno svetilko, 58. okras rimskih stebrov, 59. ime slovničarja Aasna, 60. vzhodnonemška plavalka (Kornelia), 61. španski gejzir, 62. portugalski novič, 63. kraj pri Opatiji, 64. del Bleda, 65. mesto v Španiji, se verno od Granade, 66. jugoslovanski rokometni reprezentant, 67. železniška kompozicija, 68. različna vokala, 69. reka na severu Švice, 70. ploha, 71. ime pevke Redžepove, 72. izenacevanje nivojev, 73. državljanski, 74. zelišče, 75. junak Voltair, 76. ime nogometarja, 77. post skript, 78. 501 z rimskimi števili, 79. kemijski znak za nikelj, 80. enaka vokala, 81. goški reševalni čoln, 82. ločena soba, 83. sredstvo za zavarovanje plačila, 84. naša in srbobavška črka, 85. iveri, 86. nov

Torek, 30. oktobra 1990

Sladkorni kotiček

Ni ozdravljiva, je pa obvladljiva

Česa v vaši prehrani ne smete napraviti

Ne jejte le enkrat ali dvakrat na dan, vendar tudi ne jejte po malem ves dan, posebej ne še poleg rednih obrokov.

Ne jejte slaščic, pudingov, vložnega sadja, želejev, marmelade, medu, sladkih biskvitov, piškotov, tort, sladoleda, peciva, čokolade, bonbonov.

Pijači ne dodajajte sladkorja, ne uživajte sladkanih pijač, sirupov, piva, sokov, penečih se pijač, sladkega vina.

Ne uporabljajte velike količine masčobe za pripravo hrane. Hrane ne cvrite.

Izogibajte se mastnim namazom (maslo, margarina, pašteta, majoneza).

Ne uživajte hrane in živil, ki so pri predelavi izgubila vlaknati del (glaziran riž, jedi iz bele moke). Če opustite sladkor in zmanjšate masčobo v hrani, obenem pa še shujšate, če ste debeli, ste že napravili veliko - vaš krvni sladkor, pa tudi masčobe v krvi, bodo bistveno nižje, kot bi bile sicer. Pazite, da bo vsak glavni obrok po možnosti vseboval svežo in kuhano zelenjavo, sadje, hrano iz neoluščenih žitaric ali stročnice, nobena jed pa naj ne bo mastna.

Po tabeli izbora živil za zdravo prehrano boste lahko ugotovili, katera hrana je za vas zelo priporočljiva (količine morate omejiti samo, če ste predebeli), katera je še priporočljiva, vendar jo lahko uživate samo v zmernih količinah, in katere ne smete uživati.

Med kuhanjem hrano zmerno solite, dodatno soljenje za mizo pa raje opustite. Posebnih "diabetičnih" prehranskih proizvodov, ki so nadomestila za sladke jedi (diabetični med, čokolada, keksi, bonboni, marmelada za diabetike), ne potrebujete in jih uživajte samo izjemoma. Če morate paziti na svojo telesno težo, se jim še posebej izogibajte, ker imajo veliko kalorij!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

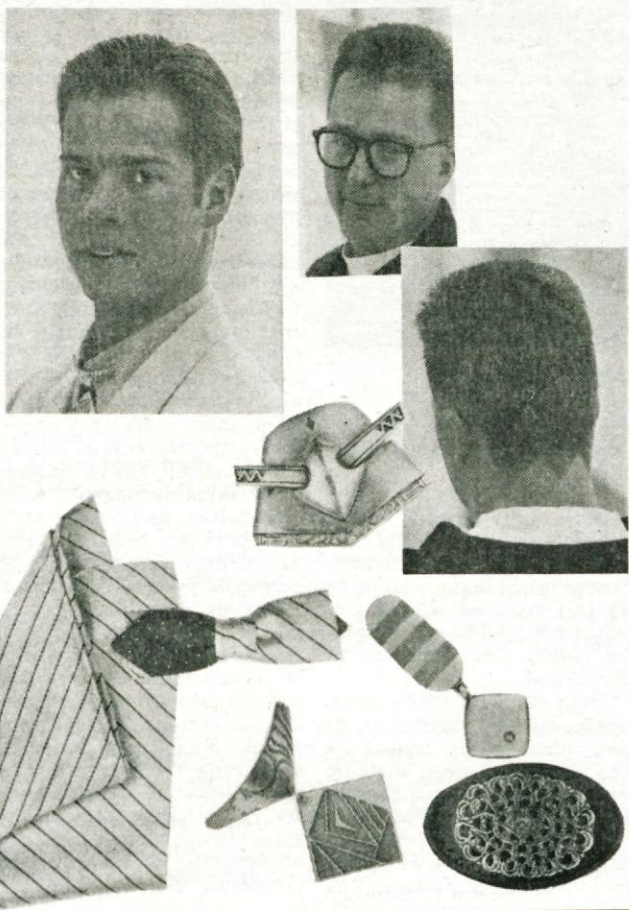
Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

Telesno težo kontrolirajte dvakrat tedensko!

MODA

Pa pogledimo še kaj "njemu" prinaša letošnja moda. Marsikaj, čeprav na prvi pogled ženske mislimo, da nič, da je modna moda dolgočasna. A je vse kaj drugega. Letos so modne kratke frizure (na krtačo), da izgledajo čim bolj športni, ali pa kratko striženje iz tridesetih let. Tudi žetina se sme uporabljati kot takrat. A najbolj modni bodo to modo zagotovo malce po svoje prikrojili. Tako si bodo mladi privoščili cik-cak striženje za vratom. Če vam je všeč, si ga omislite, le vsake tri dni morate "čistino" na novo porazirati. Spet so modne tudi ovratne zaponke, metuljčki, svileni šali. In očala z majhnimi okroglimi okvirji. Tako boste pri šefih izpadli bolj resni, posebej še, če bodo okvirji kovinski...

Prav je, da vemo

Božični kaktus

Božični kaktus je že stara okrasna rastlina. Domovina te lepe in zanimive kakteje je Južna Amerika, in sicer Brazilija. V domovini je to epifit, kar pomeni, da raste po drevmu med vejami, kjer se nabira listje. Njegov koreninski del je slabo razvit, saj rastejo korenine v rahli listovki. To pa je pomembno tudi za sodobno vzgojo. Vedeti moramo, v kakšno prst ga bomo posadili, saj bomo sicer zaman čakali na cvetenje. Svoje ime je rastlina dobila zaradi časa cvetenja, saj običajno cveti okrog božiča in novega leta. Čeprav ga že dolgo poznamo in vzgajamo, je o njegovem cvetenju še veliko vprašanj. Mnogim ljubiteljem se dogaja, da rastline bujno rastejo, cvetijo pa ne. Razmnožujemo ga s potaknjenci, ki se zelo hitro ukoreninijo. Za potaknjence uporabljamo posamezne členke, ki pa naj ne bodo preveč mehki. Posadimo jih v šoto in nato ukoreninjene presajamo v mešanico listovke, štorovke in šote z dodatkom uležane gnojevke ali biopeda. Poleti imamo rastlino na prostem, kjer naj bo zaščitena samo pred močnim opoldanskim soncem. Paziti pa moramo, da ima dovolj vlage v tleh, da se ne izsuši. Od julija do avgusta pa jo imamo na nekoliko hladnejšem mestu, saj je to obdobje, ko začne nastajati cvetni nastavek. Nekoliko nižja temperatura ugodno vpliva na tvorbo nastavka. V tem obdobju naj bo nekoliko bolj suh, pa tudi gnojimo ga ne. Jeseni ga prenesemo v sobo na svetlo mesto, kjer bo ostal do cvetenja. Redno ga rosimo, saj potrebuje zdaj veliko zračne vlage, temperatura pa naj bo okrog 15 stopinj. Rosimo ga, dokler se ne pojavijo cvetni popki. Potem pa potrebuje več vode, zato ga začnemo izdatneje zalivati.

Poskusimo še me

Skutni cmoki

Močnate jedi so sicer sladke, vendar tudi dovolj izdatne, da lahko zaležejo za glavno jed. Pripravljamo jih po receptih, ki niso zapleteni, in iz sestavin, ki jih premore vsaka kuhinja. Za glavno sladko jed pripravimo skutne cmoke, ki jih skuhamo v vreli osoljeni vodi, zabelimo z na maslu prepraženimi drobtinami in ponudimo s češnjevo strjenko.

Za 4 osebe potrebujemo: 500 g skute, 140 g pšeničnega zdroba, 125 g masla ali margarine, 3 jajca, sol, malo moka za zabelo, 80 g masla ali margarine, drobtine, margarino penasto umešamo s sladkorjem, dodamo rumenjake, zdrob, skuto in ščepec soli. Iz beljakov stepemo trd sneg in ga rahlo zamešamo v skutno zmes. S pomokanimi rokami oblikujemo iz zmesi cmoke. V široki kozici medtem zavremo osoljeno vodo. Cmoke položimo drugega poleg drugega v krop in jih kuhamo 12 do 15 minut. Nato jih odcedimo. V ponvi segrejemo maslo ali margarino in prepražimo drobtine. Odcejene cmoke povaljamo v prepraženih drobtinah, damo jih na pladenj prelijemo s preostalimi drobtinami in potresemo s sladkorjem.

Iščemo dobre, prijazne učitelje

Dva predloga za dobre, prijazne učitelje smo že dobili. Učiteljici bomo predstavili. Vendar pa prosimo vse, ki dajete pobude, da jih tudi utemeljite. Povejte, zakaj oziroma s čim si je nek(a) učiteljica zaslužil(a) vašo pohvalo. Pričakujemo še več predlogov.

Tekmovanje mladih gasilcev

Gasilska zveza občine Kranj je 20. oktobra priredila kviz tekmovanje.

Povabljeni so bili mladi gasilci in ostali radovedneži, seveda pa ne smem izpustiti tudi nas, ki smo ta program popestrili s svojimi književnimi deli, pesmicami in spisi. Prebali smo jih in dobili književnih stopinjah in manjše gasilske okraske.

Dosegla sem drugo mesto s spisom Gorelo je v gozdu.

V kviz tekmovanju so prvi trije prejeli pokale, najboljši gasilci z Zg. Brnika pa še prehodni pokal.

Po končanem kvizu nas je novinar kranjskega radia povabil v studio. Tam smo si ogledali prostore in končno tudi v živo prišli v radijski program. Novinar je povedal nekaj besed o gasilskem tekmovanju, potem pa smo prebrali svoje spise in pesmi.

Za vse nas je bil obisk kranjskega radia zelo zanimiv in prijetno presenečenje.

Maja Roblek, 7. b r. OŠ Matije Valjavca Preddvor

IZ ŠOLSKIH KLOPI

Vtisi z ekskurzije na Vršč

Na Vršču, ki se je kopal v soncu, so mi bile najbolj všeč ptice kavke. Ko so vzletele, so trikrat zamahnile s krili. Jadrale so, jadrale nad gorami Julijskih Alp. Dve kavki sta nas opazovali, ko smo malicali. Tudi njima smo ponudili kosček kruha. Janez Štibelj

Vzpenjali smo se po ostrih ovinkih, ko je tovarišica Draga vzkliknila: "Poglejte! Prisojnikovo okno!" Videli smo trikotno odprtino, skozi katero se vidi na drugo stran. Tovarišica je

povedala, da sta dve Prisojnikovi okni. Matjaž Potočnik

Najbolj všeč mi je bil kozorog. Ponosno stoji na skali ob jezeru Jasna. V jezeru so plavale račke in racmani. Okrog njega so se sprehajali turisti. Slikali so kozoroga. Andreja Eržen

Učenci 4. r. OŠ Bukovica

Nesreča

Vozili smo se po strmi cesti. Moj sosed Damjan je preveč norel. Imel sem občutek, da se bo zgodila nesreča. Res se je. Damjan se je zaletel v avto in se polulal v hlače. Srce mu je močno bilo, a njemu se ni nič zgodilo. To je bila sreča. Vozniku je razbil smerni kazalec in nič drugega. S kolesom ni bilo nič narobe. Sedaj govori: nesreča nikoli ne počiva. Mi mu odgovarjamo: ti pa tudi ne.

Ben Hladnik, 3. a r. OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas

Varčevanje

Za rojstni dan dobil Tinček lep okrogel je cekinček. Ga hitro v šparovček je dal, da z njim lahko bo varčeval.

Tako ravnal je sedem let, da je bil hranilnik že prenapet.

Potem je šel v trgovino, si kupil šolsko je prvo.

Se nekaj let on šolal je, potem pa v službo hodil je.

Tako si zagotovil je prihodnost, ko začel je majhen varčevati

in denar zdaj znal je spoštovati.

Alenka Šmid, 7. a r. OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

Na športnem dnevu

Bil je lep sončen dan. Šli smo v Zgornje Danje, potem pa še na Eken. Na Eken je bilo veselo. Igrali smo se miško in mucka. Mišlili smo iti tudi v Zabrdro, a je bilo že prepozno. Ko smo se vračali, smo se skrivali. Mi smo bili troli, punce pa palčki. Na športnem dnevu smo se veselili in se slikali.

Darko Gartner, 2. r. OŠ Sorica

Filmska nagradna uganka

Na kranjsko filmsko platno prihaja duhovita ameriška komedija **Beetlujice**. Govori o mladem zakonskem paru, ki umre v prometni nesreči, nakar v svoji hiši zaživi prav prijetno posmrtno življenje, dokler se v njej ne naseli nov živ par. Ta gre duhovoma močno na živce. Da bi se ga znebila, pokliče na pomoč izganjalca ljudi.

Film je režiral Tim Burton, v glavni vlogi pa je zaigral Michael Keaton. Gotovo se boste spomnili, da sta sodelovala že v uspešnici, ki so jo v kinu pred nedavnim vrteli. V kateri?

Odgovore pošljite do 8. novembra na naslov: ČP Glas, 64000 Kranj, Moše Pijadeja 1 - za uganko Iz šolskih klopi. Izžrebali bomo dve dopisnici in nagrajencema poslali po dve vstopnici za ogled kateregakoli filma v dvorani Kino podjetja Kranj.

Nabiral sem kostanj

Nekega sončnega dne sem se s starši odpravil nabirat kostanj. Odpravili smo se z avtom v Bodovlje.

Avto smo parkirali pod neki kozolec v vasi. Iz avta smo vzeli košare, ki so bile kar precej velike, saj smo upali, da bomo nabrali veliko kostanj. Hodili smo po gozdu in iskali kostanj. Že smo bili prepričani, da letos ne bomo veliko nabrali, a smo naenkrat odkrili veliko kostanja. Bili smo zelo veseli in z veseljem smo ga pobirali. Kar hitro smo nabrali polne košare kostanj. Ko smo se zadovoljni vračali k avtu, sem zagledal nekaj lisičk. Bil sem vesel, ker sem poleg kostanja nabral tudi gobe.

Tisti dan sem imel za večerjo lisičke z jajci in kuhan kostanj. Ker imam zelo rad kostanj, ga bom šel še večkrat nabirat. ● Jani Pogačnik, 4. b r. OŠ Petra Kavčiča Škofja Loka

Jesenjska Železarna se je zatekla v zavetje države

Železarji so šihitarji, od priložnosti niso navajeni živeti

Železarni ponovno grozi stečajni postopek, kako se ga bo rešila 3. novembra, še ni jasno.

Jesenice, 26. oktobra - Slovenska vlada je napovedala, da bo pomagala jeseniški Železarni, da je zainteresirana za ohranitev njenega zdravega jedra. Železarna je zašla v tako globoko krizo, da se sama ne more več izvleči, v pogovoru s predsednikom poslovnega odbora BORISOM BREGANTOM smo dobili odgovore na kopico aktualnih železarskih vprašanj.

"Poseg v železarno je napovedala slovenska vlada, na pobudo železarjev, se zatekate v zavetje države?"

"Tako je, v tako globoki krizi smo, da sami ne moremo iz nje. Če se v odnosu do črne metalurgije ne bo nič zgodilo, bo to bivša črna metalurgija. Kaj moramo postoriti v hiši, vemo, in to tudi že delamo, gre za tehnološke stvari, tudi tehnološko disciplino in red, tržno čiščenje programa, produktivnost itd. Znotraj železarne že povzroča precej nemira, veliko vzburjenje, kipenje, vendar pa je žal vse to premalo, da bi se izvlekli iz globoke krize. Posledice zadnjega leta in pol so težke, na eni strani je na naše cene pritiskala zvezna vlada, na drugi nabavne cene materiala in nemogoči stroški kapitala, trdim, da 48 odstotnih obresti ne more prenesti nobeno gospodarstvo."

"Glavna izgube je nastala v drugi polovici lanskega leta?"

"Res je, junija lani so bile praktično zamrznjene cene metalurških izdelkov, inflacija pa je do konca leta divjala s 40 do 60 odstotnimi mesečnimi stopnjami, lani nam je zmanjkalo 100 milijonov mark, tega denarja ni."

"Kolikšna je zdaj izguba?"

"Po devetih mesecih ima železarna 496 milijonov dinarjev izgube v tekočem letu, torej približno 71 milijonov mark. Mesečno je kar konstantna, po približno 8 milijonov mark. Nujno potrebujemo sveži kapital. Zaradi slabega poslovnega rezultata smo že tako na slabem glasu, da je vse, kar kupimo doma in v svetu dražje, prodajalci vedo, da bodo težko dobili plačilo, zato zaračunajo več, če se zadolžimo, je zaradi ne normalno visokih obresti spet vse dražje. Potrebujemo ga, ker niti vzdrževanje ni več dobro, kaj šele, da bi z manjšimi investicijskimi posegi odpravljali ozka grla. In seveda zaradi večje bitke z likvidnostjo, ki jo nenehno rešujemo z dodatnim kratkoročnim zadolževanjem."

"Stečajnemu postopku ste se izognili že dvakrat?"

"Praktično že trikrat, nobena skrivnost ni, da je žiro račun železarne praktično blokiran že vse letošnje leto, mnogo spretosti, tudi posluha okolice je potrebnega, da se izogibamo stečajnim postopkom. Šestdeset dan bo ponovno nastopil 3. novembra, v tem trenutku ne vem, kako se ga bomo rešili. Formula je znana, nekaj plačš, nekaj odložiš, vendar je vse manj pripravljenosti za odlog, vse manj je možnosti za plačilo, zato bo ta deblokada posebej problematična. Doslej smo sredstva zbrali tako, da je Gorenjska banka odkupila menice, dogaja pa se, da so menice kot plačilno sredstvo vse manj in manj uporabne, vse več izdajateljstev menic je blokiranih in te menice niso vnovčljive. Banka zaradi znanih stvari z devizami nima denarja, da bi odkupila tiste, ki so dobre, mi svojega denarja nimamo. Gotovski pritoki so se praktično ustavili, železarna dnevno prodaja za 8 do 10 milijonov dinarjev blaga, bolje rečeno da na trg, saj je prodano šele, ko je plačano. Dnevni prilivi pa znašajo manj kot milijon dinarjev, ni redek dan, ko ne nekaj ti-

soč dinarjev. V takšnih razmerah ni moč delati in živeti, lahko rečemo, da se je jugoslovansko gospodarstvo že sesulo. Posluujemo po principu naturalnega gospodarstva, s pomočjo kompenzacij, usposobili smo se zanje in kar zadeva materialni del, stvari kar tečejo. Izgleda, da denarja ne potrebujemo več, ne dinarjev, ne lip. Potrebujemo pa ga za plače, za prispevke, za državo, kar je največja ironija. Država ni poskrbela, da bi stvari teklo, sama pa hoče imeti gotovino."

"Slovenska vlada napoveduje, da bo njen odnos do črne metalurgije drugačen, so zaenkrat zgolj obljube?"

"Če sem čisto iskren, od vsega tega nimamo kaj vzeti v roke. Vlada nedvoumno pravi, da metalurgije ne bo pustila na cedilu, da torej ne bo ugasnila. Zahteva, da znotraj naredimo red in dokažemo, da smo sposobni zdržati primerjavo s svetovno, kar pa ne zadeva le produktivnosti. Zelo hitro napišemo, 1.600 ljudi naj ostane doma, vendar je to le eden od ukrepov, najbolj občutljiv in najbolj opazen, ki ga bomo morali in ga bomo izvedli, vendar še zdaleč ni edini. Bistvo ukrepov na naši strani je v zmanjšanju vseh stroškov in v čiščenju proizvodnje, na zunanji strani pa v kapitalizaciji nekaterih obremenitev. Dilem glede notranjega čiščenja ni več, McKinseyjeva analiza je predvidela tri leta, potem smo govorili o enem letu, zdaj imamo samo še dva meseca časa, z novim letom moramo stvari peljati po novem, druge možnosti verjetno ni več. Zato tudi tolikšna naglica pri povečevanju produktivnosti, ki sicer ne bi bila tako nujna. Država pa naj bi po eni strani dosegla drugačen odnos bank do gospodarstva in do metalurgije posebej, doslej je bilo v tem pogledu malo storjenega. Banka ima svojo strategijo in politiko, pravi, država nas ne more prisiliti, država pa nima orodja, da bi jih prisilila k drugačnemu razmišljanju. Zanimivo je, da je samo v Sloveniji obrestna mera tako visoka, drugod po Jugoslaviji je bistveno nižja, ponekod poslujejo celo z ekskontno stopnjo Narodne banke Jugoslavije, ki je 16,8 odstotna. Naredili smo izračune, z njo bi jeseniška Železarna lahko živel, čeprav je za stabilno gospodarstvo to še vedno visoka obrestna mera, za nas pa je pojem nizke obrestne mere. Dolgoročni krediti v sedanjih razmerah nismo sposobni odplačevati, pričakujemo, da bodo prevzeti kot kapitalski deleži, kar pomeni, da je potrebno železarno brezpogojno spremeniti v delniško družbo. Družbeno premoženje bi porazdelili med državo, banke, delček odkupili kot delavske delnice, pripeljali zunanje vlagatelje, ne le iz Avstrije in Italije, tudi iz Slovenije, zunanje, ki niso v železarstvu."

"Bo dolgove prevzela republika Slovenija?"

"Kapitalski vložek republike Slovenije naj bi znašal približno 60 milijonov mark, to bi bile obveznice, s katerimi bi odkupili delnice, mi bi pa te obveznice porabili kot likvidna sredstva. Banka naj bi se odpovedala vračilu dolgoročnih kre-

Foto: J. Cigler

ditov in s tem kupila delnice."

"Bankirji verjetno niso navdušeni nad tem?"

"Tega sploh niso pripravljene narediti, ne uspemo jim dopovedati, da bo nekdo tako ali tako nosil te kredite, če se železarstvo ustavi in da je bolje, če jih kapitalsko naložijo in potem pobirajo dividendo. Občutek imam, da se čaka, da bo konj crknil."

Tretji del pa naj bi bile delavske delnice, mislim, da so pomemben faktor, vendar ne obubožanih delavcev, ki jih ne morejo kupiti. Država ali banka ali obe skupaj naj jih posodita delavcu, ki jih bo tekom let odplačal. Odplačal pa jih bo lahko, če bo primerno plačan."

"Večinski lastnik železarne naj bi bila torej država?"

"Državi smo predlagali, naj bo večinski delničar, toda ne s sklepom, temveč z odkupom delnic, potem pa naj postavijo direktorja, menedžerje, strategijo in politiko podjetja. Naj vodi podjetje, toda ne tako, da samo nekaj govorijo, prinesejo naj nekaj s sabo in potem to tudi naredijo. Bankam pravimo, bodite 30 do 40 odstotni delničarji, toda ne tako, da boste navili obresti, mi jih ne bomo mogli plačati, vi boste pa rubili. Osebo sem zelo alergičen na razne hipoteke. V normalnih razmerah je to običajna stvar, hipoteka med nekom, ki si lahko izmišlja svoje pogoje, na primer visoko obrestno mero, in nekom, ki mora poslušno izvajati sklepe zveznih in republiških organov, pa ni nič drugega kot počasno dajanje imetje. Bolje je, da se vnaprej dogovorimo, naj bo kar vaše. Veste, kot Jeseničanu in človeku, ki že dolgo dela v železarni, mi je hudo, da bi firmo zapravil, če dajete hipoteke, malo danes, malo jutri, jo zapraviš. Rad bi jo oživel, ne zapravil, oživil na način, da pametno živi. Saj je delavcu vseeno, dela v samoupravni železarni ali v delniški družbi slovenske države, zanj je pomembno, da ima delo in za zaslužiti, zato moramo omogočiti, da firma živi, ne pa da najprej podpišemo hipoteko na počitniške domove, nato počitniške domove in tako naprej. Naj stanovanja dobijo lastnika, ki bo upravljal z njimi kot z imetjem, naj jih prevzame država, toda ne tako kot lani Iskriška, ko nihče ni vedel, za kaj gre."

"Bankirji so vedeli, v Kranju so jim to že oponesli?"

"Če jih je banka odkupila, potem naj upravlja z njimi, ne pa da zdaj stanovniška skupnost odplačuje kredite."

"Slovenska država pa je pripravljena postati solastnik železarne?"

"Pravi da, dajmo, naredimo to, opredelimo se, kdo bo lastnik železarne in jo upravljajmo. Pripravljena je to storiti,

zdaj pa se mora to tudi zgoditi. Slovenska vlada je prejšnji četrtak obravnavala predloge, da prevzame upravljalno skrbništvo nad slovenskimi železarnami. V okviru svojih pristojnosti bo železarnam zagotavljala približno takšne pogoje poslovanja, kot jo ima črna metalurgija v Evropi. Sprožila bo aktivnosti, da se železarnam ob ustreznem deležu bank hitreje zagotovijo najosnovnejša finančna sredstva za zagotavljanje proizvodnje in poslovanja v obsegu, predvidenem s sanacijskimi ukrepi. Prevzela bo jamstvo za dodatne zadolžitve slovenskih železarn in za odplačilo deviznih anuitet v višini 60 milijonov mark v prihodnjih štirih letih. Slovenskim železarnam je naložila, da za vlaganja pridobijo poslovne partnerje in se zadolžila, da bo v vlagateljsko pozicijo pripeljala tudi banke. Republika Slovenija bo pomagala pri reševanju tehnoloških in ekonomskih presežkov delavcev. Obem železarni, Jesenicam in Štoram, je naložila, da izvedejo ukrepe za prestrukturiranje črne metalurgije, ki jih vsebuje McKinseyjev projekt. Na seji je bil dodan zaključek, da je v funkcijo reševanja potrebno vključiti vsa sredstva jeseniške in štorske železarne. Predlogi so bili sprejeti, obravnavala jih bo slovenska skupščina, upam, da na prihodnji seji. Skratka, pripravljenost je pokazala, ni pa še sadov, da bi 3. novembra vedeli, kaj storiti. Procedure peljemo s smeri prehoda v delniško družbo, upajoč, da bo vse to res. Če ne bo, potem se gremo igro brez učinka."

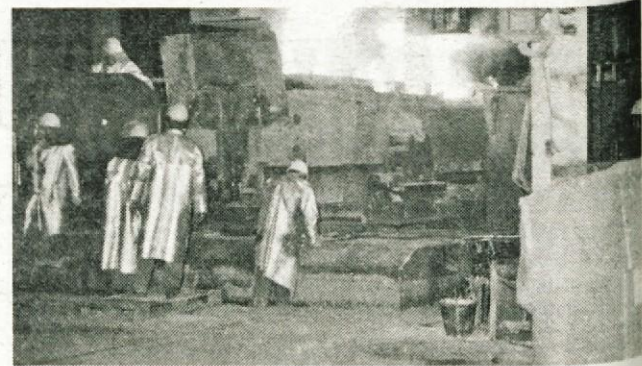
"Sicer bo šla železarna v stečaj?"

"Stečajni postopek je povsem možen in verjeten, če se ne bo nič zgodilo. Globoko sem prepričan, da je v tej železarni toliko zdravega, da je skorajda nemogoče, da bi po kakršnikoli proceduri ugasnila. Prestrukturirala se bo tako ali drugače, končna oblika bo zdravo jedro, ki bo ostalo, čigavo bo, po čigavo taktirko, bo pokazal čas. Z ali brez stečajnega postopka bo nastalo približno to, kar predvideva sanacijski program, slabo bi bilo, če bi nastajalo mimo tega, kar je pripravljeno, saj bi bilo mnogo huje, veliko več travm, veliko več socialnih problemov, rezultat pa slabši, ker bi do njega prišli po daljši poti."

"Kaj je torej zdravo jedro jeseniške železarne?"

"Ločiti nameravamo metalurško od drugih dejavnosti, da se bomo lahko pogovarjali o pravih primerjavah. Mi danes govorimo, Jesenice naredijo 350 tisoč ton jeklenih izdelkov s 5.200 ljudmi, toda, delajo še marsikaj drugega. Zato je predvideno metalurško podjetje za ploščati program, v bistvu hladno valjanih trakov, zanj ne potrebujemo jeklarski del: novo jeklarno in moderni delvaljniški naprav. Bluming sicer ni več moderen, saj je star 25 let, vendar ga je moč usposobiti, pa hladna valjarna Bela, potrebno vzdrževanje in storitve ter direkcije, skupaj približno 1.900 ljudi."

Druge pa so posamezne dejavnosti, ki delajo na čisto tržnem principu, torej predelava ploščatih izdelkov, vključno s tako imenovanimi servisnimi centri, ki jih v svetu ustavljanja proizvodnja ali trgovina ali oba skupaj, tudi mi imamo podobne načrte. To pomeni, da hladna valjarna Jesenice, pa valjarna debele pločevine ne bi

več valjale, ampak predelovale trakove, za kar opremo imamo, ljudje to znajo delati, trg obstaja. Podobno je stanje z žičnim delom, kjer bi na osnovi kupljenega polproizvoda organizirali proizvodnjo končnih izdelkov: žice, elektrod, tudi kaj novega. Posebej se obdelujeta valjarna žic in profilov ter jeklarna ena, saj ugotavljamo, da veriga jeklarna ena - valjarna žice - predelava ni najbolj sestavljena. Jeklarna bi lahko poskusila živeti ekonomsko, delala bi za trg zanimive proizvode, podobno tudi žična valjarna. Jeklarna je namreč primerna za visoko vredne proizvode, žična valjarna za nizko vredne, zato ne gresta skupaj, morali bi v investicijo, ki pa ni smiselna. Storitve - izdelava rezervnih delov, sklopov, montaže, elektropopravila - so predimenzionirane in postavljene pred dejstvo, da najdejo tržišče ali ugasnejo, napor gredo v smeri iskanja trga. Inženiring se bo osamosvojil, nekatere dejavnosti bomo opustili, organizirale se bodo drugače, saj so bolj komunalnega kot železarskega značaja, denimom gasilci, čistilci, Kazina, ki bi v zasebni pobudi lahko cvetela, morda tudi tovarniške kantine."

"Koliko ljudi bi torej imelo delo?"

"Ocenjujemo, da 3.600, kar pomeni, da bo za 1.600 ljudi potrebno najti izhode. Ugotavljamo, da bo dobra polovica v prihodnjem letu rešljiva z upokojitvami, dokupi let, odpravninami in z drugimi možnostmi, ki jih imajo, slaba polovica pa je res problematična. Občutek imam, da bi jih precej lahko rešili, če bomo uspeli izplačevati 24 plač odpravnine, nekateri imajo ideje, od zasebnih aktivnosti do povratka na zemljo, z odpravnino bi nekako lahko začeli. Nekaj pa bo trmav in to je hudo. Moram reči, da imam zelo pokvarjene dneve, praktično ne mine dan, da me ne bi ustavil kdo na cesti, eden me zmerja, drugi joka, tretji se ga napije, v glavnem je vse to posledica stresa, ko ugotavlja, da prejkone nima več povratka v železarno in da z minimalnim dohodkom za čakanje na delo ne more živeti. Ne morem mu svetovati drugega kot da se skuša upokojiti, če je tik pred tem ali da si z odpravnino poišče druge možnosti, da se jim morda nekaj zbe-

re v zadrugo in poskuša skupaj, morda za dejavnostjo, ki jo je železarna že opustila. Ustavili smo livarno, veliko je bilo pripomb, da to dobro delamo, ja pravim, za pet, šest ljudi je res dela."

"So takšne pobude?"

"Malo jih je, to je novo, tega nismo najavljali, v tem kotu sploh nismo 'maherji', v Ljubljani bi se verjetno hitreje znašli, tam so od nekdanjih navajeni živeti od priložnosti, mi pa jih nismo navajeni izkoristiti. Ko se navadiš leta in leta vstajati zjutraj in hoditi na šiht, si šihitar, kar pomeni, da brez ure vstaneš in greš, če ti rečejo, zdaj pa ne greš več, pri najboljši volji ne več, kaj bi počel. To je problem našega delavca, tudi tistega, ki popoldne šušmari, prepričan sem, da jih veliko šušmari za hobi, ne za dobiček, če mu pa rečeš, poslušaj, pusti delo in s tem se ukvarjaj, naenkrat ugotovi, da od tega ne more živeti."

"Nekaj možnosti zaposlitve bo na predoru?"

"Nekaj jih je, nekaj v Italiji in Avstriji, drugega pa ni, saj tudi druga podjetja ugašajo."

"Povejte ob koncu, je elektrika za železarje draga ali ne?"

"Res je dražja kot v Evropi, vendar vsaj z osnovno ceno v povprečju leta ni bistveno dražja, vsaj za jeseniško železarno ni, saj smo uspeli znižati previsoko konično porabo in porabo v neprimernem času. Minister za energetiko celo pravi, da je sposoben ponuditi elektriko po evropskih pogojih. Tisto, kar nas moti, so prispevki in davki, ki jih nihče ne obravnava kot ceno, toda za kilovatno uro plačamo 30 odstotkov dajatev, kar je toliko slabše, saj ne gredo iz materialnih stroškov, ampak iz dohodka. Velik del blokade na žiro račun je prav energetski prispevek, trdimo, da ga nobena metalurgija v svetu ne plačuje. Poleg tega ne plačujejo tudi prispevka za povečanje moči, mi pa ga. Pri gradnji nove jeklarne je bila pomembna postavka tudi prispevek za povečanje priključne moči, leta 1984 smo izračunali, da predstavlja 1,05 odstotka celotne investicije, zdaj pa pri vsaki kilovatni uro ponovno plačujemo prispevek za povečanje priključne moči. Še več, ko jo zmanjšujemo, nikogar, ki bi nam to vrnil." M. Volčjak

GP GRADING

GP GRADING d.o.o.

Kranj
Gregorčičeva 19
064/41-208
064/34-583

GRADITELJI!

Obveščamo vas, da smo v
Šenčurju pri Kranju, na Kranjski
cesti 33 odprliTRGOVINO Z GRADBENIM
MATERIALOM.Ob zelo ugodnih cenah vam nudimo tudi
PREVOZE in IZVAJANJE VSEH VRST
GRADBENIH DEL.Obiščite nas ali nas pokličite po telefonu
064/41-208 ali 064/34-583
in se prepričajte o naši ponudbi.

31. OKTOBER SVETOVNI DAN VARČE VANJA

KAM Z DENARJEM?

V zadnjem času se je pojavila prava mrzlica dvigovanja denarja in bank. In zakaj? Glavni vzrok je slabo stanje gospodarstva in s tem povezan nezanesljiv položaj federacije, ki daje garancijo za vložena devizna sredstva. Mnenje, da ne bi prišlo do te kolobocije, če bi jamčila za sredstva republika je zmotno. Republika Slovenija lahko jamči za vložena sredstva v primeru razpada Jugoslavije, vprašanje pa je, kdo bo zaupal republiko, če še gospodarstva ne more rešiti.

Drugi vzrok pa so banke same in njihov odnos do varčevalcev. Pri nas je obrestna mera za DEM na vpogled ok. 4-odstotna. V tujini je realna obrestna mera (ob upoštevanju 3-odstotne inflacije) kar 6-krat (600 %) višja!!! Predvsem pa imajo banke povsem neposloven odnos do strank (neprestano spreminjanje pogojev varčevanja, nimajo popolnoma nobenih programov varčevanja, nimajo nobenih

strokovnjakov, ki bi svetovali varčevalcem, kam najboljše naložiti denar, nobenih reklamnih prospektov, provizije pri menjavi valut so nekajkrat višje kot v tujih bankah, da ne govorimo samo o boniteti, likvidnosti, strahu pred stečajem, skrivanju poslovnih podatkov, poslovnem neuspehu in mednarodnem ugledu, malih in večjih goljufij, slabih izkušenj iz preteklosti, dolgih vrstah in podobno). In ne sosed sosedu buli v knjižico prihrankov in vsepogostejše odgovarjanje bančnih uslužbencev: »Saj vas nihče ni silil, da ste dali denar v banko«, »Od sedaj ni več rezervacij, dvignete lahko le 1000 DEM, vendar še

VROČA LINIJA
ZA BREZPLAČNE
FINANČNE NASVETE

tel. (061) 571-949

vsak dan od 9.30 do 13.30.

tega nimamo«, »Povej nazaj, da je zmanjkalo mark« in podobno, je milo rečeno nesramno.

Vsekakor je čas banke prehitel. Naloga vlade pa naj bo omogočiti konkurenco med bankami, pri nas odpiranje tujih bank in s tem povezanega trga denarja, saj še vedno ni dovoljeno vlagati denarja v tuje banke in tuje vrednostne papirje.

»In kam sedaj z denarjem, ki sem ga dvignil v banki?«, se sprašujejo posamezni »srečniki«. Žal je pri nas le malo možnosti. Dve možnosti sta najpogostejši in tudi najenostavnejši ali v »nogavice«, ali pa ga odnesti v tujino in ga tam vložiti v banko.

V prvem primeru vam grozi nevarnost, da vam bodo vlomili v stanovanje in vzeli denar (številno vlomov stalno narašča), poleg tega pa za ta denar ne dobite nobenih obresti, še inflacija (v Nemčiji je ok. 3-odstotna) vam ga delno požre.

Če pa ga odnesete čez mej storitev v prvi vrsti kaznivo dejanje. Sicer pa se na to oviro malokdo ozira, kakor prvi Hamurabi (dr. Oblak) DENAR JE PREPUSTILI POLITIKOM. Dejstva potrjuje zgornje »geslo«, saj je v tujini vložena veliko več denarja naših državljanov kot pri nas doma. Vendar kdor je že varčeval v tujih bankah je kmalu spoznal, da »ni vse zlato, kar se svet«. Zato, preden denar vložite v kako tujo banko dobro premislite, preštudirajte

pogoje varčevanja, primerjajte razne programe med seboj, obvezno se pogovorite z več strokovnjaki in primerjajte njihove nasvete in pogoje v različnih bankah. Naj vas ne zaslepijo visoke obrestne mere, pogosto so ob odbitju stroškov banke resnične obresti pol manjše. Dobro naložiti denar v tujih bankah je zaradi številnih programov vlaganja precej zapletena stvar, zato se jo pazljivo lotite. Predvsem pa se varujte obmejnih avstrijskih bank v Celovcu in Gradcu, ki služijo predvsem zaradi »neumnosti« jugoslovanskih varčevalcev.

Možne pa so tudi druge oblike investiranja denarja: v vrednostne papirje, v nepremičnine (zemlja, hiše, stanovanja), zlato, investiranja v manjša in večja posojila, privatna posojila, razne špekulacije, vlaganja v obrt ali podjetja in podobno. Načinov vlaganja denarja je vsekakor na tisoče. Kaj je pri nas dovoljeno in kakšne so možnosti vlaganja, je pa druga stvar.

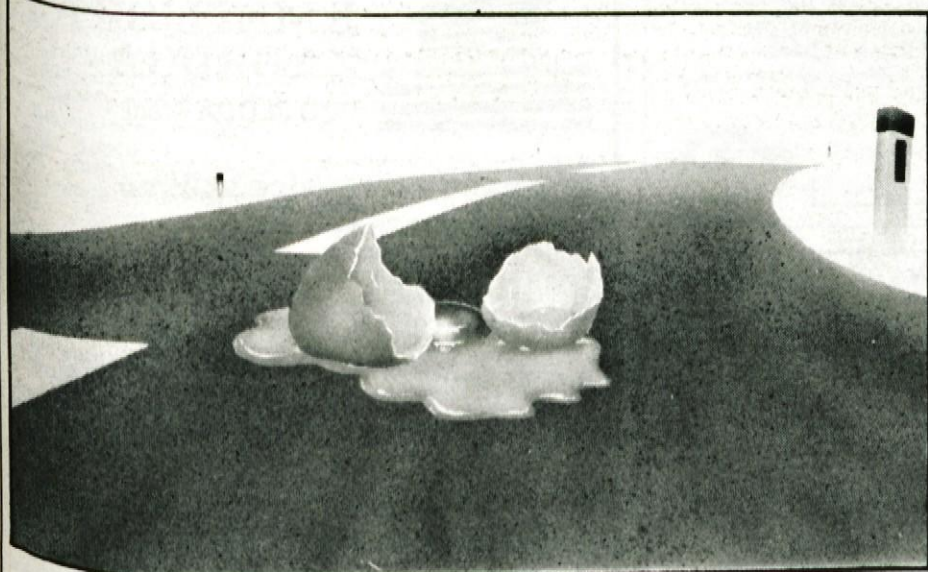
Kako izbrati najboljšo možnost je precej odvisno od pomoči strokovnjakov in od vaših osebnih želja in ciljev, rizika, ki ga hočete sprejeti in od obrestne mere, ki jo želite iztržiti.

Lipa in hlapec

Medtem ko smo o lipi, kot slovenski nacionalni valuti zadnje čase že veliko slišali in prebrali, saj je jasno, da bomo Slovenci na poti k svoji samostojnosti potrebovali tudi zdravo valuto (katastrofa konvertibilnega dinarja, ki je vse bližja, nas v to le dodatno prepričuje), se je zadnje dni pojavil še en bankovec - imenovan hla-

pec. Hlapec je sicer brezvreden papir, z lipo pa je nekoliko drugače, saj nekateri že prodajajo in kupujejo z lipami (dr. Bogdan Oblak pa ima tudi zelo čvrste argumente za nadaljnji razvoj in postopno uvajanje nove valute - lipe). Kakorkoli - v osnutku nove slovenske ustave je opredeljena tudi možnost izdajanja lastnega slovenskega denarja in gotovo je, da bo slovenska vlada morala ukrepati tudi v smeri projekta iskanja nacionalne valute.

ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE JE TUDI VARČEVANJE

Ker življenje potrebuje varnost

Zavarovalna skupnost Triglav
Gorenjska območna skupnost Kranj

HRANILNO KREDITNA SLUŽBA
ZA GORENJSKO o. sub. o., KRANJ

VARČEVALCI NAM ZAUPAJO

Hranilno kreditni službi Kmetijske zadruga Bled in temeljne organizacije kooperativ Radovljica sta se pred leti združili v Hranilno kreditno službo za Gorenjsko, ki ima zdaj okrog štiri tisoč varčevalcev, največ kmetov iz radovljiške in jeseniške občine, sicer pa tudi veliko delavcev iz podjetij, ki so bila pred sprejetjem zakona o podjetjih in organiziranjem v samostojna podjetja temeljne organizacije Kmetijsko živilskega kombinata Gorenjske. Kmetje iz blejske zadruga in radovljiškega TOK-a dobivajo prek hranilnih knjižic HKS plačilo za kmetijske pridelke, predvsem za oddano živino in mleko, hranilno kreditna služba pa se vključuje v pospeševanje kmetijstva in jim daje posojila za nakup zemlje, živine, kmetijskih strojev in celo za dokup let za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa tudi za obnovo in novogradnjo hlevov in drugih gospodarskih objektov.

Darja Strniša, v.d. vodja Hranilno kreditne službe za Gorenjsko, poudarja, da so njihovi varčevalci tudi v teh burnih časih lahko povsem mirni, saj denarja ne vlagajo v sumljive, nedonosne posle in v problematična podjetja. Kmetje, ki prevladujejo med varčevalci, so se že ničkolikokrat izkazali kot dobri gospodarji pa tudi kot previdni posojilojemalci, ki ne najemajo

Hranilno kreditna služba za Gorenjsko ni zaprtega tipa, v njej lahko varčujejo dinarje vsi občani. Vpogledne hranilne vloge obrestujejo po 20-odstotni obrestni meri, obresti pa pripisujejo h glavnici tako kot v bankah na vsake tri mesece. Varčevalci lahko dobijo denar na blagajni vsak dan v času »uradnih ur«, napovedati morajo le dvige večjih zneskov. Ker je HKS za Gorenjsko tudi med ustanovitelji Slovenske zadruga kmetijske banke.

Hranilno kreditna služba za Gorenjsko ima blagajne na sedežu TOK Radovljica v Lescah, na sedežu Kmetijske zadruga Bled na Bledu, na Jesenicah na Titovi cesti 65 ter v Kranju na Cesti JLA. V Kranju je blagajna odprta za poslovanje z občani vsak delovni dan od devetih dopoldne do pol štiri popoldne, vsako prvo soboto v mesecu pa od devetih do dvanajstih.

Čeprav je nekatere varčevalce že zajela panika in zaradi političnih in gospodarskih razmer v državi na veliko dvigujejo denar s svojih knjižic in računov, pa to, vsaj na splošno, ne velja za varčevalce Hranilno kreditne službe za Gorenjsko. Za ustanovitelje HKS in za vse zaposlene v HKS je to vsekakor priznanje in znamenje, da jim varčevalci tudi v burnih časih zaupajo.

posojil prek svojih možnosti; kmetijsko zadruga hranilništvo pa tudi sicer z več kot stoletno tradicijo dokazuje, da je vredno spoštovanja in zaupanja.

Ko je v Sloveniji izbruhnila na dan afeta z banko Les, so mnogi postali nezaupljivi tudi do hranilno kreditnih služb. Darja Strniša, v. d. vodje HKS za Gorenjsko, poudarja, da bank, kakršna je Les, in HKS ni mogoče enačiti. V upravnih organih zadruga, ki so ustanoviteljice HKS, pa tudi v upravnih organih HKS so kmetje, ki so znani kot skrbni gospodarji. Za hranilne vloge varčevalcev najprej jamčijo ustanoviteljice z vsem svojim premoženjem, ki ni tako majhno, nenazadnje pa za vloge tistih HKS, katerih ustanoviteljice so zadruga ali organizacije, ki so povezane s kooperacijsko pridelavo hrane, jamči še država.

Koliko je vreden dinar

Tečajna lista z dne 26. oktobra

država	devize	velja za srednji tečaj
Avstrija	100 ATS	99,5368
Nemčija	100 DEM	700,0000
Italija	100 LIT	0,9351
Švica	100 CHF	828,1172
ZDA	1 USD	10,6330
Japonska	100 JEN	8,2876

Dinar čez mejo - Na avstrijskem Koroškem te dni dinar spet menjajo malce slabše, še vedno pa ga je moč zamenjati brez težav. V bankah za sto dinarjev dobiš od 80 do 85 šilingov, tisti, ki dinarje kupujejo pa morajo za sto dinarjev odšteti 94 šilingov. Najbolje še vedno menjajo v Zvezi bank - zvezi slovenskih zadrug. Trgovci so konec tedna dinar menjali precej slabše, tako je bil na primer v KGM dinar vreden le 75 grošev.

Menjava dinarja v Italiji še naprej poteka po starem - bankovce (brez dodanih štirih ničel) menjajo še vedno podobno kot prej - to je dinar za devetdeset do sto lir. Stari bankovci pa imajo vrednost le osemdeset do petinosemdeset lir za dinar. Še vedno je najugodnejša menjava v Tržaški kreditni banki.

Za tiste, ki se te dni odpravljate v Nemčijo, pa naj zapišemo, da je v Nemčiji dinar v zadnjem času ponovno izgubil na vrednosti. Tako je za marko treba odšteti kar dvanajst do štirinajst dinarjev.

Še naprej pa je dokaj ugodna menjava na Češkem, kjer je dinar zadnji mesec vreden precej več kot prej, po besedah tistih, ki so bili na Češkem konec tedna, pa so tudi police nekaj bolje založene kot še pred kratkim, ko so bile trgovine praktično prazne.

Črna borza - Na črni borzi je trenutno prava zmešnjava, tako da je tudi menjava zelo različna. Devize lahko dobite za skromno preplačilo treh odstotkov ali pa je zanje treba doplačati tudi do deset odstotkov na uradni prodajni tečaj. Odvisno od ponudbe, povpraševanja pa je te dni precej.

Kako drage so sveče in cvetje?

Velika ponudba, zmerne cene

Te dni, ko je Dan mrtvih tako rekoč tukaj, nas večina že nakupuje sveče in rože za okrasitev grobov. Zato smo tokrat malce pogledali po naših trgovinah in kranjski tržnici, kakšna je ponudba in kakšne so cene. Prav lahko rečemo, da je ponudba **sveč** povsod precejšnja, vendar pa nismo opazili kaj posebnega - razen pri ponudbi nekaterih zasebnih izdelovalcev sveč, ki so jih dodatno okrasili ali naredili v obliki svetih podob - od Marije do angelčkov ali križev. Tako lahko dobimo vse od najcenejših sveč brez lončkov, ki jih je moč kupiti že po pet dinarjev, do najdražjih sveč na baterije (katerih prednost je, da gorijo mesec dni ob vsakem vremenu), zanje pa je potrebno odšteti med 170 in 200 dinarjev. Najcenejše so sveče na tržnici, pa tudi v nekaterih zasebnih trgovinah smo našli sveče, ki so lepe in ne predrage. Tako se večina cen sveč giblje med 15 in 40 dinarji (odvisno od velikosti in teže).

Tisti, ki se boste odločili za nakup cvetja v trgovinah, boste za kriptanteme odšteli od 15 do 25 dinarjev, pa tudi pajkovke imajo ceno med 15 in 20 dinarji. Nageljčki so v trgovinah od 8 do 12 dinarjev, na tržnici pa od 5 do deset dinarjev, odvisno od velikosti in količine nakupa (že narejeni šopki po deset so cenejši). Tudi ostali cvetovi (iris, gerbere, vrtnice) imajo podobne cene. Po večini trgovin stanejo od 15 do 20 dinarjev, na tržnici pa okrog 15. Kot so povedali v cvetličarnah, je ikebano moč dobiti že za dvesto dinarjev, dražje pa so okoli 350 dinarjev.

Jamstvo

za hranilne vloge

Zadnje čase se varčevalci vse pogosteje sprašujemo, kdo jamči za naše dinarske in devizne hranilne vloge. V deviznih hranilnih knjižicah je jasno napisano, da zanje jamči federacija, predpis o jamstvu za dinarske vloge pa pravi, da v primeru, ko se banka znajde v težavah in varčevalcem ne more več izplačevati njihovih vlog, jamči zanje NBJ. Zakonska definicija, ki predpisuje, kaj je banka, pa pravi, da varčevalci v internih bankah podjetij niso zavarovani pred takimi denarnimi tveganji (primer banke Les). Naložbe občanov v podjetja so rizične zato, ker zunaj podjetja nihče na jamči za takšno hranilno vlogo (v tem primeru gre namreč bolj za nekakšno obliko financiranja obratnega kapitala s strani delavcev). Oblike varstva za hranilne vloge v naših bankah pa so predvsem: obseg jamstva ustanoviteljev, jamstvo za izplačilo hranilnih vlog s strani države in prednostno izplačilo hranilnih vlog ob stečaju. V zadnjem času se pojavlja tudi vprašanje jamstva za vloge v hranilnicah, saj nastajajo spet prave hranilnice (med njimi je ena tudi zasebna), ki pa brez jamstva za vloge ne bodo mogle zaživeti, kot načrtujejo. Tisti, ki lahko uvede jamstvo nad temi vlogami, pa je po sedanjih zakonodaji republika.

NAKUP KVALITETNIH IZDELKOV JE TUDI VARČEVANJE!

POZOR:

31. 10. 1990 - SVETOVNI DAN VARČEVANJA
VSAK VARČEVALEC DOBI LEPO DARILLO!

POSOJILNICA - BANK CELOVEC

V CENTRU - BAHNHOFSTRASSE 1
TEL.: 9943-463-57356
ODPRTO OD PON. - PET. 8.00 - 16.00
(neprekinjeno)

PRIPOROČAMO SE ZA:

- VARČEVALNE NALOŽBE (VISOKE OBRESTI, 100 % BANČNA TAJNOST)
- DEVIZNE NALOŽBE
- UGODNA MENJAVA
- HITRO UREJANJE VSEH BANČNIH POSLOV

... IN SEVEDA **SLOVENSKA** POSTREŽBA

CARINIK ODGOVARJA

Rubrika je namenjena vašim vprašanjem s področja carine - od možnosti uvoza, do carinskih dajatev in dokumentov, ki so potrebni za uvoz posameznih artiklov. Na vaša vprašanja odgovarja **šef carinske izpostave v Kranju Mladen Mokotar**, pošiljajte pa jih na naslov **Uredništvo Gorenjskega glasa, Moše Pijadeja 1, 64 000 Kranj, s pripisom Carinik odgovarja.**

Helena iz Kokrice sprašuje: Rada bi vedela, koliko dinarjev in koliko deviz smem po novem naenkrat odnesti preko meje, v kakšnih bankovcih in kako dolgo velja potrdilo za iznos deviz?

ODGOVOR:

Odnašanje in prinašanje dinarske gotovine v tujino oziroma iz tujine ureja »Sklep o odnašanju in prinašanju učinkovitih dinarjev v potniškem prometu s tujino« objavljene v Uradnem listu SFRJ številka 88. z dne 29. 12. 1989 z dopolnilom v Uradnem listu SFRJ številka 18. z dne 30. 3. 1990. Na osnovi tega sklepa lahko domače in tuje fizične osebe v potniškem prometu ob vsakem prehodu meje prinesejo oziroma odnesejo največ 1.200,00 dinarjev gotovine na osebo v obstoječih »starih« bankovcih za 1.000.000, 100.000, 50.000 in 20.000 dinarjev ter v »novem« bankovcu za 100 dinarjev. Odnašanje in prinašanje deviz z gotovino ureja »Odlok o prijavljanju učinkovitih tujega denarja, ki ga jugoslovanski državljani odnašajo iz Jugoslavije pri potovanju v tujino oziroma, ki ga tuje fizične osebe prinašajo ob vstopu v Jugoslavijo« obnavljen v Uradnem listu SFRJ številka 22. dne 27. 4. 1990 z dopolnilom v Uradnem listu SFRJ številka 69. z dne 12. 10. 1990. Na osnovi tega odloka lahko ob vsakem potovanju v tujino nesešete v gotovini 1.000 nemških mark ali druge valute v protivrednosti 1.000 nemških mark. Jugoslovanski državljani morajo pri potovanju v tujino prijaviti carinskemu organu znesek tujega denarja, ki ga odnašajo iz Jugoslavije. Ta denar smejo odnašati na podlagi potrdila banke o dvigu deviz s svoje hranilne vloge ali deviznega računa oziroma potrdila banke o nakupu deviz. Ta potrdila veljajo do prvega prehoda čez mejo, najdlje pa 90 (devetdeset) dni od dneva, ko so bila ta potrdila izdana.

S kranjske tržnice

1 kg	cena din	1 kg	cena din
paprika	25 - 35	krompir - za ozimnico	6
česen	50	cvetača	35
čebula	15	kumare	20
čebula za ozimnico	9	grapefruit	25
solata	20	limone	25
radič	40	mandarine	25
korenje	20	grozdje	35
zelje	15	jabolka	15
zelje - za ozimnico	10	orehi	100
krompir	8	jajca	2 - 2,5

iNTREST

Ihr Partner für optimale Geldanlage

DELNICE FINANCIRAJO NAŠO GOSPODARSKO PRIHODNOST

Kaj se pravzaprav zgodi z denarjem, ki ga investiramo v nakup delnice?

Če kupimo delnico, ki je nova na tržišču oziroma je ni še nihče kupil, pripada denar podjetju, katerega delnico smo kupili. Ta denar lahko podjetje prosto uporablja. Če kupimo delnico, ki je že v obtoku, se kapital podjetja le ohranja.

Ideja je v osnovi zelo preprosta: mnogo ljudi prinaša v podjetje kapital, ki je nujen za delovanje in razvoj podjetja. Ti ljudje (delničarji) si skupaj s podjetjem delijo riziko in možnost dobrega zaslužka. Čim večji je vložek s posameznim podjetjem, večji je riziko oziroma zaslužek. Za eno novo delovno mesto je včasih lahko potrebna naložba, ki je večja od milijon mark. Ogromne so naložbe v odpiranje novih delovnih mest, nakup strojev, čistilnih naprav itd. Vse to pa je lažje uresničiti, če je veliko sovlagateljev.

Zaradi večjih strukturnih sprememb v gospodarstvu je potrebna po kapitalu večja kot kdajkoli prej. V industrijsko visoko razvitih državah, kot je na primer Nemčija, se na tržišču lahko uveljavljajo le zelo zahtevni in kakovostni proizvodi. Zato je za podjetje, če hoče obstati na tako konkurenčnem tržišču, zelo velika potreba po novih investicijah. Zato pa raste pomen delnic.

Upamo, da ste ob branju teh članov postali dovolj razvedni, in vas tema o delnicah še vedno zanima. V naslednjih poglavjih se boste začeli seznanjati s posameznimi detajli, ki jih kot delničar morate znati.

Piše Aljoša Jerovšek v sodelovanju z Intrest GmbH

Izšla je knjiga

INVESTICIJSKO VARČEVANJE

Varčevanje v bankah je v primerjavi z investicijskim varčevanjem manj varno in večinoma nedonosno. V industrijsko razvitih državah je več kot 80 odstotkov vsega denarja vloženega v investicijskih fondih. Zato smo izdali knjigo **INVESTICIJSKO VARČEVANJE**, kjer najdete vse napotke, kako varno in donosno naložiti denar.

Nudimo domačo in tujo strokovno literaturo. Za začetnike in izkušene organiziramo seminarje o vrednostnih papirjih.

Inf.: **Borzna svetovalnica FIRST**, Cankarjeva 3, Ljubljana
Tel.: (061)219-975 in 571-949 med 9.30 in 13.30.

SLAVENIJATURIST

Hej, pojdite z nami!

GORENJSKA KMETIJSKA ZADRUGA

TZO SLOGA Kranj

Vse naše varčevalce vabimo v nove prostore

HRANILNO KREDITNE SLUŽBE
v Zadrugnem domu na Primskovem

Hranilne vloge na vpogled obrestujemo s 15 % obrestmi.
Za vloge jamči republika.

Odprto od 7. do 15. ure.
Pokličite nas po tel. 23-866 ali 26-171.

PRI NAS NALOŽEN DENAR JE DOBRO NALOŽEN DENAR!

Hkrati obveščamo vse naše poslovne partnerje, da smo tudi **UPRAVNE PROSTORE PRESELILI** v Zadrugni dom na Primskovem (Jezerska cesta 41).
Telefon (064)23-866, 26-171.

Torek, 30. oktobra 1990

LB - Gorenjska banka d. d., Kranj
je v oktobru mesecu varčevanja organizirala natečaj:

IZ MALEGA RASTE VELIKO

LB - Gorenjska banka d. d., Kranj, je v letošnje oktobrske akcije, z natečajem: »Iz malega raste veliko«, vključila naše najmlajše. Učenci prvih razredov osnovnih šol in »male šole« so se potegovali za 35 praktičnih nagrad.

Okrog 4000 otrok z vse Gorenjske je sodelovalo v natečaju. Vključeni so bili otroci »male šole« in prvih razredov osnovne šole, ki so se trudili kar najlepše okrasiti kartonski hranilnik. Kljub poudarjanju vzgojnih momentov natečaja, trud malčkov ne bo nepoplačan, saj je LB - Gorenjska banka d. d., Kranj razpisala petintrideset nagrad, od katerih je najvrednejša prva - kolo »skatebikes«.

Varovanci VVE Tugo Vidmar so svoje misli o varčevanju, hranilniku, banki,... zaupali novinarki kranjskega radia.

S fotoaparatom smo obiskali varovance VVE »Tugo Vidmar«, ki so svoje misli o hranilniku in tudi denarju, varčevanju, banki,... ravno razlagali novinarki kranjskega radia. Nekaj misli smo si za beležili.

DENIS: Denar mi dajeta starša, vendar le, če sem priden. Hranilnik sem okrasil

tako, da sem ga polepil z barvnimi papirčki. Bil mi je všeč.

ŽIGA: Denar varčujem v hranilniku. Od staršev ga dobim, tudi če nisem priden. Polepil sem dva hranilnika. Enega z listki in drugega z velikimi in malimi gumbi. Včasih tudi že kaj kupim, saj poznam denar. V banki mi je všeč, saj ti dajo toliko denarja, kot ga hočeš.

MAJA: Jaz varčujem z vodo, kolesom, avtom in zvezki. Pri kolesu pazim, da ne poči guma, pri avtu pazim, da se ne zaletimo, pri zvezkih pa ne delam ušes.

VERI: Na svoj hranilnik sem narisala punčko, sonce in oblak. Doma imam namesto hranilnika denarnico in ko je polna, jo nesem v banko. Potem pa ne vem, kaj naredim z njim.

Otroci so pač optimisti in prepričani so bili, da bo tudi kateri hranilnik iz njihovega vrta prejel nagrado. Držimo pesti. Povejmo pa tudi, da bodo vsi hranilniki, nagrajeni in tisti brez nagrad od 31. oktobra dalje na ogled po vseh osrednjih poslovnih enotah LB - Gorenjske banke d. d., Kranj.

Brez truda ne bo nagrade.

Ljubljanska banka

GORENJSKA BANKA
FORMULA PRIHRANKA

OBRESTI - OBRESTNA MERA

je v odstotkih izraženo nadomestilo za začasno uporabo enote denarja za določeno časovno enoto (leto, mesec)

LJUBLJANSKA BANKA - GORENJSKA BANKA d.d., KRANJ JE V OKTOBRU PONUDILA VIŠJE, DIFERENCIRANE LETNE OBRESTNE MERE

Obrestne mere niso odvisne le od dobe vezave, pač pa tudi od višine vezanih sredstev.

DINARSKA SREDSTVA:

VEZAVE	nad 3 mes.	nad 6 mes.	nad 12 mes.	nad 24 mes.	nad 36 mes.
★ do 10.000,00 din	13 %	14 %	16 %	18 %	20 %
★ nad 10.000,00 din	15 %	16 %	18 %	20 %	22 %
★ do 50.000,00 din	20 %	21 %	23 %	24 %	25 %
★ nad 50.000,00 din	23 %	24 %	26 %	27 %	28 %

DEVIZNA SREDSTVA:

VEZAVE	nad 12 mes.	★ ITL	— nad	7.000.000	9,0 %
★ ATS	— nad 70.000 6,0 %	— nad	35.000.000	9,5 %	
— nad 350.000 7,0 %	★ CHF	— nad	10.000	7,5 %	
— nad 10.000 7,5 %	— nad	— nad	50.000	8,0 %	
— nad 50.000 8,0 %	★ USD	— nad	5.000	8,0 %	
	— nad	— nad	25.000	8,5 %	

Gorenjska banka d. d., Kranj

BANČNI AVTOMAT ZAČENJA S POSLOVANJEM

Ni vedno dovolj, da imate denar varno spravljeno na tekočem računu v banki in s čeki praktično vselej tudi pri roki. Priznajmo, včasih brez gotovine ne gre. Zato v sistemu Ljubljanske banke uvajamo samopostrežno poslovanje prek bančnih avtomatov, ki omogočajo dvig gotovine 24 ur dnevno.

te. Zato bomo za začetek izdali omejeno število kartic z omejeno dobo veljavnosti.

Tako bomo v oddelku poslov z občani izdali bančno kartico vsem tistim komitentom, ki bodo oddali posebno prošnjo za izdajo bančne kartice in ki bodo izpolnjevali visoko stopnjo bonitete oz. naslednje pogoje:

★ Imetnik TR mora imeti pri naši banki račun ustanovljen vsaj šest mesecev. Ta pogoj varčevalec lahko nadomesti z drugimi oblikami poslovnega sodelovanja z našo banko v preteklosti (osebni dohodek na hranilno knjižico, devizno varčevanje,...).

★ Zagotovljen mora biti redni mesečni priliv sredstev na TR (osebni dohodek, pokojnina, invalidnina,...). Za redni mesečni priliv se upošteva tudi izdani trajni nalog za prenos sredstev obrtnika iz žiro računa na TR.

★ Imetnik TR v zadnjih šestih mesecih ne sme imeti nedovoljene prekoračitve sredstev na računu oz. mu v zadnjih dveh letih ni bilo omejeno poslovanje s čekovnimi blanketi.

★ Imetnik TR mora imeti v zadnjih šestih mesecih vsaj deset gotovinskih dvigov iz tekočega računa.

V začetni fazi bo LB - Gorenjska banka d. d., Kranj na en bančni avtomat izdala 400 kartic, pri čemer bodo upoštevani tudi tisti komitenti,

ki so prošnjo oddali že v lanskem letu. Prošnjo dobite na bančnih okencih LB - Gorenjske banke d. d., Kranj, natisnana pa je tudi v današnji številki Gorenjskega glasa.

O točnem datumu in kraju prevzema bančne kartice, pa vas bomo obvestili po pošti, takoj ko bo vaša prošnja obravnavana oz. odobrena.

Prošnjo lahko izrežete iz časopisa Gorenjski glas in jo oddate v najbližji ekspozituri LB - Gorenjske banke d. d., Kranj. Vsa podrobna navodila o poslovanju z bančnim avtomatom, dodatek k Splošnim poslovnim pogojem za poslovanje s tekočimi računi, itd, pa boste prejeli ob prevzemu bančne kartice.

PROŠNJA ZA IZDAJO BANČNE KARTICE

PODPISANI
STANUJOČ

PROSIM, DA MI LJUBLJANSKA BANKA - GORENJSKA BANKA d.d., KRANJ, IZDA KARTICO ZA POSLOVANJE Z BANČNIM AVTOMATOM.

Z BANČNO KARTICO ZELIM OPRAVLJATI VPOGLEDE NA MOJEM:
TEKOČEM RAČUNU ST.

ZIRO RAČUNU ST.

(Navedeni podatki morajo biti identični podatkom na osebni izkaznici, zaradi kasnejših ugotavljanj identitete.)

KRAJ IN DATUM:

PODPIS:

LB - Gorenjska banka d. d., Kranj, je tista banka v sistemu Ljubljanske banke, ki je svojo mrežo bančnih avtomatov najbolj razpredla. Tako so bančni avtomati, poleg v Celju, Kopru, Ljubljani in Novi Gorici, nameščeni v vseh večjih gorenjskih središčih:

- ★ Kranj, c. JLA 1 - notranji
- ★ Kranj, Koroška c. 2.
- ★ Jesenice, c. Maršala Tita 8
- ★ Radovljica, Cankarjeva ul. 84
- ★ Škofja Loka, Titov trg 3 a
- ★ Trzin, Trg svobode 1

KAJ BANČNI AVTOMAT SPLOH JE?

Bančni avtomat je samopostrežni stroj, ki v povezavi z računalnikom, s pomočjo bančne kartice z magnetnim zapisom in tajne osebne številke, omogoča opravljanje enostavnih bančnih opravil, brez navzočnosti bančnega delavca.

KDO BO Z BANČNIM AVTOMATOM LAHKO POSLOVAL?

Uvajanje samopostrežnega bančništva zahteva temeljito preverjanje tehničnih, tehnoloških in programskih reši-

Ljubljanska banka
Gorenjska banka Kranj
GORENJSKA BANKA
FORMULA PRIHRANKA

REPUBLIKA SLOVENIJA

RAZGLAS

prebivalcem moje dežele

Republika Slovenija razpisuje obveznice v apoenih po: 100 DEM, 500 DEM, 1.000 DEM, 5.000 DEM, 10.000 DEM, plačljive v dinarjih.

Obrestujejo se po 8% obrestni meri letno na konformni način, od vključno 1. julija 1990 naprej.

Obveznice lahko kupite v enotah Ljubljanske banke.

Obveznice se glasijo na prinosnika. Obresti, obračunane od vključno

1. julija 1990 do vključno 30. junija 1993, se pripišejo nominalnemu znesku, na katerega se glasi obveznica. Pravice iz obveznic se izplačujejo v dinarjih v desetih polletnih obrokih po srednjem tečaju na dan dospelosti. Prvi obrok dospe v plačilo 30. junija 1993.

Obveznica Republike Slovenije nudi:

- Najbolj varno naložbo, saj za izplačilo obveznosti iz obveznic jamči Republika Slovenija.
- Možnost, da lahko varčevalec obveznico proda Ljubljanski banki kadarkoli.
- Naložbo dinarjev, izraženo v vrednosti deviz. To je kot devizno varčevanje, neodvisno od domače inflacije.

- Fiksno obrestno mero, ki je višja od tiste za navadno devizno varčevanje in se med varčevanjem ne bo spreminila.

- Možnost, da obveznico lahko prodate, podarite, zastavite ali z njo koga nagradite.
- Oprostitev plačila davka od skupnega dohodka občanov, česar drugo varčevanje ne nudi. S tem se vrednost vaše naložbe še poveča.

In ne nazadnje: z nakupom obveznic boste veliko prispevali k večji gospodarski samostojnosti in uspešnosti Slovenije. Ta mora na svoji poti v Evropo in svet preurediti gospodarstvo in

svojim prebivalcem zagotoviti produktivna delovna mesta. Zdaj res lahko vsakdo naredi nekaj za svojo deželo, zase, za svoje otroke in vnuke.

Pooblaščen bank: LJUBLJANSKA BANKA

**Obveznica Republike Slovenije –
zame in za mojo deželo**

Torek, 30. oktobra 1990

Predlog slovenske vlade

Poseben davek za zaščito domačega kmetijstva

Zvezni vladi je glavni motiv zniževanje cen na domačem trgu, ne pa zaščita domačega kmetijstva. Bo Slovenija sama uvedla poseben davek (prelevman) za cenen nakup določenih kmetijskih pridelkov in živil v tujini in v drugih jugoslovanskih republikah?

Ljubljana, 26. oktobra - Da bi v Sloveniji zaščitili kmetijsko pridelavo pred cenenim nakupom nekaterih kmetijskih pridelkov in živil v tujini ali v drugih republikah, je republiška vlada na zadnji seji predlagala skupščini sprejetje zakona o posebnih davkih. Zakon, ki naj bi veljal le do konca leta, naj bi bil pravni okvir za sprejemanje ustreznih zaščitnih ukrepov vlade, ki naj bi z odloki zavarovala domačo pridelavo hrane pred nelojalno konkurenco. Republiška skupščina je predlog zakona sicer uvrstila na dnevni red, vendar pa poslanci o njem niso odločali. Kot je znano, so na skupni seji imenovali samo javnega tožilca, sicer pa v nadaljnjih devetih urah niso sprejeli nobene odločitve.

Slovenska vlada je sklenila predlagati republiški skupščini sprejetje zakona o posebnih davkih, ki naj bi veljal le do konca leta, naj bi bil pravni okvir za sprejemanje ustreznih zaščitnih ukrepov vlade, ki naj bi z odloki zavarovala domačo pridelavo hrane pred nelojalno konkurenco. Republiška skupščina je predlog zakona sicer uvrstila na dnevni red, vendar pa poslanci o njem niso odločali. Kot je znano, so na skupni seji imenovali samo javnega tožilca, sicer pa v nadaljnjih devetih urah niso sprejeli nobene odločitve.

Ker zakon, ki ga predlaga slovenska vlada, pomeni izničenje ukrepov zvezne vlade in omejevanje prostega pretoka blaga na jugoslovanskem trgu, je vlada proučila tudi možne posledice in protiukrepe zveznega izvršnega sveta. Kaj lahko stori "druga stran". Uvede dajatve pri nakupu kmetijskih pridelkov in živil v Sloveniji, slovenskim uvoznikom omeji ali prepreči izdajanje dovolilnic za uvoz, prekliče oprostitev posebnih dajatev pri uvozu nekaterih vrst krmil (sojine tropine, krmne mešanice), ki se sicer uvažajo prosto, ukine olajšave, ki veljajo pri uvozu nekaterih vrst reprodukcijskega materiala in kmetijske mehanizacije... Uvedba posebnih dajatev lahko po mnenju republiškega sekretarja za tržišče in splošne gospodarske zadeve privede tudi do zastojev pri prodaji presežkov kmetijskih pridelkov (predvsem mleka) iz Slovenije v druge republike in do težav pri preskrbi surovega olja in koruze, pri katerih ima Slovenija največji primanjkljaj.

Zahteve Gorenjske kmetijske zadruge

Mlekarna naj bo združeno podjetje

Kranj, 25. oktobra - Predsednik združenega sveta Gorenjske kmetijske zadruge Anton Pušavec in direktor zadruge Janko Šumi sta v imenu združenikov kranjske in tržiške občine naslovila začasnemu vodstvu Mercator Mlekarni Kranj dopis, v katerem zahtevata, naj se ustavi postopek za organiziranje Gorenjskega mlekarkega centra (družbe z omejeno odgovornostjo), da naj se M-Mlekarna Kranj takoj izloči iz Poslovnega sistema Mercator in da naj v skladu z zakonom o podjetjih ter osnutkom zakona o privatizaciji in o združenjih začne s pripravami na preoblikovanje Mlekarni v združeno podjetje.

Združniki Gorenjske kmetijske zadruge utemeljujejo zahteve s tem, da je bila mlekarne v povojnem času vse do 1952. leta združeno podjetje, da so ob koncu sedemdesetih in v začetku osemdesetih let vložili pomembna sredstva v izgradnjo sirarne, da dobiva M-Mlekarna 80 odstotkov vsega mleka s kmetij, in da so bili združniki zaradi tega, ker je bil najprej sprejet zakon o podjetjih, zakon o združenjih pa s pre-

Za zdravje ljudi in živali

Ketoza molznic (1)

Uvod:

Ketoza je motnja v poteku metabolizma ogljikovih hidratov in maščob, ki se izraža s kopičenjem ketonskih teles in padcem glukoze v krvi. Bolezen se najpogosteje pojavlja prve tedne po porodu. Če se pojavijo pogoji za bolezen, se lahko pojavi v večjem obsegu kadarkoli, ne glede na stanje proizvodnje. Ketoza se pojavlja v vseh hlevih, kjer redijo visoko produktivne molznice. Pri nas za ketozo obolevajo predvsem krave frizijske in holštajnske pasme, medtem ko je pri sivolisastih in prvotnih pasmah redkejša. Obolenjajo zlasti visoko proizvodne molznice po tretjem porodu, to je v času največje proizvodnje.

Gospodarske škode zaradi ketoze so zelo velike. Nekatere živali zbolijo pod težkimi kliničnimi simptomi in lahko tudi poginejo. Večji del živali, ki obolijo, se pozdravi z ustrežno terapijo, v lažjih primerih lahko ozdravijo spontano. Manjše število molznic sploh ne pokaže kliničnih znakov obolenja, ampak samo hujša in daje manj mleka. Zelo težko je oceniti gospodarsko škodo, ki jo prizadene ketoza, jasno pa je, da je največja škoda pri izgubi proizvodnje mleka v času bolezni in rekonalvescence. Hujšanje in reprodukcijski problemi so drugotnega pomena in še niso dovolj ocenjeni.

(nadaljevanje prihodnjic)

Mag. Dušan Likosar, dipl. vet.
Mag. Andrej Pipp, dipl. vet.
ZUZG Kranj

Če gre za uvoz, je poseben davek (prelevman) razlika med povprečno domačo ceno (določi jo minister za trg v sodelovanju s kmetijskim ministrom) ter uvozno ceno, povečano za carino in uvozne dajatve, v primeru nakupa v drugi republika pa razliko med povprečno domačo ceno in ceno dobavitelja.

ruze. Za uvoz nekaterih mlečnih izdelkov, med drugim tudi za sira, plačilo posebnih dajatev ne velja pa tudi povprečne domače cene, ki so osnova za plačilo prelevmanov, so v nekaterih primerih prenizke in, vsaj za Slovenijo, ne zagotavljajo zadovoljive zaščite. Ker je zvezni vladi glavni motiv zniževanje cen na domačem trgu, ne pa zaščita domačega kmetijske pridelave, še naprej omogoča

Jugoslavija je v letošnjih prvih petih mesecih v okviru rednega in intervencijskega uvoza kupila na tujem 71.680 ton goveje živine in mesa (lani 55.450 ton) ter 51.860 ton prašičev in svinjskega mesa (lani 54.390 ton), od tega je Slovenija dobila 9.750 ton goveje živine in mesa (lani 8.110 ton) ter 6.200 ton prašičev in svinjskega mesa (lani 7.180 ton). Večji uvoz vpliva na manjši odkup domače živine. Podatki kažejo, da so klavnice v Sloveniji lani odkupile povprečno 3.708 ton goveje živine in 3.291 ton prašičev na mesec, letos pa le 2.959 ton govedi in 3.195 ton prašičev.

in dovoljuje intervencijski uvoz, ki v Sloveniji najbolj negativno vpliva na trg živinorejskih "pridelkov", zlasti mesa. Čeprav gre za več tisoč ton, pa so bolj kot količine problematične cene. Uvozniki kupujejo na tujem goveje meso po ceni 1800 dolarjev z tono oz. skupaj s plačilom carine in uvoznih dajatev po približno 25,60 dinarja za kilogram. Če uvoz ne bi bil oproščen plačila posebne uvozne dajatve (prelevmana), bi bila nabavna cena precej višja, domala 40 dinarjev za kilogram. V Sloveniji, kjer reja živine ni tako državno subvencionirana kot, denimo, v državah izvoznih živine in mesa, je odkupna cena živine 25 dinarjev za kilogram, cena mesa, ki izhaja iz takšne odkupne cene, pa okrog 45 dinarjev. Čeprav ima zvezna vlada pri intervencijskem uvozu dober namen, pa pri tako uvoženem mesu prihaja tudi do mahinacij in špekulacij. Nobena skrivnost namreč ni, da meso, ki bi ga sicer morali prodati v drobno-prodajni mreži po določenih, za 34 do 37 odstotkov nižjih cenah, gre v predelavo in v prodajo po cenah, kakršne sicer veljajo za meso doma zrejene živine. ● C. Zaplotnik

Toča pada, kmet bent

Kmetije so tovarne na prostem in kmetje gospodarji, ki niso odvisni samo od svoje pameti in rok, ampak tudi od darežljivosti in prizanesljivosti spoštljive matere Narave. Narava je muhasta: enkrat jim je močan zaveznik, drugič sovražnik, ki se ga bojijo. Povodenj, suša, toča, vihar, snegolom, uničujoča zmrzal in slana ter druge naravne nesreče so slovenskemu kmetu prizadejale že veliko bridkih uric.

Toče se še posebej bojijo. Kadar se po hudi poletni pripeki zgrnejo na nebo temni oblaki, le zmigujejo in se resnobno sprašujejo: so to točonosci, ki nam bodo oklestili koruzo, zmlatili pšenico in uničili sadje, bodo morda vsaj rakete, izstreljene iz strelnih mest razvejanega sistema obrambe pred točo, zadele v polno in preprečile katastrofo...

Čeprav obramba pred točo iz različnih razlogov v Sloveniji ni bila posebej zanesljiva, toča je namreč padala in uničevala tudi tam, kjer naj bi sistem deloval in kjer so zanj prispevali precejšnja sredstva, pa se lahko zgodi, da kmetje v prihodnosti ne bodo imeli niti tega upanja. Zakaj? V Sloveniji namreč že nekaj časa potekajo razprave o tem, ali še vzdrževati precej drag in ne zadosti učinkovit sistem obrambe pred točo, vzpostaviti morebitno sodobnejšo in zanesljivejšo obrambo ali kmete prepustiti (ne)prizanesljivosti narave in jim pomagati šele potem, ko bi narava že storila svoje. Stališče kmetov je jasno: nočejo biti prepuščeni samo milosti in nemilosti narave, hočejo tudi pomoč tehnike in znanja, kratkoma - hočejo obrambo pred točo: obrambo z raketami, ki vnašajo v oblake točonosce snovi za preprečitev nastanka toče, obrambo z letali, kakršnokoli drugačno...

Predlog za izdajo zakona, s katerim bi preklicali 1979. leta sprejet zakon o sistemu obrambe pred točo, naj bi republiška skupščina sprejela že na zadnji skupščini, vendar ga poslanci niso niti obravnavali, ker so ves čas porabili za pomembnejše skupščinske razprave. To ničesar ne spreminja, predlog se bo bržkone kmalu spet pojavil v skušinskih klopih in takrat se bo treba odločiti. Slabo bo, če bo skupščina samo preprosto razveljavila stari zakon in ukinila stari sistem obrambe pred točo, in dobro, če bo hkrati sprejela rešitve in ukrepe, ki bodo kmetu ob poletnem grmenju in treskanju dali vsaj upanje, da iz oblakov ne bodo priletela ledena "jajca in jajčka". ● C. Zaplotnik

Predlog za nacionalne pokojnine

Rodice, 23. oktobra - Seja upravnega odbora Slovenske kmečke zveze, ki je bila v torek na Rodici pri Domžalah, se je zavlekla pozno v noč. Ivan Pučnik, podpredsednik zveze, je zato, ker naj bi skupščina v kratkem odločala o odpravi zakona, ki ureja obrambo pred točo, spodbudil razpravo o tem vprašanju. Kmetje so menili, da je takšna obramba koristna in da se ne bi smeli odločati na pamet, sicer pa so predlagali, da naj bi strokovnjaki proučili možnost za ureditev obrambe z letali. Kar zadeva invalidsko in pokojninsko zavarovanje kmetov, so podprli predlog predsednika Ivana Omana, ki se zavzema za slovenske nacionalne pokojnine, do katerih naj bi bili ob določeni starosti upravičeni vsi državljani.

MEŠETAR

V Metalki, ki ima svoje poslovalnice tudi v Ljubljani, Kamniku in Domžalah, prodajajo med drugim tudi kmetijske stroje.

vrsta stroja	cena (v din)
enoosna kiperska prikolica FAK, 3,8 tone, gume 7,5 x 16	29.561,00
enoosna kiperska prikolica Tehnostroj ETK 453, 4500 kg, dvojne gume 6,50 x 16	39.243,00
trosilnik hlevskega gnoja Tehnostroj TG 40 V, 3200 kg, hribovski	55.929,00
trosilnik hlevskega gnoja Tehnostroj TG 42 V, 4200 kg	58.082,00
vitel Tajfun 40 S, izvozni	12.772,00
cepilnik drv, stožčasti, S 250	4.635,00
brane, trikrilne	4.571,00
predsetvenik z ježem, 205 cm	9.888,00
krožna brana TFT 20	10.712,00
kosilnica Superior	15.450,00

Astra - zunanja trgovina Ljubljana, Titova 77, prodaja originalne hidravlične nakladalnice LEON iz konsignacije za dinarje.

vrsta nakladalnika	cena (v din)
T-450 SI, s hidravličnimi nogami	89.430,00
T-450/R, na kolesih	89.500,00
T-500/R, na kolesih	103.350,00
T-600/R, na kolesih	113.170,00

ČZP Kmečki glas Ljubljana (Celovška 43) izdaja poleg časopisov tudi knjige za izobraževanje in razvedrilo. Mešetar je tokrat pogledal v "knjižnico za pospeševanje kmetijstva" in si zapisal nekaj cen.

naslov knjige	cena (v din)
Gnojila in gnojenje	70,00
Pšenica	70,00
Prehrana in krmljenje prašičev	70,00
Mastitis pri kravah	60,00
Traktor	80,00
Kmetijski stroji	60,00
Tablice za kubiciranje lesa	80,00
S soncem do kakovostne krme	30,00
Krompir	60,00
Higiensko pridelovanje mleka	60,00
Odgovornost in jamstvo	60,00
Pridelovanje krme	70,00
Zdravstveno varstvo drobnice	60,00
Urejanje hlevov za govedo	80,00

KK Škofja Loka

Vsa skrb vzgoji mladih

Škofja Loka, 18. oktobra — »Starejši člani v klubu smo skoraj prenehali z aktivnim tekmovanjem. Vsa skrb je namenjena razširitvi karateja na škofjeloškem območju in vzgoji mladih tekmovalcev, ki že dosegajo vidne uspehe,« pravi trener škofjeloških karateistov Pavle Oblak, nosilec črnega pasu (3. dan).

Karate bo prihodnje leto v Škofji Loki praznoval svojo 20-letnico. Tja ga je iz Ljubljane prinesel Srečo Pirman. Od leta 1982/83 KK Škofja Loka deluje v okviru TVD Partizan, ki jim omogoča brezplačno uporabo telovadnice in prireditve tekmovanj v športni dvorani Poden. S 114 člani so najštevilnejša organizacija v okviru tega društva. Trenutno je v klubu 7 mojstrov in 6 mojstrskih kandidatov. Aktivnih trenerjev je 5: Pavle Oblak, Brane Pirc, Stane Strnad, Miha Oblak in Tadej Demšar.

Da bi pridobili čimveč mladih, organizirajo začetniške tečaje. Trenutno potekajo kar trije: v športni dvorani Poden, na OŠ na Trati in na OŠ v Železnikih. Mlade skušajo pritegniti tudi z demonstracijami karateja in organizacijo čimveč tekmovanj. Rezultati kažejo, da je delo v klubu dobro. Na zadnjem republiškem prvenstvu za kadete, ki so ga tudi sami organizirali so, osvojili kar 4 odličja (več sta jih osvojili le ekipe iz Šoštanj in B. Kidrič iz Maribora). Uspehi torej niso naključni.

»Kvaliteta karateja v Škofji Loki je naredila velik skok naprej. Naš cilj je ohranitev te ravni, čeprav so ambicije še večje. Vse je odvisno od finančnih možnosti in vzgoje strokovnih kadrov, ki ji je posvečena posebna pozornost,« pravi trener Pavle Oblak.

Odkar je lani Vjekoslav Antonič prevzel tehnično vodstvo kluba, se je organizacija močno izboljšala. KK Škofja Loka že več let uspešno sodeluje z drugimi klubi na Gorenjskem in z zamejci. Loški klub je tudi pobudnik turnirja treh dežel, ki naj bi postal tradicionalen. V prihodnjem letu načrtujejo nastop združene ekipe iz gorenjskih klubov v slovenski mladinski ligi. Pomemben delež tekmovalcev bo tudi iz Škofje Loke. Letos pa bo tekmovalna ekipa nastopila v gorenjski ligi, kjer pričakujejo nove uspehe.

Ekipa še nima sponzorja, ki pa ji bo ob ambicioznem programu potreben. Za popestritev tekmovanj se zahvaljujejo miličnikom - kadetom iz Tacna in Jazz baletu iz Škofje Loke ter sledečim podjetjem za finančno pomoč pri organizaciji tekmovanj: Kroj, Gradis, Marmor-Hotavlje, ABC Loka, SGP Tehnik, Odeja, EGP, LTH OL, Šesir, Jelovica in Gorenjska predilnica.

A. Gasser

Nastopilo več kot 1300 cicibanov

Kranj — V športni dvorani na Planini so se v spretnostnih igrah med seboj pomerili cicibani kranjskih vrtcev na že IV. CICIBANIADI. To je bil le eden od prispevkov VVO in VVZ skupaj z ZTKO za praznik otroka. Srečanja so bila zanimiva tudi za številne malčke, ki so si le-to ogledali s tribun in nadvse burno bodrili »tekmovalce«. Vsi so bili najboljši tako v premagovanju ovir, valjenju medicinke, prenašanju lončkov, poskakovanju v vrečah, iskanju zastavic ter teku skozi predor.

Navkljub korenitim spremembah v športu, naši cicibani iz kranjskih vrtcev pričakujejo, da bodo take oblike aktivnosti deležni tudi mlajši sadovi v prihodnjih letih. Res bi bilo za vse nas odrasle nedopustno, da bi se zaradi načelnih sprememb in miselnosti trženja le-to povezovalo s »trženjem otrok« pri telesni vzgoji.

Milan Čadež

LTH dvakratni zmagovallec

Škofja Loka — 10. jubilejne športne igre delavcev občine Škofja Loka potekajo po vzornem redu. Do sedaj smo že zaključili s tekmovanji v treh športnih panogah. V kolesarjenju je sodelovalo 9 moških in 7 ženskih ekip. Pri moških je prvič zmagala ekipa Terno v postavi Bogataj, Košir in Kolman, 2. mesto so osvojili kolesarji Obrtnega združenja, tretje mesto pa ekipa LTH. Pri ženskah sta Logonderjeva in Sušnikova iz LTH-ja prepričljivo zmagale, na drugem mestu je ekipa Alpine, tretje mesto pa vzgojiteljici iz Vzgojno varstvenih ustanov Škofja Loka.

V ekipnem teku je bila udeležba zelo slaba, saj so pri ženskah sodelovale le tri ekipe. Prvo mesto je osvojila ekipa LTH-ja, druge so bile iz Odeje, tretje mesto pa tekačice iz VVO. Pri moških je sodelovalo 5 ekip. Zmagali so tekači iz Alpske, drugi so bili LTH-jevci in tretji tekači Iskre Elektromotorji.

Ob zadnjem koncu tedna so tekmovali balinarji na baliniščih Trate in v Škofji Loki. Prijavljeno je bilo kar 18 ekip, vendar se tekmovanja niso udeležile 4 ekipe in s tem že prejele 30 negativnih točk. Na dvodnevem tekmovanju je drugih 100 točk zopet osvojila ekipa iz LTH. Delavci LTH so očitno vzeli tekmovanje resno in napovedali, da bo 10. pokal 10. D. Š. I. prišel v njihovo vitrino. Drugo mesto so osvojili balinarji Iskre iz Železnikov, tretji pa so bili obrtniki Obrtnega združenja.

Letos se je delavskih športnih iger udeležilo rekordnih 37 delovnih organizacij in upamo, da bodo ne glede na težji gmetni položaj uspešne tudi po obisku na tekmovališčih. Trenutno je prijavljeno 257 ekip, skupaj naj bi tekmovali 993 delavcev in delavk. Organizator ZTKO Škofja Loka je tega podatka vesel, vendar bi želeli to tudi obdržati. Žal se v nekaterih sredinah ekipe prijavijo, na tekmovanje pa ne pridejo, s tem pa povzročajo organizatorju pa tudi prijavljenim ekipam obilo težav. Upamo, da bodo športni referenti vzeli akcijo resno in pripeljali ekipe na razpisana tekmovanja.

M. Kalamar

Karate

Gorenjsko prvenstvo

Kranj, 14. oktobra — Karate sekcija Kokra Kranj je organizirala prvenstvo gorenjske regije za mladince v katah posamično in ekipno, športnih bojih po kategorijah in absolutno ter bojih za članice. To tekmovanje je bilo tudi izbirno za nastop na republiškem prvenstvu. Tekmovalci iz štirih gorenjskih klubov so prikazali lepo tehniko in dobro znanje.

Rezultati: kate posamično: 1. Demšar (KK Šk. Loka), 2. Valant (KK Kranj), 3. Živković (KK Kokra Kr.); **ekipno:** 1. KK Kranj; **boji: polsrednja:** 1. I. Živković (Kokra Kr.); **srednja:** 1. Janežič (Kranj); **polteška:** 1. Valant (Kranj); **teška:** 1. Demšar (Šk. Loka); **absolutno:** 1. Špitalar (Kokra Kr.); **boji članice:** srednja kategorija: 1. Čarman (Kokra Kr.).

A. Gasser

Finale republiškega mladinskega prvenstva v košarki za dekleta

Naslov košarkaricam
Ježice, dobra igra domačink

Škofjeloški košarkarski klub Odeja Marmor je konec tedna organiziral finale slovenskega mladinskega prvenstva za košarkarice.

Škofja Loka, 28. oktobra — V finale letošnjega slovenskega mladinskega prvenstva za košarkarice so se uvrstile ekipe deklet KK Slovana, KK Marles, KK Ježice in KK Odeja Marmor. Zaradi izenačenosti kvalitete med najboljšimi so bili v nedeljo v športni dvorani Poden v Škofji Loki zanimivi obračuni med ekipami, ki jih je odlikovala predvsem velika borbenost in želja po zmagi.

V prvi tekmi sta se pomerili ekipe mladink Ježice iz Ljubljane in Marlesa iz Maribora. Ljubljankanke so zmagale z rezultatom 72 : 49 (42 : 19). Bolj zanimiv je bil obračun med ekipama domače ekipe Odeja Marmor in košarkarice Slovana, ki so ga po odlični in borbeni igri dobile domače igralke. Zmagale so z rezultatom 66 : 55.

Tako sta za tretje mesto igrali ekipe mladink Slovana in Marlesa. Bolje so zaigrale ko-

Za Odejo Marmor so igrale: Simona Šifrer, Alja Čajič, Vesna Žakelj, Saša Šifrar, Sandra Pajič, Tina Oblak, Maša Primožič, Aljoša Luskavec, Renata Frakelj in Mateja Kržišnik.

šarkarice Slovana, ki so zmagale z rezultatom 67 : 50 in tako osvojile tretje mesto v republi-

Mladinke Ježice so nove republiške košarkarske prvakinje.

Od tekme do tekme

Pionirski nogometni turnir na Brezjah — ŠD Brezje pri Trziču je na igrišču Na Ježah pripravilo pionirski turnir v malem nogometu. Sodelovalo je pet moštev. V finale so prišle ekipe Grobarji, ŠD Brezje in Jaso. Zmagali so Grobarji, ki so s 4 : 0 premagali Brezje in s 7 : 1 Jaso. Sodelovali sta še ekipe Podbrezje in Tempa. ● J. Kikel

Planinski izlet

Kranj, 29. oktobra — Planinsko društvo Kranj organizira v nedeljo, 4. novembra, izlet na bivač pod Špikom, pod Srcem. Odhod iz Kranja bo z rednim avtobusom ob 8.10 do Gozd Martuljka. Srednje težke hoje bo za približno 4 ure. Izlet bosta vodila Feldin in Grobin.

Vreme je nagajalo...

Trzič — Zaradi slabega vremena v začetku meseca je bil letošnji X. kros za ekipe krajevnih skupnosti tržiške občine in posameznike v Seničnem nekoliko kasneje kot navadno. Prav zaradi tega je bila tudi udeležba nekoliko skromnejša, saj je nastopilo vsega 80 tekmovalcev in tekmovalk, predvsem v mlajših kategorijah. Najhitrejši med člani na 5000 metrov dolgi progi je bil Ivo Oljačič, ki je prejel tudi poseben pokal organizatorja, KS Senično. Vse ekipno je zmagala KS Bistrica pri Trziču pred KS Senično in KS Kovor, med posamezniki pa so bili najboljši: cicibani A - Nejc Japelj, cicibanke A - Ada Perko, cicibani B - Primož Jurjevčič, cicibanke B - Andrejka Polajnar, ml. pionirji - Andrej Jerman, ml. pionirke - Andreja Križaj, st. pionirji - Denis Debeljak, st. pionirke - Urška Eržen, mladinci - Dragan Šorn, mladinke - Ksenija Kaštrun, veteranke - Anica Jerman, veterani - Janez Ambrož in člani - Ivo Oljačič.

J. Kikel

Nogometni spored

V nedeljo, 4. novembra bodo v slovenskih nogometnih ligah igrali: ob 14. uri Klavdivar : Živila Naklo, Triglav : Stol Virtus in Sava : Jesenice, ob 12. uri pa igrajo mladinci Klavdivar : Britof, Triglav : Stol Virtus in Solinar Piran : Jesenice.

Gorenjsko nogometno ligo bodo igrali v soboto. Člani A (ob 13.30): Polet : Trboje, Britof : Lesce, Bitnje : Zarica, Creina : LTH, Alpina : Bled in Tržič : Mavčiče; kadeti ob 10. uri: Senčur : Jesenice, Britof : Naklo; pionirji (ob 13.30): Alpina : Alpina, LTH : Polet, Triglav B : Britof, Visoko : Naklo Živila, Mavčiče : Trboje, Sava : Senčur in Bitnje : Hrastje (ob 12. uri). ● R. Antolin

Kranjski upokojenci za šahovnicami

Kranj, 30. oktobra — Šahovska sekcija Društva upokojencev Kranj želi popestriti svojo dejavnost. Želi, da bi bila srečanja za šahovnicami v klubskih prostorih na Tomšičevi 4 v Kranju čim bolj množična. Vsak prvi ponedeljek v mesecu bodo turnirji. Seštevek vseh točk bo na koncu sezone eden od kriterijev za podelitev diplome upokojenec - športnik. Februarja bo organizirano šahovsko prvenstvo Društva upokojencev Kranj. Vsi upokojenci, ljubitelji šaha, vabljeni v ponedeljek, 5. novembra, ob 15. uri v društvene prostore, kjer bo dogovor o delu sekcije, obenem pa bo že organiziran prvi turnir. ● J. K.

Maša Primožič

Trener ekipe Odeje Marmorja Igor Dolenc pa je ob koncu tekmovanja povedal: »Prva tekma, ki smo jo odigrali s Slovonom, je bila trda, pri polčas so vodile gostje, z zares dobro obrambo in hitrimi protinapadi pa smo v drugem polčasu uspeli zmagati za deset točk. Posebej sta se izkazali Čajičeva, Kržišnikova pa tudi vse ostale so odlično igrale. Te di finalna tekma je bila zelo dobra, dekleta so se zelo borila, na koncu pa je odločila visoka, pač to, da smo ostali brez visokih igralk, ki so jih sodniki prav iskali, da so jim prisodili osebne napake. Z osvojenim drugim mestom smo kljub temu zadovoljni, saj smo se uvrstili v finale državnega prvenstva.»

Pohvala pa ne gre le igralkam, ampak tudi občinstvu, saj so ves čas (kljub čudnim odločitvam sodnikom, ki sta se po sojenju slabo ujela) športno navijali. Zlasti za najmanjšo igralko, ki je na sredini odlično vodila igro Mašo Primožič, ki je po tekmi povedala: »Zadovoljna smo bile že z uvrstitvijo v finale, saj je naša ekipa precej nižja od ostalih. Prav zaradi velikosti, ki je za košarko odločilna, tudi sama nimam kakšnih večjih načrtov v košarkarski karieri, vendar pa bom, kolikor dolgo bo mogoče, igrala za domačo člansko ekipo.» ● Stanovnik

Ligaški izidi

Košarka — V prvi B zvezni košarkarski ligi za moške je ekipa Triglav gostovala v Osijeku pri tamkajšnjem moštvu Slavonka Osijek. V odlični igri je kranjskim košarkarjem uspelo prvič zmagati in sicer z rezultatom 86 : 89 (44 : 40). V prihodnjem kolu, to soboto, 3. novembra, ekipa Triglav doma igra s košarkarji Slobode Dite, ki trenutno vodijo na lestvici. ● V. Stanovnik

V prvi slovenski košarkarski ligi za ženske je ekipa Kranj doma igrala s košarkaricami Cimosa in zmagala z rezultatom 87 : 73 (45 : 39). Igralke Odeje Marmorja so gostile ekipo Induplati Domžale in zaslužen zmagale z rezultatom 97 : 56 (54 : 29). Tako še vedno vodijo na lestvici z osmimi točkami, brez izgubljene tekme. Košarkarice Jesenice pa so v preteklem kolu igrale z ekipo Ježice v Ljubljani in izgubile z rezultatom 72 : 44 (38 : 25). V prihodnjem kolu, to soboto, 3. novembra, ekipa košarkaric Kranja gostuje pri Jeseničankah, Loka-ke pa so tokrat proste. ● V. Stanovnik

Hokej — Hokejisti Jesenic so v 10. kolu gostovali pri ekipi Medveščaka Gortana v Zagrebu in visoko izgubili z rezultatom 7 : 1 (2 : 1, 3 : 0, 2 : 0). Danes, 30. oktobra, na Jesenicah gostuje ekipa hokejistov Vojvodine. ● V. Stanovnik

Nogomet — V prvi slovenski nogometni ligi so nogometaši Živila - Naklo igrali doma z ekipo Rudarja in izgubili z rezultatom 1 : 2. Tako so z dvanajstimi točkami peti na lestvici, v prihodnjem kolu, 4. novembra, pa gostujejo pri ekipi Ingrad Klavdivarja, ki imajo enako točko kot Naklanci in so šesti na lestvici. ● V. Stanovnik

Kegljanje — V I. republiški ligi za kegljačice so igralke Triglava gostile ekipo Fužinarja iz Ravn in zmagale z rezultatom 2323 : 2235. Kegljavke Triglava so igrali z ekipo Hidra Medvode in zmagali z rezultatom 5045 : 5019. To soboto, 3. novembra, ekipa kegljačic Triglava gostuje žensko ekipo Tekstilne ob 13.30, kegljači Triglava pa moško ekipo Tekstilne ob 16. uri. ● V. Stanovnik

Rokomet — V II. zvezni rokometni ligi je ekipa rokometaric Kranj igrala na Reki pri ekipi Zameta in izgubila z rezultatom 28 : 22 (14 : 12). To soboto, 3. novembra, Kranjčanke gostijo ekipo INA. Rokometarji Šesirja so v prvi slovenski rokometni ligi igrali doma z ekipo Stol Rudarja, vodilno v ligi. Po zelo borbeni igri, ko so domačini ves čas golom razlike zasledovali goste, so si sedem minut pred koncem izbrili prednost in kazalo je že vsaj na neodločen izid. Po uspešno izvedeni sedemmetrovki pa so gostje zmagali in osvojili obe točki. Ekipa rokometarjev Preddvora je gostovala na Ptuj in premagala tamkajšnjo ekipo Drave z rezultatom 29 : 32 (14 : 19). V soboto, 3. novembra, rokometarji Šesirja gostujejo pri ekipi Inles Rika, rokometarji Preddvora pa doma gostijo ekipo Dobove. ● V. Stanovnik

Odbojka — V II. zvezno odbojarski ligi so Blejke doma igrale z ekipo Igmana in zmagale z rezultatom 3 : 1 (5, 3, -6, 8). Odbojkarji Bleda so v prvi slovenski odbojarski ligi, prav tako doma, premagali Triglav Mobil z rezultatom 3 : 0 (4, 4, 8). V prihodnjem kolu ženska ekipa gostuje v Celju, odbojkarji Bleda pa bodo igrali pri ekipi Topolšice. ● V. Stanovnik

Nov rekord Podržajave

Kranj, 29. oktobra — Članica lokostrelskega kluba Senčur Ksenija Podržaj je na velikem tekmovanju v Beogradu postavila s 548 krogi v fita indooru nov državni rekord. To je bil tudi najboljši rezultat tega tekmovanja.

Torek, 30. oktobra 1990

Anica Greblo, družbena pravobranilka samoupravljanja

Noben sistem ni tako idealen, da ne bi imel izkoriščevalskih teženj

Kazenski zakon je zastarel, uporabljen le v skrajnih primerih gospodarskega kriminala.

Škofja Loka, 29. oktobra - Inštitucija družbenega pravobranilstva samoupravljanja, ustoličena pred petnajstimi leti, se v sedanji obliki počasi posklanja. Ali je to prav ali ne, skozi svoje šestletne izkušnje pri tem delu razmišlja škofjeloška pravobranilka Anica Greblo.

Se je narava vašega dela v teh šestih letih bistveno spremenila?

»Ko sem začela, so bili v ospredju individualni primeri zaščite pravic delavcev. Kasneje se je teža prenesla na širše področje varovanja družbene lastnine. Živahen razmah se je začel predvsem s preoblikovanjem družbenih podjetij oziroma z ukinjanjem tozdov. Pri tem je bilo zelo pomembno, da družbeni pravobranilec ni bil pretiran formalist. Če bi bil formalist, bi zaviral pomembne in nujne družbene procese. Na Škofjeloškem smo bili v tem primeru pogumnejši od drugih, zaradi tega sem se tudi sama dvakrat zagovarjala v republiki. Čeprav je zakonodaja dovoljevala ukinitve tozdov, je namreč veljala psihoza, naj se proces ukinjanja zavira. Podjetjem sem pomagala predvsem z nasveti pri izpeljavi postopkov, da pravno niso bili sporni.«

Lahko bi torej rekli, da ste že takrat, ko je bilo radiranje tozdov še bogokletno, videli naprej. Zakonodaja se hitro spreminja. Kakšna je v tem po vašem vloga pravobranilca?

»Nujno je, da pri družbenem pravobranilstvu obstaja center informacij, ki jih lahko koristijo pravne službe podjetij in tudi direktorji, da jim pravobranilec pomaga pri prilagajanju splošnih aktov spremembam. Uveljavila sem tak pristop, da se ne zadovoljim samo z opozarjanjem, zahtevami po korekturi nepravilnosti, ampak vedno ponudim tudi rešitev. Zato v minulih šestih letih nikdar nisem doživela očitka, da bi bila zaviralica.«

Dejali ste, da se individualni primeri zaščite pravic delavcev umikajo. Menite, da bodo t.i. sindikalni pravniki in inšpektorji za delo lahko v celoti nadomestili družbenega pravobranilca samoupravljanja?

»Sindikalni pravniki so vsekaror, tudi v perspektivi, potrebni za reševanje individualnih primerov delavcev. Vendar sindikalni pravnik zastopa le člane sindikata in rešuje samo

individualne primere, medtem ko družbeni pravobranilec hkrati opozori podjetje, kaj je v aktih narobe, kaj je treba popraviti. Je obojestranski ocenjevalec; ne gleda samo pravice delavca po zahtevku, ampak tudi, ali je delavec zahtevku upravičen ali ne. Drugo je inšpekcija za delo za varstvo individualnih pravic delavcev. Mi smo pristojnosti na tem področju z zakonom o delovnih razmerjih izgubili. Zakon izpostavlja inšpekcijo za delo. Ta pa glede na organiziranost (za vso Gorenjsko samo en inšpektor) fizično ne more učinkovito delati. Zato ljudje še vedno prihajajo po pomoč na pravobranilstvo. Na inšpekcijo za delo usmerjam zaposlene v zasebnem sektorju. Menim, da delavci rabijo inštitucijo, na katero se lahko brezplačno in neobremenjeno obrnejo za nasvet ali posredovanje za ukrep v podjetju v hujših primerih kršitve pravic.«

Kakšni so najpogostejši razlogi za vaše posredovanje?

»Glede na zaostanjenost gospodarske krize se tudi odnosi v podjetjih zaostrejo. Poostrjeni so disciplinski ukrepi. Pogojni ukrep prenehanja delovnega razmerja je zamenjalo tudi tehnološki presežki; ljudje izgubljajo socialno varnost, bojijo se, da bodo tehnološki presežek, čeprav še niso na seznamu. V stiski se obračajo na nas. Mi podjetja opozarjamo na postopke, ker morajo biti merila in kriteriji opredeljeni v aktih, le-ti pa se pišejo šele takrat, ko je problem že navzoč. Zelo aktualne so tudi prerazporeditve, kjer je Zakon o delovnih razmerjih dal večje pristojnosti direktorjem. Če bi delavcem na primeren način obrazložili potrebo po prerazporeditvi, bi bilo veliko manj psihičnih travm, čeprav je tudi res, da je v delavcih še vedno zakoreninjena miselnost, da jim je delovno mesto trajno dano in da jih nima nihče pravice razporediti drugam. Zelo nejasne so tudi pravice čakaajočih na delo. V aktih (doslej ni bilo potrebno) nado-

mestilo za čakanje na delo ni opredeljeno, merilo je v bistvu le kot spodnja meja zajamčeni osebni dohodek. Zato podjetja različno opredeljujejo višino osebnega dohodka. Delavci tudi niso celovito informirani, za koliko časa velja njihov status čakanja na delo. Ob tem bi rada rekla tole: prav je, da so se povečale pristojnosti direktorjev in da se je samoupravljanje izjalovilo, ker v taki obliki ni bilo učinkovito, ker vsi ne morejo o vsem odločati. Žal pa manjka poslovna morala, kultura, odnos gospod - gospa v pravem pomenu, ne glede na hierarhijo.«

Preoblikovanje podjetij je proces. Prehodu iz razdrobljenih tozdov v enovita podjetja zdaj sledi organizacijski prehod družbene lastnine v kapitalski odnos, v znanega titularja lastnine. Kako se vključujete v ta dogajanja?

»Tako kot doslej. Od nas pričakujejo razlago zakonodaje, nakazanje rešitev, selekcijo, kaj sploh velja.«

Ali pri tem opazate kakšne nepoštenosti?

»Gospodarskega kriminala v pravem pomenu v Škofji Loki nimamo, vsaj informacij nimam. Direktorji opozarjajo predvsem na problematiko, kako zaščititi razvojne dosežke in tehnologijo podjetja pred nelojalno konkurenco, ko delavec ali njegov najožji sorodnik (žena) ustanovi firmo z isto dejavnostjo. Zakon je opredelil konkurenčno klavzulo, pa jo že večkrat spremenil, zadnjič prav v tem mesecu. Konkurenčna klavzula velja, ko nekdo usmeri del prodaje v svojo firmo. Tak primer smo v občini imeli. Ne vem pa, da bi skupina vodilnih ljudi v podjetju osnula svojo firmo in si tako pomagala.«

Vendar pa je proces preoblikovanja družbene lastnine izvrsten poligon na poceni bogatenje nekaterih posameznikov?

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Pivo na tla

Nekaj po enajsti zvečer je lastnik Asa na Poljanski cesti v Škofji Loki poklical policijo, ker je eden od gostov zlivaj pijačo po tleh in ni hotel plačati računa. »Obitožni« L. R. z Novega sveta je zgodbo razložil po svoje. Dejal je, da je prosil lastnika, če sme po denar domov, ker ga ni imel pri sebi, ker mu lastnik tega ni dovolil, je pivo zlivl na tla. Denar mu je potem posodil znanec, v As pa ga najbrž zlepa ne bo več.

Neznanec na balkonu

J. L. je okrog enih ponoči na balkonu svojega pritličnega stanovanja zalotila nepričakovanega vasovalca in prestrašena poklicala policiste. Ti so našli M. Č., ki je povedal da je izgubil ključ od vhodnih vrat in ni mogel v stanovanje, zato si je ključ hotel sposoditi pri sosedu. Policisti so ga opozorili, naj v prihodnje na ključ bolje pazi.

Omagal na postaji

D. S. s Štne je ob pol šestih zvečer obležal pri blagajni na avtobusni postaji v Škofji Loki, ker ni imel mere, koliko alkohola lah-

»Upravičena je bojazen, da si družbeno premoženje s privatizacijo pridobi pečica vodilnih ljudi v podjetjih in da premoženje podjetja ne bo realno ocenjeno. Osnutek Zakona o privatizaciji ima sicer namen, kako zainteresirati maso delavcev za boljše, učinkovitejše gospodarjenje, vendar če ne bodo spremenjeni drugi pogoji, potem tudi sam titular lastnine ne more biti porok za uspešnejše gospodarjenje. Sploh pa ne v kratkem času, do leta 1992. Zaradi naglice so posledice na oškodovanju družbene lastnine lahko velike. Posebno poglavje je razprodaja družbenega premoženja. Postopki v aktih podjetij niso opredeljeni, kdaj, na primer, je potrebna licitacija, na drugi strani tudi ni izdelanih pravil, pod kakšnimi pogoji se dajo osnovna sredstva v zakup oziroma najem. Odpira se vprašanje realnosti najemnin. Realna tržna cena bi se dosegla na javni dražbi, ki pa ni predpisana. Tu se izkorišča zakonska praznina. Tudi sam Kazenski zakon je popolnoma zastarel, uporabljen le v skrajnih primerih kriminala, sicer pa se da skozenj praviloma lepo izmuzniti.«

Nadzor nad preoblikovanjem lastnine je predviden.

»Spremljala naj bi ga republiška agencija in celo dajala soglasja. Tega si ne predstavljam. Nastal bo širok aparat državne oblasti. Za nadzor že imamo vrsto institucij; SDK, družbeni pravobranilec samoupravljanja, UNZ, inšpekcije. Nove institucije, mislim tudi na finančno policijo, bi morale izkoristiti njihove izkušnje.«

Samoupravljanja ni več. Kakšna usoda čaka družbenega pravobranilca samoupravljanja?

»V osnutku slovenske ustave je predviden branilec človekovih pravic, njegova vsebina, razširjena na splošne človekove pravice, je podobna vsebini delovanja sedanjega družbenega pravobranilca samoupravljanja. Vsekakor pa bi morala biti naša institucija, če bo preoblikovana v to smer, drugače organizirana in plačana, in sicer hierarhično iz republike. Enako velja tudi za druge nadzorne službe. Menim, da je nevtralna institucija potrebna, ne glede na obliko lastnine, ker noben sistem ni tako idealen, da ne bi imel izkoriščevalskih teženj.« ● H. Jelovčan, Foto: G. Šinik

ko nese. Policisti so ga napotili spat domov, sodnik za prekrške pa bo povedal, koliko stane počitek na javnem kraju.

Sla po pijacki

Starejši možak V. J. je ob pol desetih zvečer prišel v Alpešev bife v Železnikih na pijačo. Ker je imel že zvrhano mero pod kapo, mu natakari na hotel postreči. Gost je zato začel razgrajati, vzel prazno steklenico z mize in z njo nameraval udariti drugega gosta. Ko je prihitela posredovat policija, se je možak uprl, grozil, da bo doma vse razbil in pretepel ženo. Pripeljali so ga na policijsko postajo, kjer je žalil policiste, ti pa so ga za kazen pridržali do strelnitve in prijavitli sodniku za prekrške.

Pozni gosti

Policisti so četrto po polnoči v žirovskem lokalu Gepard zalotili M. B., P. E., P. M. in H. M., ki so se pripravili med seboj, vpili in začeli celo pretepati. Proti njim in proti natakari, ki jim je v pozni uri dala alkohol, so napisali predlog sodniku za prekrške.

Demokracija tudi za kriminalce

Ko so kriminalisti UNZ Kranj pred dnevi pred novinarje razgrnili nekaj primerov gospodarskega kriminala, so v ljudno prosili, naj pišemo samo začetnice ovadenih storilcev, v primeru grabeža bančne uslužbenke pa celo, naj ostane brez kratice in brez imena banke, da ne bi jemali hiši dobrega imena, saj direktor pač ni kriv, da ima v ekipi tudi tatice.

Res drži, da nihče ni kriv, dokler mu sodišče ne dokaže krivde s pravomočno sodbo, vendar pa je zahteva po tolikšni anonimnosti (in dvojna merila) ovadenih osumljencev, ki so očitno služili na tuj račun lepe denarje, poštenemu človeku nerazumljiva. Kriminalisti povezujejo previdnost z demokracijo, ki je objela ljubo slovensko državo. V novi demokraciji kriminalisti niti svojega poslovnega kovčka ne sme več trdo postaviti na mizo pred osumljenca v priporu, ne da bi se ta prek odvnetnika pritožil, češ kakšen psihični pritisk je delal nanj. Kaj šele, da bi mu kaj grdega rekel ali ga celo kakorkoli silil, naj svoje lopovsko početje prizna.

Nisem pristaša "tridih" metod dela policije, neprimerna pa se mi zdi tudi druga skrajnost, pretirano ovijanje kriminalcev v vato. Če je že gospodarska zakonodaja polna lukenj, če družbena lastnina ni nikogaršnja lastnina in se zato z njo lahko počne karsikoli, če je kazenska zakonodaja zastarela - mar nimamo več pravice niti do javnega sramotilnega stebra?

Ne vem, kam vodi takšno razumevanje demokracije in človekovih pravic. Vem pa, da v demokracijah, ki so dosti starejše od naše, javnost s kriminalci ni tako vražje vljudna, čeprav sodno še niso spoznani za krive. Ali pa se bodo morale novinarske hiše oskrbeti z lastnimi lovci na lopove? Dogajanja v zadnjem letu po Sloveniji že namigujejo na to... ● H. Jelovčan

Ovadena dvanajsterica v primeru jeseniške Mavrice

Popravljali cene in naročilnice

Kranj, 29. oktobra - Maja so na Plavžu (Titova 93) na Jesenih odprli Lesnino prodajalno z barvami in laki Mavrica. Za poslovanje je iz Ceha prišel P. P., za namestnico pa iz Merkurja M. Z. Oba sta s seboj pripeljala tudi svoje stalne stranke, nabavne referente jeseniških podjetij.

Za lani so številke sprčo visoke inflacije težko ugotovljive, samo letos pa sta si poslovođa in namestnica, trije trgovci (P. T., V. A. in P. R.) ter sedem nabavnih referentov bodisi v denarju ali materialu nagrabili za 1,5 milijona dinarjev. To so počeli tako, da so na naročilnice, po katerih so v Mavrici izstavljali blago, pisali višje cene, kot so dejansko bile, in to v soglasju z nabavnimi referenti, medtem ko so nekateri referenti kupovali večje količine blaga, kot je bilo navedeno na naročilnicah. Njihove firme niso kontrolirale naročilnic in računov - dobavnic in so (največ Vatrostalna, bolnišnica, železnica, Gradis, Elektro Žirovnica) visoke zneske brez pomislekov plačevale. "Viške" so si razdelili. Razen tega sta poslovođa in namestnica v Mavrici nabavnim referentom "usluge" plačevala z darili v obliki raznih tehničnih aparatov. Kupili so za 800.000 dinarjev bele tehnike in akustičnih aparatov, ki jih po inventuri v trgovini ni bilo, prodani pa tudi niso bili.

Kriminalisti so priprli devet ljudi, petim je preiskovalni sodnik pripor podaljšal, poslovođa in namestnica sta še vedno zaprta.

Razen tega si je poslovođa P. P. pomagal še na drug način. Na ime svoje žene je odprl obrtno delavnico za izdelavo PVC vrečk. Pri Chemu je prek Mavrice kupil za okrog 700.000 dinarjev vrečk, jih usmeril v zasebno firmo in tam prodal. Kasneje je odprl še svoje zasebno podjetje, kupil drug lokal, ter nabavne referente spjel k sebi. Ker pa tega početja ni mogel skriti pred prodajalci v Mavrici, je tudi vsak od njih vzel kaj zase. Med ovadenimi so tako tudi trije prodajalci, vseh skupaj v verigi pa dvanajst. ● H. J.

Kradla na račun varčevalcev

Kranj, 29. oktobra - Kriminalisti UNZ Kranj so poslali tožilcu kazensko ovadbo proti kontrolorki iz ene od poslovnih enot največje banke na Gorenjskem. Sumijo jo, da je v pičlih desetih letih na račun varčevalcev nagrabila 130.000 nemških mark.

Denar je kradla na dva načina. Prvič: z deviznih nakazil iz tujine, ko je na knjižice varčevalcev sicer vpisovala denar, računalniško pa ga ni bilo nikjer. Zataknilo se je, ko je človek hotel dvigniti denar s knjižice drugje, ne pri njej. Drugič: verižno iz obresti od vezanega varčevanja, praviloma starejših ljudi, ki redko dvigajo denar.

Premetenka, ki se je vendarle ujela v past, je nepošteno dobljen denar potrošila za lažnejše življenje, saj, kot so povedali kriminalisti, na njenem premoženju tega dodatnega vira "zaslužka" ni videti. ● H. J.

S "sposojeno" šampiljko v trgovine

Kranj, 29. oktobra - 3. oktobra je neznanec z naročilnicami s ponarejeno šampiljko "kupil" računalnik in tri telefonske aparate. Naročilnice je štampal s šampiljko "DO LTH" - loške tovarne hladilnikov n.s.o. Škofja Loka, Vhodna kontrola Vincarje. Šampiljka je bila ukradena v LTH.

Kriminalisti UNZ Kranj domnevajo, da se bo neznanec, ki daje vtis urejenega 30-letnika, z ukradeni šampiljko na naročilnicah še podal po podobnih nakupih, zato svarijo predvsem trgovska podjetja, naj bodo previdna in naj, če naletijo nanj, takoj pokličejo 92. ● H. J.

Halo, 93

Kranj, 29. oktobra - V ponedeljek, 22. oktobra, so otroci na C. talcev kurili papir in gajbice, vendar so jih stanovalci že pred prihodom poklicnih gasilcev preprečili, da so ogenj pogasili. Isti dan je gasilski pirotehnik uničil granato, ki so jo našli v Železnikih. V torko so gasili dimniški požar na Savski cesti, dvignili prevrnjeno avstrijsko cisterno nad Zg. Jezerskim, iz katere so Avstrijci pred tem izčrpali bitumen, v sredo na Trgu Prešernovih brigad "reševali" prežgani lonce na štedilniku, v petek pa na C. Gorenjskega odreda črpali vodo iz pralnega stroja. Razen tega so s Šmarjetne gore odpeljali BMW, ki je zapeljal v škarpno, na Golniški cesti izveleli dva avta iz jarka, na avto cesti pa tovarnjak. Šestkrat so prevažali vozila v okvari, vodili pet skupin na ogledu po gasilski "hiši". ● H. J.

Žena pretiravala

Nek pred enajsto zvečer je Ž. J. prosila žirovske policiste za posredovanje, češ da doma mož pi-

jan razbija in je morala pred njim zbežati iz hiše. Policisti so ugotovili, da je ženska močno pretiravala in da je mož M. med preprirom le vrgl parađižnik ob tla.

Dobili ostanke pogrešane

Bohinj, 29. oktobra - Septembra pred tremi leti se 52-letna Matilda Mahnič iz Bohinjske Češnjice ni vrnila s planine Konjščice. Zadnji jo je videl domačin na Uskovnici in ji pokazal pot v dolino. Dve uri kasneje se je ženska za vedno izgubila v nevihti. Očitno je zašla, zdrsnila s poti in se ubila. Zaman so jo iskali bohinjski gorski reševalci in domačini.

Ljubljancem, ki ima vikend na Uskovnici, je letos julija v strugi hudournika našel ostanke človeške lobanje. Izvedenci sodne medicine dopuščajo možnost, da pripadajo Matildi Mahnič. Njena hči je prepoznala dele oblačil in materin nahrbtnik. ● HJ.

NA SONČNI STRANI ALP

Piknik ob jezeru

Bled je poleg Portoroža prav gotovo kraj, na katerega so naši turistični delavci najbolj ponosni. Seveda je jasno zakaj, saj kljub manjšemu obisku turistov pri nas (tako domačih kot tujih) Bled ostaja eden izmed krajev, ki ga še vedno radi obiskujejo tujci, pa tudi domači turisti.

Pravi turisti, ki so večinoma enodnevni ali le nekajurni obiskovalci Bleda, pa turistični biser mnogokrat (predvsem ob koncu tedna) spremenijo tudi prostor za piknik. Na obali (navadno torbe in na dan privlečeno hrano... od pečenih pišk, do žganja in vsega, kar pač potrebuje popotnik. Nato malce poležijo... vsi ostali turisti in obiskovalci pa začudeno gledajo, kdo neki so ti lačni popotniki, ki so prišli prestradani in utrujeni na obalo jezera.

Seveda ni težko ugotoviti, da si ob vsesplošni draginji (Bled pa je še posebno znan po temu) marsikdo raje prinese pijačo in jedao s seboj - pa tudi sobe v hotelu si ne more kar tako omisliti. Gotovo pa gostom to, kar naj bi ponujal turistični kraj - prostor za piknik z mizami, klopmi in sanitarijami. Zaradi njih samih in zaradi tistih, ki na Bled še vedno gledajo kot ugleden in svetovno znan turistični center. ● V. Stanovnik

PREJELI SMO

Pobuda za spremembo občinskega praznika v Škofji Loki

V Gorenjskem glasu je bila dne 5. 10. 1990 objavljena pobuda za spremembo občinskega praznika Škofja Loka, s podpisom Mojmirja Tozona za SDZ Škofja Loka.

Glede na to, da gre za zelo pomembno stvar, je o tej pobudi razpravljalo predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV občine Škofja Loka na razširjeni seji 10. t. m. ter o tem zavzelo svoja stališča, o katerih želi seznaniti javnost.

Pri tem ni popolnoma jasno, ali so stališča izražena v tej pobudi, stališča SDZ ali pa gospoda Mojmirja Tozona. Upamo, da gre za slednje. Poudariti želimo, da so tudi nekateri borci NOB člani in volilci SDZ in DEMOS-a (med njimi tudi udeleženci dražgoške bitke), ki prav gotovo k tej pobudi niso dali svojega pristanka. Verjamemo, da to tudi ni stališče ostalih strank DEMOS-a, niti oblastnih struktur občine Škofja Loka.

Predvsem zasluži odgovor ob razložitev te pobude. V njej se govori o »Dražgoški tragediji brez potrebe« in v tem kontekstu o njej kot o neodgovornem in da ne rečemo o zločinskem dejanju.

To pa postavlja pod vprašaj vso našo NOB, vsak odpor zoper okupatorja, ki je povezan z žrtvami, ne samo pri nas v Sloveniji in Jugoslaviji, temveč povsod v Evropi. Teza o nepotrebnosti žrtvah bi namreč privedla do popolne pasivizacije v okupiranih deželah in pomembne krepitve fašističnega vojnega potenciala in razmerju do glavnih sil antihitlerjevske koalicije. Okupirana Evropa takšnega stališča ni sprejela in upor z žrtvami je bil povsod, nekje večji, drugje manjši. Naj navedemo samo primer vasi Lidice na Čehoslovaškem, ki je doživela popolnoma enako usodo kot Dražgoše in to samo zaradi tega, ker so komandosi, poslani iz Londona ubili v Pragi 1942. leta namestnika državnega protektorja Česko-Moravske Reinharda Heydricha. Ničesar ne postavlja vprašanja o upravičenosti akcije českih komandosov. Mogoče gospoda Tozona moti to, da so se v Dražgošah borili tudi komunisti, medtem ko so akcijo v Pragi izvedli komandosi iz Londona. Naj gospodu Tozonu (in njegovim somišljenikom) povemo, da verjetno danes ne bi imel možnosti pisariti tega, če ne bi bilo odpora v Sloveniji, Jugoslaviji in Evropi, v katerem so tudi borci - komunisti imeli pomembno vlogo.

Pomen Dražgoške bitke presega škofjeloške, slovenske in jugoslovanske okvire, kajti česa podobnega v tistem času v okupirani Evropi ni bilo. To pa seveda ni bila državljanska vojna, temveč odpor malega naroda zoper veliko močnejšega okupatorja. Ta odpor je močno odjeknil širom Slovenije, pa tudi izven nje in je kot tak prišel v zgodovino. Hitler je leta 1941 v Mariboru dejal »napravite mi to deželo nemško«. To je pomenilo preselejevanje Slovencev iz svoje domovine v druge kraje, slovenski fantje pa naj bi umirali na vzhodnem in drugih bojiščih. Zgodovinska resnica je, da se to ni zgodilo zaradi oboroženega odpora slovenskega ljudstva, v katerem so Dražgoše 1941-42 njegov simboličen vrh. Verjamemo, da je ta Hitlerjeva želja danes mrtva, kljub raznoraznim hotenjem in nameram glede naše prihodnosti in kljub paradnim folksdočarjem v Celovcu.

Ko gospod Tozon govori o Dražgoških proslavah, je izredno piker in maliciozen. Vsak čas in vsako gibanje ima svoje proslave. Tako je tudi danes. Po vsebini in obliki so lahko zelo različne, s prapori in odlikovanji ali brez njih, z veseljami in srečelo-

vi. Vrednost vsake prireditve se ceni po odnosu ljudstva do nje. Proslave v Dražgošah so bile vedno množične in dostojanstvene. Te proslave trajajo že leta in na njih prihaja, brez prisile, na tisoče ljudi iz vse Slovenije, ljudi različnih ideoloških in verskih prepričanj. Takšno pisanje o Dražgoških proslavah je tudi žalitev vseh teh tisočev udeležencev - patriotov. V ospredju je vedno bil pietetni odnos do žrtev in pa poudarjanje naše samobitnosti, samostojnosti in upornosti. Dražgoše so postale pojem - slovenske Termopile. To je še toliko bolj pomembno danes, ko se zavzemamo za našo samostojnost in suverenost. Glede Tozonovega mnenja o estetski vrednosti spomenika pa bi ga opomnili na znani Prešernov izrek.

Vrhunec vseh »človekoljubnih in domovinskih« razmišljanj pa je predlog gospoda Tozona, da naj bi »za svoj občinski praznik izbrali 30. junij, zgodovinski dan, ko se Škofja Loka danega 973. leta prvič pojavi v pisnih virih ob veliki delitvi posesti freisinskega škofa na območju današnje občine«. Ali res gospod Tozon ni mogel v tisočletni zgodovini najti primernejšega slovenskega datuma in ne tega, ki pomeni sicer začetek novega kulturnega in gospodarskega razvoja, hkrati pa tudi začetek germanizacije Škofje Loke in Slovenije. Mogoče se vežejo Hitlerjeve besede »napravite mi to deželo zopet nemško« tudi na ta datum!

Kje je toliko poudarjena zavest o slovenski samobitnosti in samostojnosti. Tisoč let smo se Slovenci umikali, da bi se ustavili na Karavankah. Po zaslugi NOB in tudi Dražgoš ter ob podpori vseh jugoslovanskih narodov, smo dobili nazaj naša izgubljena ozemlja in to ne zaradi mešetarnenj za pogajalsko mizo, temveč predvsem zaradi naših zaslug v NOB, ki imajo svoj začetek v Dražgošah. Mislimo, da danes v dneh usodnih odločitev za slovenski narod ne smemo pozabljati Dražgoš in vsega, kar je povezano z njimi. Svojevrstno svarilo naj nam bo tudi proslava 70-letnice plebiscita na Koroškem v Celovcu.

Na koncu, pobuda o spremembi občinskega praznika ne izhaja od krajanov Dražgoš, Železnikov, Selc in Selške doline, kjer je ta boj bil, temveč od drugod. Glede na pomembnost stvari bi morali o tem razpisati referendum.

Za občinski odbor ZZB NOV Škofja Loka
predsednik Stane Pečar

Odgovor Marku Jenšterlu

Marko Jenšterle mi je v današnjem Glasu (5. 10.) odgovoril v zvezi z mojim prispevkom na njegovo pisanje o pisatelju dr. Tinetu Debeljaku. Prav, pa se pogovoriva še malo. Zaradi bralcev.

Jenšterle mi očita trije: - da se »spet zateka(m) k starim metodam nepopolnega citiranja, - da sem dodal besedo »fašistični« in - nekaj čudnega o orožju in njegovi uporabi. Naj takoj povem, da sem Jenšterlu glede prvega, to je glede »nepopolnega citiranja«, po starem, kar je on izpolnil s celotnim Debeljakovim tekstom, objavljenim v reviji DOM IN SVET št. 4-6 1941 iskreno hvaležen. Res, moj navedek iz Debeljakove izjave o zadovoljstvu, da »smo (ob priključitvi k Italiji) postali sestavni del velikega italijanskega Imperija...« je kratek. A zakaj je ta citat tak?

Zato, ker vsakemu dobronamernemu domoljubu verjetno še tak zadosti pove o kapitulantskem hlapčevstvu dr. Debeljaka in njegovega kroga do italijanskega, fašističnega okupatorja. A kdor je zdaj prebral celoten Debeljakov tekst, ki ga je posredoval Jenšterle, se mu to kapitulantsko klečeplazenje prikaže se v dodatni luči. Še tisti kratek citat se mi je ob dejstvu, da je bila te-

daj - v maju 1941 - že zasnova - Protiimperialistična fronta, pozneje imenovana OF, ki je slovensko ljudstvo vseh slojev pozivala k vsesplošnemu združevanju za upor proti okupatorjem, upiralo spet in spet prepisovati. Vse tisto, kar nam je zdaj posredoval Jenšterle, se mi ni zdelo potrebno navajati in bi mi bilo res za takega izobraženca, znanega pisca, pesnika, poliglota in prevajalca, kot je bil dr. Debeljak, malce nerodno. Saj se vsebina teksta kar cedi od hlapčevskega zadovoljstva, da »se priključijo to slovensko ozemlje Kraljevini Imperiju Italiji kot samostojna Ljubljanska provinca, ki bo dobila, imajoč kompaktno slovensko ljudstvo, avtonomno ustavo... Obenem pa se proglašajo slovenski jezik za obvezni jezik v vseh vrstah šolstva ter za službeni jezik poleg italijanščine. S TEM DNEM smo postali sestavni del velikega italijanskega Imperija ter je tudi naše kulturno delovanje dobilo nov okvir svojega izživeljanja... pozdravljamo to modro odločitev najvišjih predstavnikov kraljevstva, ki sta nam zagotovila nemoteni razvoj kulturne samorodnosti itd... ter jo (kulturno dediščino) dvigniti k novemu razcvetu. SREDI VELIKIH STISK ČASA... bomo v najtesnejšem stiku s tisočletno italijansko kulturo...«

In to naj dokazuje »slovensko avtohtonost in samobitnost«, to v času, ko so okupatorji začeli z uničevanjem slovenskega ljudstva. Res da italijanski fašisti ne tako neposredno surovo kakor nemški nacisti, a namen je bil enak. Dovolili so slovenski jezik. A kaj bo jezik in kultura narodu, če bi bil uničen? In bil bi, če se v njem ne bi našle sile, ki so se temu zoperstavile. Veliko je dejstev in dokumentov o tem, kakšno »tisočletno kulturo« so nam prinašali Italijani! So morali priti okupatorji za to, da bi Slovenci »mogli ustvarjati duhovno podobno svojega slovenskega«?

Res sem hvaležen Jenšterlu, da je navedel ves Debeljakov tekst, ta žalostni odraz njegovega pojmovanja kulturnega slovenstva SREDI VELIKIH STISK ČASA! Zadeva je torej nasprotna od tistega, da so »Debeljakovi režimski kritiki po vojni na napade redno uporabljali to stališče iz Doma in sveta in pri tem vedno izpuščali ves tisti del, ki govori o slovenski avtohtonosti in samobitnosti. Mar naj bi bili to zapori, mučenja, ubijanja, poizganja, taborišča na Rabu, v Gonarsu, Reniciju? Zasužnjevanje je bila za Debeljaka in njegove sodelavce možnost za dvig kulture »k novemu razcvetu«? Eh, eh... Da, do neke mere bi delno italijansko popuščanje in Debeljakovo obnašanje že skušali razumeti, če ne bi tudi on imel možnost vključiti se k tistim, ki so se zaradi ohranjanja resnične narodnostne kulture okupatorju uprli. Ker je bil dr. Debeljak vpliven kulturnik, bi res veliko doprinesel, če bi šel v OF. Tega pa ni ne hotel ne zmogetel in je svoje medvojno delovanje nadaljeval po brazdah, ki jih je oral-a ne sam - že dolga leta pred vojno. In ker se je postavil na nasprotno stran, je s svojim persom in besedo veliko mož in fantov pomagal spravljati med belogardiste in domobranci, ki so vse od poveljevanja do orožja, oblek in plač dobivali od okupatorjev. Dokazov o tem je veliko! A tega ljudje Debeljakovega kova nočejo in nočejo slišati!

In zdaj o očitku, da sem dodal besedo »fašistični«.

Res sem jo zapisal - in to nameroma, da bi bilo vse skupaj jasneje. Priznam pa, da se je - ne vem kako - vkradla čisto tehnična napaka v zvezi z navednicami. Te ne bi smele stati pred »da je bila odločitev itd...« temveč takole: - da je bila odločitev o priključitvi tega slovenskega ozemlja fašistični Italiji »zgodovinski sklep... in da smo... (do) velike Italije.«

Ta napaka je Jenšterlu prišla tako prav, da mi je diskvalifikatorsko pripisal, da je »tudi celotna njegova (moja) napisana zgodovina toliko sumljivo«, dasi ravno je bila res priključena lantsko klečeplazenje prikaže se v dodatni luči. Še tisti kratek citat se mi je ob dejstvu, da je bila te-

Glede nošenja in uporabe orožja pa ne vem, ali bi se temu smejal ali se nad tako »razlago« razjokal. Ne gre za to, ali je Debeljak orožje dobil ali ne, temveč je bistveno, da je v času boja za svobodo priznaval okupatorjevo oblast, partizani pa so bili vse-skozi zanj vse prej kakor ljudje. Vse do njegove nedavne smrti! Šlo mu je za okupatorjevo orožje, ki ga pač ne bi uporabil proti njemu, temveč proti okupatorjevim nasprotnikom. Ve se, katerim! Glede prošnje za orožje pa sem z razumevanjem tudi jaz že zadnjič zapisal, da je bilo »glede na vse ostreje razmere po svoje razumljivo«.

In kako naj odgovorim na neresno, sprenevedajočo se Jenšterlovo »ugotovitev«, da je »orožje med vojno nosil in celo uporabljal tudi Ivan Jan?« Da, da! Nisil sem ga in tudi okupatorjevega! Toda - poprej ga je bilo treba iz njegovih rok iztrgati!!! Nikoli nisem bil prijatelj orožja in prvi-krat sem streljal - kdo ve kam - šele kot neuk partizan! In proti komu? Proti nacistični soldateski, proti Hitlerjevemu okupatorjem, ki so bili na Gorenjskem vseskozi izredno močni in nasilni! Zato smo se jih tudi bali. Eden bolj drugi manj. Žal sem proti uničevalcem Slovencev spočetka zaradi neznanja, strahu, odpora proti nasilju in pomanjkanju streliva bil med tistimi, ki so streljali premalo. A sčasoma je bilo s tem bolje. Vendar so se poleti 1944 začeli pojavljati in vse bolj krepiti tudi gorenjski domobranci, ki so največkrat skupaj z nemškimi orožniki in policiisti kot »Hilfspolizei« pogosto napadali in pobijali ne le partizane, temveč tudi goloroke pristaje - a tudi nedolžne - OF. S tem so krepili in podaljševali okupatorjev obstoj v naših krajih, ter množili slovenske žrtve. In - da ponovim - dr. Tine Debeljak je bil nekaj časa član Pokrajinskega domobranskega odbora za Gorenjsko! Tudi sam sem bil v desnici s strani policijsko-domobranske patrulje ranjen tako, da težko pišem. Bolečine!

Da, vojni čas dr. Debeljaka »ne bremeniti niti ena smrt.« Verjamem, če vzamemo dobesedno, a zadnji Jenšterlov stavek, ko pravi... »kaj je večji greh: streljati ali pisati...« Široka in spolzka tema.

Spet je vse pomešano, saj je vendar žal tako, da brez streljanja ni mogoče braniti - v vojni seveda - domovine pred uničevalnim okupatorjem in njegovimi domačimi pomočniki! Seveda pa smo bili proti tako premočnemu nasilniku, ki ga zgodovina ne pozna hujšega, razmeroma zelo slabotni! Pa smo se vendar upirali - in tako rešili narodni obstoj - z vsemi spremljajočimi pojavi seveda! A dandanes to negirajo »moderno«. In tudi spekulativno donosno!

Glede pisanja in streljanja pa naslednje!

Streljanje, če branimo svobodo in domovino - kar vedno bolj razumevamo v časih NOVH VELIKIH STISK ni vdaja »grehu«. Izstrellek seveda ubija, k sreči ne vsak, a najmanj eden je potreben za uničenje nekoga! Toda pisanje, prežeto s sovražstvom, hujskanjem in požegnano z okupatorjevo voljo in pomočjo, je bilo dostikrat mnogo nevarnejše. Če tako pisanje izide v tisočih in desetstisočih izvodih časopisja ali v brošurah in knjigah, kot se je dogajalo na straneh okupatorjevega, belogardističnega in domobranskega propagandističnega tiska vsa medvojna leta lahko in tudi je zapeljevalo in zapeljalo številne fante in može pod okupatorjevo okrilje in proti partizanom, proti narodnoosvobodilnemu gibanju, ki ga hočejo prekrstiti v državljansko vojno itd! Toda - rečena in zlasti množično razširjena pisana beseda seže tudi povsod tja, kamor izstreljeni naboji ne morejo. Pisanje, odkar pomnimo, je bilo vedno pred streljanjem!

Moral sem biti malo daljši. In to brez slehernega ideologiziranja ali strankarstva, temveč s stališča poštenega in ponosnega slovenskega rodoljuba! Le kako bi se tako branilci obnašali, če bi nas - ne daj Bog - spet kdor hotel ali celo kar okupiral?

Ivan Jan, Kranj

Izjava

Vse politične stranke v občini Škofja Loka z zadovoljstvom ugotavljamo, da naš apel na slovensko vlado in javnost o usodi Rudnika urana Žirovski vrh in predvidevanjih o njem kot možnem odlagališču jedrskih in posebnih odpadkov ni ostal brez odmeva.

Prepričani smo, da nihče več ne bo razmišljal o Žirovskem vrhu kot smetišču Slovenije. Zato smo se odločili, da zaenkrat naše skupne izjave iz začetka oktobra letos o Žirovskem vrhu ne damo v podpisovanje občanom.

Škofja Loka, 19. oktobra 1990
SDZ, SKZ, SKD, SDZS, SSS, ZZEO, ZSS, ZKS-SDP, ZSMS-LS občine Škofja Loka

Klavnico bodo obnovili

»Škofja Loka, kdo bo tebe ljubil?«

Vprašanje v naslovu se mi ponuja iz članka Gorenjskega glasa (14. 9. 1990), kjer novinarka nazorno prikaže podaljševanje starih grehov v luči novega (s starimi strokovnimi službami) Izvršnega sveta občine Škofja Loka. Gre namreč za ponovni pristanek, da se stari objekti škofjeloške klavnice obnovijo, modernizirajo na sotočju obeh Sor. Ker je mesto Škofja Loka zasčičeno in je biser predalpskega sveta, bi morali zanj skrbeti vsi, ki živimo in delamo v njem, da bi mu vrnili in ohranili sloves tisočletnega mesta.

Kaj hočem reči? Na sejo Izvršnega sveta sem dal več pripomb in vprašanj, na katere sem bil prepričan, da se bodo strokovne službe zamislile, pa sem se krepko zmotil. V prvem sklopu sem postavil vprašanje lastništva in ostale procedure, ki naj temu sledijo. In glej, je že tako, da se (samo) nekateri stalno motimo, saj je strokovni odgovor sledeč: »Na zahtevo Zelenih iz Škofje Loke je bilo ugotovljeno, da lastništvo klavnice ni sporno, saj jo je zgradila pravna prednica občine Škofja Loka (mestna občina Škofja Loka); ki je odkupila zemljišče od Uršulink že v daljnem letu 1903. Klavnica pa je bila zgrajena v letu 1906 na tej lokaciji.«

Vse lepo in prav, če bi napisali še, da je Mercator - meso izdelki odkupil klavnico od sedanje občine Škofja Loka, za kakšen denar in kam ga je občina vtaknila, bi vsaj vedeli, koliko že vsa leta isti strokovnjaki cenijo naše mesto. Tako pa izigravajo vse nas, ki se trudimo, da ne bi smrad (ker slabi gospodarji ostajajo) prepolnil še tisto pešico turistov, ki brez naše pomoči odkrivajo mozaik naše nemoči, v kateri se včasih utapljajo lepote preteklosti. Pomoč nam nudijo tudi občani z zbiranjem podpisov, ker obljubam vodilnih v občini prav nič ne verjamejo. Izigravajo jih že predolgo isti ljudje z istimi metodami.

No, ampak tokrat bo kriv Demos. Saj je na volitvah dobil večino. Bodo rekli nekateri in si meli roke. To je res. Je pa tudi res, da so pozneje (ne da bi za to vedele stranke) isti zasedli zelo pomembna mesta, meni pa pred volitvami očitali nesposobnost in neznanje. Kakšna resonanca?

Saj si ne morem misliti, da je odbor za prenovu mestnega jedra s tako lahkoto kršil svojo zasnovo projekta in odobril ponovno prenovu, kljub temu da je prostor namenjen drugim dejavnostim. Seveda prav tako čudno vlogo igra Svet Krajevne skupnosti Mesto, ker ne upošteva mnenja vseh neposrednih stanovalcev, pač pa goji svoj monopolistični pristop dajanja takega soglasja. Kakorkoli, če še tako obračam vprašanja Zelenih in moja osebna, se mi vsiljuje odgovor iz naslova; sedanji občinski strokovnjaki gotovo ne.

Franci Feltrin

Od protesta do dejanj

Senzacije in propagandne poteze okrog »osamosvajanja« Te ritorialne obrambe Slovenije, osupljivo reklamiranje domačega-slovenskega orožja in pogumne pobude za demilitarizacijo Slovenije nam vendarle morajo pregnati samovšečnost. Ni preveč očitno, vendar se moramo globoko zamisliti. Nova oblast vsaj načeloma z roko v roki opozicijo, uveljavlja suverenost republike Slovenije, ki pa ne potrebuje samo »militantne podpore«. Ljudje so ogorčeni, ker se ne strinjajo s propagando orožja, ki nas bo zanesljivo ubranila pred sovražnikom. Pred kom? Ali res kdo misli, da bi tako spodbujena enotnost, morda celo domoljubnost vzdržala preizkušnje, ki nas čakajo ob osamosvajanju in vstopu v razvijajočo Evropo! Ali kanimo razvijati probleme reševati strokovno ali po vzoru minulih časov? Kdo od nas še verjame, da bi lahko naša suverenost branili z orožjem, s stisnimi segmenti države, ki pomenijo nasilje in represijo? Ne gre za puško MG 176, ki je lahka za nekoga celo »ugoden poselek na svetovnem trgu. Gre za princip, za odnos do razreševanja spleta problemov in vprašanj, ki bodo pogojevala zgodovinski odločitve slovenskega naroda in republike Slovenije v okviru mednarodne skupnosti, upajmo, da tudi smiselno.

Ce ne drugega, nam primerno Kuvajta mora odpreti oči. Slovenija, še tako močna in sodobno opremljena, kot vojaška ali policijska sila v prostoru Jugoslavije ali Evrope ne pomeni in ne bi pomenila »kritične mase«, če bi prišlo do vojaškega razpleta v jugoslovanske krize. Le-ta ni viden, je bolj bav-bav, ki pa lahko velik propagandni pomen.

Demilitarizacija, ki jo ponujajo nekatere stranke, še posebej če bi bila mednarodno podprta ali celo verificirana v OZN, je realen in še posebej pameten odgovor na dileme o prihodnjem urejanju varnostnih vprašanj republike ali države Slovenije. Ne jemljimo je zgolj kot afirmacijo te ali one stranke. Vredna je temeljitega premisleka in podpornost strokovnjakov, ki poznajo formalno-pravne in vsebinske pogoje za njeno morebitno uveljavljanje. To ne more biti ljubiteljski »pacifizem«. Gre pač za resen prestop in za veliko verjetnost uspešne in niti projekta demilitarizacije.

Socialisti smo v zadnjem času večkrat predlagali plebiscit o samostojno državo Slovenije. Menimo, da bi bil to pravi, verodostojen in nedvoumen odgovor na provokacije in nasprotovanja za miren razplet jugoslovanske politične in ekonomske krize. Z plebiscitom potrjena volja vseh, da živi v samostojni državi Slovenije, bo trdno izhodišče za dogovarjanje o konfederativnem povezovanju v jugoslovanski prostor. Plebiscit bi imel v mednarodni javnosti in še posebej mednarodnih institucijah vsem drugačen pomen kot deklaracija o neodvisnosti, sprejeta na ravni oblastnih organov in vladstev političnih strank. Samozgodna določba naroda je njegova temeljna, mednarodno priznana pravica. Plebiscit, podprt z demilitarizacijo in razvojno politiko, ki bo dobne socialne države, sodelujoč okvir civilizacijskih pobud, predvsem nam okrepila ugled, predvsem odprle številna vrata pri razreševanju prvih problemov, problemov ekonomskega razvoja in vseh ostalih problemov, ki jih bi bila demilitarizacija v tem kontekstu mogoča.

Naslov tega prispevka pa velja tistim, ki danes na Slovenskem odločajo.

Tajnik Občinskega odbora
Socialistične stranke
Radovan
Brane Grob

Torek, 30. oktobra 1990

ODSTREL

Oni dan nekaj iščem po kleti in po nerodnosti prevrnem velik kup časopisov. Eden se zapelje tja do stene - Gorenjč je, deset let star - in iz radovednosti ga prelistam: Prva stran, druga..., hopla, kaj pa je tole na dnu tretje? Srednje velik naslov: "Odstrel po načrtu". Hitro berem dalje: "Kranj - Izvršni svet kranjske občinske skupščine je sprejel letošnji plan odstrela, vendar je menil, da je treba v prihodnje planirati za daljše obdobje..." Glej ga zlomka, pa se menda zgodovina res ne ponavlja, si že skoraj mislim, ko iz naslednjih vrstic vendarle razberem, da so škodljivci na listi za odstrel iz vrst parkljarjev in ne dvonožcev.

Novost na tržišču zabavne glasbe

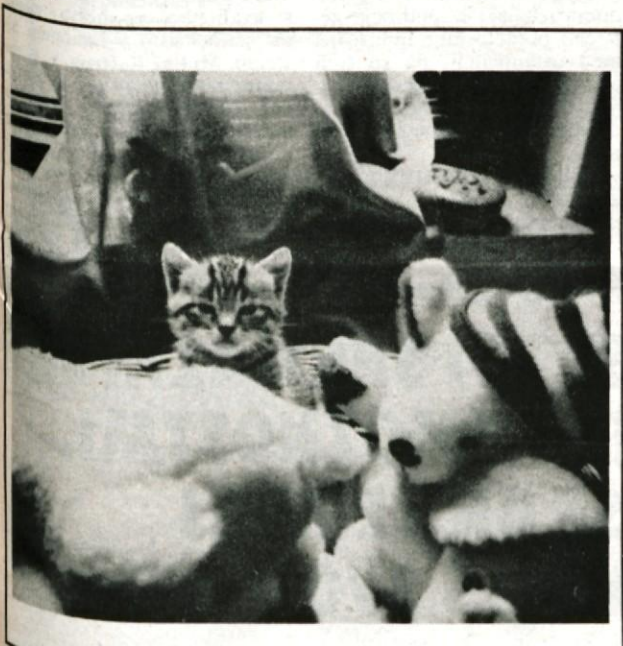
Maribor '90 na kaseti

Pri založbi kaset in plošč RTV Slovenija je izšla kasetka s pesmimi z minulega 23. festivala narečnih popevk Maribor '90, ki nadaljuje tradicijo nekdanje popularne Vesele jeseni. Letos so na prireditvi predstavili 16 lahkotnih popevk v narečjih vseh slovenskih pokrajin od Prekmurja do Primorske.

Nosilna skladba na strani A je Moj'mu srcu najljubša si. Njen avtor in izvajalec Edvin Fliser je zanj dobil posebno nagrado za najboljšo narečno popevko letošnjega festivala in tudi drugo nagrado občinstva. Edvin Fliser je kot avtor skladbe Kusikaj me, dragi moj v izvedbi Anite Zore dobil tudi tretjo nagrado občinstva.

Uradna zmagovalka festivala je skladba Kak ftica lastuvica, ki je avtorju glasbe Jožetu Gerenčarju prinesla prvo nagrado občinstva. Izvedli so jo najboljši debitant med pevci solisti Robi Horvat in ansambel Monitor, za kar so dobili zlati klopoteč. Pesem Milatci v izvedbi Milana Hribarja je dobila prvo nagrado za besedilo Tonija Gašperiča, drugo nagrado za besedilo je dobil Ernest Kočevnik za pesem Cijgu malta v izvedbi Levija Devželja, tretje najboljšo besedilo pa je napisal Davorin Kurbes za pesem Ljubezen na meji v izvedbi znanega ansambla Štajerskih 7.

Na kaseto so seveda uvrstili tudi popevke, ki so ostale brez nagrad. Tako lahko na kaseti poslušate tudi: Duo Evergreen, Čudezna polja, ansambel Veter, Big Ben, Meto Malus, Lada Leskovarja, Iveka Baranja, Aleksandra Ježa, Matejo Horvat in Boža Harba. Pri snemanju kasete so sodelovali festivalski orkester z dirigentom Edvardom Holenthanerjem in spremljevalna skupina Strune.

Ku-ku, tukaj sem! Saj vem, da me je med vso tole plišasto družino komaj opaziti, a to je le zato, ker moram zaradi poziranja fotografu mirovati. Če že hočete izjavo, vam povem, da meni strašno prija takle mehka in topla družba. Pa vam? Foto: J. Cigler

Male gorenjske vasi Plavški rovt

Piše: D. Dolenc

Plavži so goreli pod Golico

Plavški rovt leži visoko nad Jesenicami, na 890 m nadmorske višine. Jesenčani in domačini pravijo na kratko "rot", naj gre za katerikoli rovt tam vasi. Ime Plavški rovt pa je ta plavž, ki so bili tu v prejšnjih stoletjih, mi pripoveduje Jože Klinar, Burjovčev, eden starejših vaščanov, ki je bil takoj pripravljen pogovarjati se o svoji vasi, njeni zgodovini, življenju tod nekdanj in danes. Rudarstvo in plavžarstvo se je tu začelo že v 14. stoletju. Od Savskih jam za Planino pod Golico so vozili rudo, tu, v njihovem rovtu pa so jo v plavžih vozili z volmi in konji so jo vozili sem dol, od tu pa je železo v dolino. Po prvi svetovni vojni so v dolino vozili le še kamen, ki so ga rabili za čiščenje odlikov. Teh vpreg s konji in volmi se Klinarjev Jože še spomni. Nemško se je reklo tem kraškim Hochental - Visoka dolina.

Že pred prvo svetovno vojno, leta 1907, je rudarstvo tu zamrlo. So pa še po zadnji vojni tod hodili rudarski strokovnjaki in ugotavljali, ali bi se morda še splačalo odpreti kakšen rov, a je bil odstotek železa v rudi premajhen. Najdaljši rov je bil kar cel kilometer dolg.

Klinarji od "cline"

In kdo so bili prvi naseljenci v vasi? Izročilo pravi, da so bili to trije kmetje s Tirolskega, ki jih je Marija Terezija poslala sem dol. To so bili Martin, Šimen in Stefan. Še danes se pri teh hišah v Plavškem rovtu pravi pri Martincu, pri Šimnovcu in pri Stefanu. Zanimiv je tudi priimek Klinar, ki je to najbolj pogost. Burjovčev Jože razlaga, da je bil tu nekoč gozd in prvi naseljenci so morali "cline" kopati, to je celino, neobdelan svet, kjer še nič ne raste. Od tu priimek Klinar. Tako mu je pripovedoval ing. Hoffmann, pravi Nemec, ki je po prvi svetovni vojni prišel v Kranjsko industrijsko družbo in bil

Glasba za dobro voljo

Ansambel DIJODA

Dino Berginc, Jože Draganjac in Damjan Berginc so trije Ločani, ki jih družijo predvsem ljubezen do glasbe. Spoznali so se pri Folklorni skupini Tehnik, kjer so s svojimi instrumenti spremljali plesalce. Pred dobrimi štirimi leti pa so ustanovili ansambel DIJODA. Trenutno so eden izmed najpriljubljenejših škofjeloških ansamblov.

"Seveda je naše nastopanje zgolj ljubiteljsko, saj vse delamo sami - od igranja do organizacije nastopov. Vsi trije smo v službah, imamo mlade družine in zato si kaj dosti več kot igranja ob koncu tedna ali zvečer ne moremo privoščiti. Vabili so nas že v tujino, vendar pa zaenkrat večinoma igramo po Gorenjskem v Ljubljani in do Primorske," je povedal Damjan Berginc, ki pri ansamblu igra kitaro in poje. Vsi, ki se zanimajo za nastope ansambla DIJODA, ga lahko pokličejo po telefonu (064/631-902). Predvsem pa vabijo, da pokličejo dekleta, ki bi s svojim glasom pripomogla k še lepšem zvenu pesmi.

Ansambel je v minulih štirih letih nastopal na številnih prireditvah ob prazničnih dnevih, na pustovanjih, veselicah, za sabo imajo že več kot sto igranj na ohceti, ob piknikih, radi pa jih povabijo tudi v podjetja na najrazličnejše prireditve. Dino, Jože in Damjan namreč znajo zaigrati okoli stopenj deset narodnozabavnih in zabavnih viž, poleg tega pa znajo s skeči in igrami poskrbeti za veselo razpoloženje. "Zaenkrat igramo najrazličnejšo glasbo drugih ansamblov, lahko pa rečem, da znamo zaigrati največ Avsenikovih skladb. Zato, ker so vse nam, pa tudi zato, ker ljudje še vedno najraje poslušajo prav Avsenikovo glasbo. Svojih skladb še nimamo, vendar pa bomo takoj, ko bomo imeli več časa za svoj konjiček, skladbe tudi sami pisali," pravi Jože Draganjac. ● V. Stanovnik

Dahnili so da

V Kranju: Irena Zaplotnik in Zdravko Sirc s Trstenika, Lidija Kunaver in Enes Škrgić iz Kranja, Helena Nikač in Mitja Krampl iz Nakla, Doroteja Potočnik in Roman Arsovski iz Sv. Duha, Ida Hlepčar in Andrej Vehovec iz Retenja, Tatjana Turk in Jože Pikš z Visokega, Andreja Snedec in Robert Valant iz Predoselj, Ljudmila Hudobivnik in Venčeslav Škerjanec s Štefanje gore, Mateja Krstanc in Lojze Blaž iz Vogelja, Olga Šilar in Matej Zupan z Bele, Mateja Turnšek in Blaž Čispiš iz Kranja, Ksenija Jagodic in Tomaž Verbič iz Cerkeja, Kristina Kordež in Damjan Vrhovnik s Podreče, Helena Dolenc in Janez Fajfar iz Kranja, Marta Jesenko in Jože Vilfan iz Bitenja, Andreja Zelnik in Danilo Lombar iz Predvdvora ter Leonida Kastelic in Silvo Praprotnik iz Kranja.

V Predvdvoru: Tatjana Oman in Marjan Podobnik iz Cerknega, Helena Ličer in Leopold Fakin iz Ljubljane, Mateja Puce in Zoran Kešar iz Nakla ter Anica Ušlaker in Roman Fajfar iz Besnice.

V Škofji Loki: Majda Krmelj in Stefan Kavčič iz Koprivnika, Martina Šubic in Janez Rihtaršič iz Selca, Romana Pušar in Vido Novak iz Cerkeja, Alenka Ambrožič in Marko Lotrič iz Dražgoš, Irena Šebela in Vladimir Plohl s Ptujja, Andreja Bešter in Matjaž Lušina z Dražgoš, Mojca Stanonik in Miran Božnar iz Škofje Loke, Varja Felician in Stanislav Kavčič iz Ljubnega ter Nevenka Marušič in Marijan Kostelec iz Škofje Loke.

tehnični direktor jeseniške železarne.

Volivcev ima Plavški rovt 55, točno ve Jože, kajti to pomlad so bile volitve kar pri njem v hiši, prebivalcev pa okrog 90. Hišnih števil je okrog 20, najvišja, Zakamnika, kmetija pa je visokogorska kmetija, saj leži na nekaj čez 1300 m nadmorske višine.

Čiste kmetije so le še štiri, Martinc, Šimnovc, Zakamnica in Smolej, sicer pa so tu doma pretežno delavci. Ko se je nehala rudarstvo, je bilo treba za kruhom v dolino. Peš so hodili na Jesenice še dolgo po 2. svetovni vojni.

V Rož vasovat

Dober spomin ima moj sogo-vornik Jože Klinar. Dobro še pomni, kako je bilo, ko tu gori na Rožci ni bilo še nobene meje, ko je bila še Avstroogrška. V Rosenbach, to je v Področju so hodili čez hribe peš. V dveh urah si bil pa tam. Jožetov so sed se je v Šentjakob v Rožu hodil ženit. Zvečer tja, zjutraj nazaj. To takrat ni bilo nič posebnega.

In pomni prvo svetovno vojno, ko so leta 1917 Italijani bombardirali železarno pa so namesto na tovarno bombe vrgli na Koroško Belo. Avgusta,

okrog Velikega šmarna je bilo. V Plavškem rovtu so bili postavljeni trije nemški flaki in so poskušali sestreliti Italijane, pa jim ni uspelo. S Koroške Bele pa se je začel valiti dim... Polno vojaštva je bilo tod, v njihovi šupi so imeli "magacin", v "pajstbi" sredi vasi so imeli pa italijanske ujetnike z žicami zagrajene. Lačni so bili ujeti Italijani in še danes pomni, kako so prosili za kruh: "pane, pane...!"

Mejo so varovali Šumadinci

Spomladi 1919 pa je prišla zloglasna Wranglova armada, ruska bela garda, ki je zastražila mejo tamle na Rožci. To so bili nemirni časi Maistrovih borcev za slovensko severno mejo. Napetost je bila tudi v krajih pod Golico, kajti čez Rožco so prihajale vesti o premikih slovenskih čet. Že v Področju so bili naši, pa so jih spet pogladi nazaj. Po letu 1920 so mesto Wranglovcev prevzeli jugoslovanski financarji, vendar je veliko Wranglov šlo k jugoslovanskim financarjem. Po letu 1930 pa je Jugoslavija tu postavila poklicne graničarje - Srbe, ki so prevzeli skrb nad mejo. Sami Šumadinci so bili, se jih spominja Jože. Poleti so imeli karav-

Pomagajmo sebi in drugim ali

Smeh je pol zdravja

Toliko vaših šal že čaka v predalu na objavo v tej vaši in naši rubriki, da bi lahko z njimi v vsaki številki zapolnili precej več prostora, kot ga sicer. Potrudili se bomo, da rubrika ne bi manjkala v nobeni od prihodnjih števil, zato le še pridno zbirajte in pošiljajte svoje prispevke. Šal imamo na izbiri dovolj, anekdot in resničnih zgodbic pa nič. Potrudite se še v tej smeri. Objavljene prispevke honoriramo. Naslov ostaja: Gorenjski glas, Moše Pijadeja 1, Kranj. Današnje šale nam je poslal Jošt Rolc iz Radovljice. Pa na dobro voljo!

Stoik

Lojze po preokropani noči trdno spi v kupeju brzovlaka. Sprevodnik ga zbudi in zahteva vozno karto. "Tale pa ni prava. Tole je brzovlak in ne potniški, opozori čemerne potnika. "Nič zato," odvrne Lojze, "pa naj vozi bolj počasi. Meni se nikamor ne mudi."

Basen

Na travniku se spopadeta telček in žrebiček. Čez čas se telček ves obrcan zateče k mami kravi in potoži: "Mama, žrebec mi je pa rekel, da je njegova mama gospa kobila, ti pa da si navadna krava kravasta." "Nič zato, sine. Ko se drugič srečata,

mu povej, da je njegov oče navaden konj, tvoj oče pa je sam gospod veterinar," ga potolaži krava.

Otroška iskrenost

Mamica se vrne z zdravljenja v toplicah. Petletni Bojanček ji ves srečen skoči v objem. - Kako sta se pa z atkom znašla, ko me ni bilo doma? - Saj je bila tukaj teta Špela. - Kaj pa je delala tukaj? - Nič. Z atkom sta se zaklenila v sobo. Jaz sem pa skozi ključavnico kukal. - Kaj si pa videl? - Tako sta delala z atkom, kot ti in stric Franc, ko je bil atek na orožnih vajah.

Anekdote

Belgijskega generala kneza Charlesa-Josepha de Ligne (1735 do 1814) je Friderik Veliki vprašal, kaj bi rad bil, da bi vsestransko užil življenje. "Do tridesetih let res lepa ženska," je odgovoril knez, "od tridesetih do šestdesetih nikoli premagani general in po šestdesetih kardinal."

Knez de Ligne je takole gledal na zakon: "Po mojem bi moral pred poroko vsakdo ukrepati tako, kot je v navadi pri stanovanju: najameš ga za nekaj let in - če je v redu - ga potem kupiš."

O ljubezni pa je dejal: "V ljubezni je očarljiv samo začetek. Zato se ne čudim, da radi pogosto začenjamo."

Med pogovorom v salonu je neka gospa globoko vzdihnila, rekoč: "Oh, ti može, vsi so enaki!" "Kadar pravi gospa," je rekel knez de Ligne, "da so vsi može enaki, se hoče s tem opravičiti, ker jih je imela več."

Čvek

"Vroča" moda pomlad - poletje '91

E Sodeč po modelih, ki so jih te dni predstavili v Milanu, se drugo leto obeta vroča in seksi sezona. Najboljši dokaz za to sta kolekciji dveh mladih sicilijanskih kreatorjev. Domenico Dolce in Stefano Gabbano sta po besedah nekaterih obiskovalcev modne revije, pripravila modele, ki so videti, kot bi na modno stezo prišli neposredno iz bordela. Dolce in Gabbano priznavata, da ju je vodila ideja uvesti strast v modne linije

oziroma odkriti telo, da bi se prikazale vse obline in kvalitete ženske mediteranskega podnebnja. Da bi se pri tem vendarle izognila vtisu agresivnosti, sta uporabila tudi elemente, ki spominjajo na kostume prhutajočih balerin. Vsekakor je škoda, da se njuni modeli ne morejo nositi v pisarnah. Tudi slavni Armani, ki je znan po tem, da je v žensko modo uvedel moški stil, se ni mogel upreti želji, da svoje modele navdihne s sladkim sanjarjenjem (moškega) občinstva: poudarek je na zelo kratkih, tesnih krilih in oprizetih trikotnikih, ki se nosijo skupaj z visokimi petami.

lo na Rožci, pozimi pa so se preselili k tunelu na Hrušico in so sem gor hodili le v kontrole. V rovtah so imeli ljudje vse noči hiše odprte, da so prišli kate-rokoli uro v hišo in se pogreli pri peči. V dobrih odnosih so bili ljudje tod s Šumadinci. Eden od njih, Branković, se je poročil s Slovenko, ki je imela na Rožci planinsko kočjo. Nemci so ga takoj 1941. selili v Srbijo.

Z nožem nad financarja

Seveda pa je bil tu, kot v vseh obmejnih krajih, živahen "šverc", kajti meja je dobro prehodna, domačini so poznali vse stezice in skrite koticke. V stari Jugoslaviji je bilo pomanjkanje, ni bilo vžgalic, ne slad-

korja, in čez mejo so prinašali kamenčke za vžgalnike in saharin, da je zamenjal sladkor. Tudi do spopadov med "švercarji" in financarji je prišlo. Neki Ledrar je bil med hujšimi prestopniki, nekajkrat so ga že ujeli in zasliševali na meji. Ko je nekoč financar Klančar, nekje od Dolenjskega je bil doma, skušal od Ledrara čim več izvedeti in ga je peljal do Kadilniške koče, da bi mu tam pokazal, kje hodi čez mejo. Tu pa je Ledrar potegnil nož in Klančarja zaklal. Hudo razburjenje je vladalo takrat tod okrog, preiskave so se vrstile. Malo proč od koče še danes stoji spomenik financarju Klančarju.

Varčujete lahko tudi s časom

Nove linije in zimski vozni red

Ljubljana, 25. oktobra - Te dni Adria Airways uvaja zimski vozni red, z novimi rednimi mednarodnimi in charterskimi linijami pa nadaljuje svojo usmeritev v širjenje mednarodnega prometa. Kot so povedali na četrtkovi predstavitvi, ki se je je udeležil tudi Ingo Paš, republiški minister za turizem, se trudijo tudi za izboljšanje kvalitete svojih uslug.

Prednost letalskih prevozov je seveda še vedno predvsem varčevanje s časom, veliko pa pomeni tudi udobje na poti. Tako bodo v začetku decembra na domačih progah uvedli poslovne razrede, katerih značilnost bo boljša ponudba hrane, ponudba pijače po izbiri ter ponudba časopisov in revij. Na vseh linijah bodo uvedeni nekadilski leti, še naprej pa bo velika pozornost posvečena tako imenovanemu ADRIA PRIVILEGE CLUBU, ki ima že okoli tri tisoč članov.

Novost ponudbe Adria Airways, pa so tudi nove redne mednarodne linije, za katere je bilo zadnja leta veliko povpraševanja. Tako bodo po novem, od 6. novembra dalje, uvedene štiri linije z ljubljanskega letališča na dunajsko in nazaj. Tako se bo na O Dunaj in nazaj moč peljati ob torkih, četrtkih, petkih in nedeljah. Zelo pomembna novost pa je tudi uvedba dodatnih linij na progi Ljubljana - Frankfurt in nazaj. Po novem (od 3. decembra naprej) bodo leteli na tej liniji vsak dan in sicer z letalom DC

9, tako da je potovanje hitreje in udobnejše. Novost pa so tudi linije proti Moskvi in nazaj, saj bo od 27. novembra naprej moč na tej relaciji z Adria Airways leteti trikrat tedensko. Dodatna linija je uvedena tudi na progi za London in Pariz, nekaj sprememb pa je tudi pri letih v Larnaco in Tel Aviv. Nove redne charterske linije so te dni (21. oktobra) uvedli tudi na relaciji Ljubljana - Kairo, Ljubljana - Rim in Ljubljana - Varšava in nazaj.

V domačem prometu bodo povečali povezave med Ljubljano, Dubrovnikom, Splitom in Zagrebom.

Kot je ob predstavitvi novosti Adria Airwaysa poudaril član slovenskega izvršnega sveta in minister za turizem in gostinstvo Ingo Paš, so prometne povezave izjemnega pomena za razvoj turizma, ravno na področju letalskega prevoznitva pa smo tako vse bližje evropski ravni. ● V. Stanovnik, Foto: G. Šinik

Srednja kovinarska in cestnoprometna šola
Podlubnik 1 b, Škofja Loka

Komisija za medsebojna delovna razmerja razpisuje:

1. DIPLOMIRANI INŽENIR STROJNIŠTVA

(za poučevanje strokovno teoretičnih predmetov, za nedoločen čas s polnim delovnim časom).

Nastop dela takoj. Poskusno delo traja 3 mesece.

2. INŽENIR STROJNIŠTVA

(za poučevanje praktičnega pouka za nedoločen čas s polnim delovnim časom).

Nastop dela 3. 12. 1990.

Pogoji:

- osnovni poklic kovinarske usmeritve in 3 leta delovnih izkušenj na področju vzdrževanja strojev in naprav.

Poskusno delo traja 3 mesece.

3. UČITELJ ANGLEŠKEGA JEZIKA

(za določen čas z nepolnim delovnim časom, nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu).

Pogoj:

- profesor angleškega jezika

Nastop dela 3. 12. 1990.

Za vsa razpisana delovna mesta sprejemamo prijave z dokazili o izobrazbi 15 dni po objavi na gornji naslov. O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po končanem roku za prijavo.

V Sloveniji imamo še eno novo bančno institucijo

UBK banka

Ljubljana, 25. oktobra - S četrtkovim ustanovnim zborom Univerzalne banke Kemije, smo v slovenskem bančnem prostoru dobili novo institucijo, ki se po besedah predsednika odbora ustanovitelj UBK banke Branka Paša, ustanavlja s ciljem, da v okviru dejavnosti univerzalnega bančništva pokrije poslovna področja, ki jih dosedanje bančništvo ni ustrezno pokrivalo, oziroma so se odprla šele z vzpostavitvijo novih lastninskih odnosov pri nas.

Pobudo za ustanovitev banke so dala podjetja kemične in bazične predelovalne industrije, ki sta jih v osemdesetih letih povezovala SOZD Kemija in Interna banka Kemija. Pravna naslednica Interne banke Kemija pa je Finančna hiša Kemi-

ja, na temelju katere je ustanovljena UBK banka in ima zato večinski delež delnic, saj je nova banka organizirana kot delniška družba. Delničarji, skupaj jih je sedeminštirideset, so zagotovili ustanovitveni kapital UBK banke v višini

117.900.000 din, ki naj bi bil v celoti vplačan do 31. marca 1991, ta denar pa naj bi bil podlaga za poslovanje in razvoj nove bančne institucije. Kot so povedali na ustanovnem zboru, so delničarji UBK banke pretežno dobro stoječa podjetja in institucije, ki večinoma izhajajo iz področja kemično predelovalne industrije, med ustanovitelji pa so tudi podjetja drugih branž ter nekatera trgovinska podjetja, zavarovalnice in finančne organizacije.

Cilj ustanovitve UBK banke je tako, da organizirajo univerzalno bančno ustanovo, ki bo z vloženim kapitalom in ostalimi

pridobljenimi sredstvi opravljal bančne in druge posle ob zagotavljanju maksimalnega profita na dolgi rok. Kot pa so tudi zagotavljali na ustanovnem zboru, je prednost nove bančne institucije, da ni obremenjena s hipotekami iz preteklega poslovanja, zato si lahko s kvalitetno ponudbo najde ustrezno mesto v bančnem sistemu. Matjaž Kaštrun, v. d. rektor nove banke pa je povedal, da so osnovne strateške usmeritve razvoja banke vezane na razvoj komercialnega in investicijskega bančništva, hranilništva in svetovalne dejavnosti z vseh področij delovanja banke. ● V. Stanovnik

Lepšega novoletnega ali božičnega darila na Slovenskem še ni bilo.

Ga tudi še ni moglo biti.

Leta 1990 je Slovenija prišla bližje svoji popolni samostojnosti in neodvisnosti kot kdaj koli poprej. Usodne dogodke tega leta v sliki in besedi prikazuje knjiga

SLOVENIJA 1990

S številnimi ilustracijami in dragocenimi dokumenti časa obogatena nepristranska besedna kronika, živahno napisana, da se bere kot razburljivo pričevanje, kar res tudi je. Neponovljiva zgodba celega naroda na prelomnici. Kajpak se je vse to začelo že prej. Zato so v knjigi opisani in v slikah prikazani tudi dogodki iz let poprej, ki so privedli do preloma v letu 1990. In ker je boj za slovensko samostojnost star tisoč let in več, so v posebnih kratkih poljudnih prikazih opisani vsi prelomni dogodki iz slovenske zgodovine. Ta del besedila ponazarja 26 barvnih zemljevidov, med njimi štirje velikega formata 45x27 cm. Na koncu so knjigi dodani avtentični teksti vseh pomembnih dokumentov iz zadnjih let, do (predloga) nove ustave Republike Slovenije. Da je ta enkratna kronika slovenskega prelomnega leta 1990 popolna, poskrbijo naposled kratke izjave poveljnih akterjev usodnih dogodkov v tem letu in v letih pred njim, ki opisujejo, kako so sami doživeli te čase, ko se je Slovenija dokončno napotila k samostojnosti.

- Veliki format 24x28 cm
- 147 fotografij, med njimi veliko barvnih, tudi v velikosti 45x27 cm
- 25 zemljevidov in zemljevidnih skic

Knjiga, ki jo boste kot dragocenost hranili ne le zase, ki ste bili priča teh dogodkov, temveč tudi za svoje otroke in vnuke. Knjiga za vsako slovensko hišo.

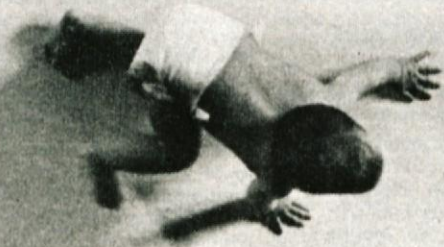
Kajpak vam ne moremo izročiti knjige, v kateri so opisani in fotografirani vsi dogodki leta 1990, pred iztekom tega leta; tudi zadnji dan leta še mora najti svoj prostor v njej. Zato bomo vsebinsko zadnje pole knjige pripravili in polo tiskali takoj po novoletnih praznikih. Knjigo vam bomo dobavili na zaželeni naslov na dom oziroma vas bo čakala v vaši knjigarni v januarju 1991.

NAROČILNICA

GORENJSKI GLAS

Podpisani
stanujejo
reg. št. os. izkaznice
nepreklicno naročam knjigo **Slovenija 1990** po ceni 490,00 dinarjev.
Podpis:
Naročilnico pošljite na naslov: Založništvo Slovenske knjige, Ljubljana, Prešernova 5.

**SČASOMA SE VSI SPRIJAZNIMO
Z LASTNIMI ZMOŽNOSTMI.
NAJ SE ON ŽE ZDAJ
SPRIJAZNI S SVOJIMI?**

Med nami so otroci in odrasli, ki imajo zaradi nepravilnosti v delovanju možgan motnje v gibanju, drži, motnje vida, sluha in govora, lahko so žrtve epileptičnih napadov, vedenjskih motenj in umske nerazvitosti. Okvare so prirojene ali pa pride do njih med porodom oziroma v zgodnjem otroštvu.

V naši moči je, da jim pomagamo. Skupaj bomo ustvarili okolice, v katerih bodo živeli bolj samostojno. Tako bodo tudi njihovi trenutki bolj polni in lepši.

ZVEZA
DRUŠTEV ZA
CEREBRALNO
PARALIZO
SLOVENIJE

ZIRO RAČUN
50105-678-75233

Letos se bo v Sloveniji spet rodilo okoli sto otrok z možgansko okvaro.

POPRAVILO
PISARNIŠKIH
STROJEV

BIRO
USLUGA
DUŠAN
64000 KRANJ
TEL. 064/23 085
od 9. - 12. ure
LJUBLJANSKA 22

KOVINOTEHNA

Blagovnica FUŽINAR Jesenice

Kasetofoni SAMSUNG

Cene samo 2.679.- din

nemogoče je mogoče - nemogoče je mogoče.

prodaja uvoženih avtomobilov **DAŠ DOBIŠ** Kranj

FIAT, HONDA, TOYOTA, MAZDA, MITSUBISHI
STARO ZA NOVO

Sprejemamo prednaročila za
RENAULT 5 - 1400 ccm s katalizatorjem

Cena 166.000,00 Rok dobave 15. december.

Janka Pucija 9, 64000 Kranj, tel.: 35-981
Del. čas od 8. do 12. in od 15. do 19. ure.

REALIZACIJA INVESTICIJ OD IDEJNEGA
PROJEKTA DO KLJUČA V ROKE
INFORMACIJE 064/77-278

ANTON BIZILJ
Cesta Andreja Bitenca 108
Ljubljana - Sentvid
Tel. 061/50-903

OGLED IN PRODAJA
GRADBINEC, SPODNJI PLAVŽ 4
JESENICE

OGLED IN PRODAJA
GRADBINEC, SPODNJI PLAVŽ 4,
JESENICE

Penzion TRIGLAV
Kolodvorska 33, Bled
(pri železniški postaji)

Vsak večer - razen nedelje -
ŽIVA GLASBA ZA PLES.

Odprto vsak dan od 7. do 01. ure.
Informacije in rezervacije: tel. 064/77-365

Družinska kosila 180 din za
4 osebe vsak dan od 11.
do 17. ure.

Postrežemo vam lahko
s PEČENIMI
KRAČAMI, ob koncu
tedna pa tudi s
PEČENIM
JAGENČKOM ALI
ODOJKOM.

TATARSKI BIFTEK
vam pripravimo pri
mizi.

Skupinam nad 10 oseb
**nudimo 10 %
popust.**

**ŽENSKI
SALON**

Titov trg 7, Kranj

v naših
prodajalnah

**MOŠKI
SALON**

ARCEOMURKA

proizvodno, trgovsko in gostinsko podjetje

LOKA p. o. ŠKOFJA LOKA

DEGUSTIRANA BO

LOKA KAVA

V

- BLAGOVNICI ŽELEZNIKI
 - SAMOSTREŽBI Mestni trg 9 v Škofji Loki
 - SAMOPOSTREŽBI BISTRICA pri Trziču
- od 30. 10. do 3. 11., od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure

V VSEH TRGOVINAH Z ŽIVILI UGODEN NAKUP
Izjemno ugodne cene za naslednje blago:

VINO BRENTAR KRŠKO 1 l	15,10 din stekl.	SLADKOR Kristal 50 kg	9,50 din/kg
VINO Herceg Hepok 0,75 l	24,20 din stekl.	SLADKOR Kristal 2 kg, 5 kg	11,50 din/kg
RUM Apis 1 l	51,40 din stekl.	VAFEL KOCKE Koestlin 500 gr.	23,90 din/zav.
SOK MARELICA Vitaminka 1 l	18,30 din stekl.	GRIČ ČAJNO PECIVO Koestlin 350 gr.	15,30 din/zav.
RADENSKA 1 l	5,90 din stekl.	PARIS čok. keksi Koestlin 500 gr.	30,90 din/zav.
SOK MARELICA hypa Fructal 0,7 l	15,60 din kos	ČOKOL. MIGNON Koestlin 500 gr.	33,30 din/kos
SWING 1 l	10,80 din stekl.	BONBONI ŠUMI MIX Žito 450 g	23,30 din/zav.
SALAMA mini ljublj. Pomurka	66,80 din/kg	TOALETNI PAPIR role 10/1 uvoz	35,70 din/zav.
STIL 1 l	8,70 din stekl.	NOGAVICE MOŠKE ŠPORT - uvoz	20,10 din/zav.
MARMELADA mešana 870 g.	21,90 din/kos	NOGAVICE HL. ŽENSKÉ GALA	12,50 din/kos
KOMPOT BRESKEV	19,70 din/kos		
PŠENIČNA MOKA T 500			
Mlinotest 2/1	5,60 din/kg		

POSEBNA PONUDBA:

TV GORENJE FEIN LINE 661 9840,00

(kredit 6 mesecev, 1 obrok polog, obresti 6 %. Pri nakupu z gotovino 5 % popust.)

TV lahko kupite v BLAGOVNICI ŽELEZNIKI, ŽELEZNINI
MEDVODE in SAMOPOSTREŽNI TRGOVINI FRANKOVO NA-
SELJE V ŠKOFJI LOKI.

ZA NAKUP SE ZAHVALJUJEMO IN SE PRIPOROČAMO

Olje

**SVEŽE IN POCENI
DOBITE V NOVI DISKONTNI
PRODAJALNI PRI OLJARICI**

jedilno rafinirano rastlinsko

**Olje
CEKIN**

Trgovina ob tovarni
odprta vsak dan
od 9. - 12. ure in od 14. - 17. ure
ob sobotah
od 8. - 12. ure

PRIDITE IN SE PREPRIČAJTE

poslovno prireditveni center
gorenjski sejem kranj

VABI K SODELOVANJU SPOSOBNE ZUNANJE SODELAVCE ZA PRODAJO RAZSTAVNEGA PROSTORA V LETU 1991.

Če ste polni energije in vam je tovrstno delo izziv, pošljite svojo prijavo v 15 (petnajstih) dneh po objavi na naslov: PPC Gorenjski sejem Kranj, 64000 Kranj, Stara cesta 25 ali po telefazu št.: (064)22-771 s pripisom: Za prodajo prostora. Razgovor, na katerem bomo kandidate seznanili z vsebino in načinom dela, bo v 8 (osmih) dneh po poteku roka za prijavo.

SEMENARNA PEHTA
Tomšičeva 30, Kranj
(v bližini gostiln St. Majer
in Šifrer)

**KAJ PONUJA SEMENARNA
PEHTA ZA JESENSKO
KMETIJSKO SEZONO?**

Poleg obstoječega stalnega programa je PEHTA poskrbela za:

- najcenejše holandske čebulice vseh vrst
- najcenejše holandske vrtnice (tudi modre vrtnice)
- Pehta je ekskluzivni prodajalec nove sadne vrste aronije in krone
- Konec oktobra PEHTA odpira novo mini drevnico locirano prav tako na Tomšičevi ulici
- 1. november - na razpolago bodo krizanteme vseh vrst po konkurenčnih cenah

Sprejemamo naročila za vse vrste aranžiranega cvetja!

KRESNICE
061/877-480

Obveščamo uporabnike ceste št. M-1, Podkoren-Ljubljana, da bo podnevi ob delavnikih **do 16. 11. 1990** na viaduktu Peračica oviran promet zaradi obnovitvenih del.
V deževnem in meglenem vremenu zapore ne bo.

ŽIVILA KRANJ, trgovina in gostinstvo, Naklo, p.o. objavlja naslednja prosta delovna mesta, vsa za določen oziroma nedoločen čas:

**VEČ NATAKARJEV
SLAŠČICARJEV
KUHAJEV in
MESARJEV (za prodajalni na Bledu in na Drulovki)**

Pogoj za zasedbo posameznega delovnega mesta je IV. stopnja (3-letno izobraževanje) strokovne izobrazbe ustreznih smeri in 2-mesečno poskusno delo.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh od objave na naslov: ŽIVILA KRANJ - kadrovska služba, Cesta na Okroglo 3, 64202 Naklo.

Vse prijavljene kandidate bomo pisno obvestili o izidu izbirnega postopka v 15 dneh od opravljene izbire.

Vse, kar nameravate kupiti še letos, lahko kupite že novembra CENEJE.

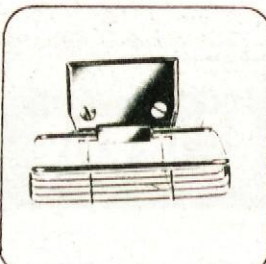
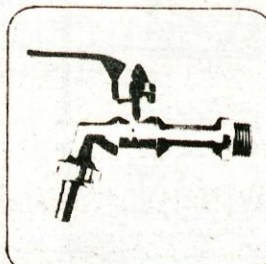

TITAN Kamnik
fitingi

- 25 %

KOVINA
Šmartno pri Litiji
kroglični
ventili

- 25 %

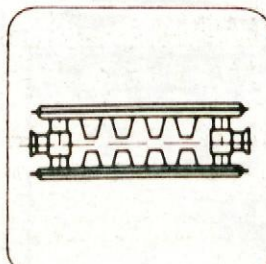

INKOP Kočevje
kopalniška
oprema

- 25 %

JUGOTERM
Gnjilane
radiatorji

- 20 %

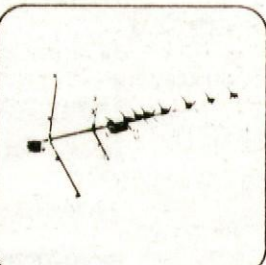
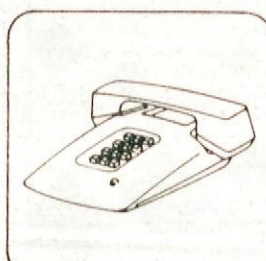

GORENJE
METALPLAST Ruše
kopalniška
oprema in
WC kotlički

- 15 %

ISKRA TERMINALI
Kranj
telefonski aparati
ETA, BETA, ATOSS

- 10 %

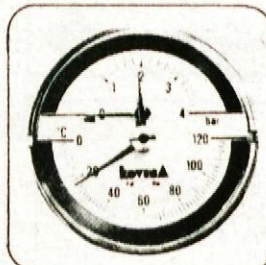

ELRAD
Gornja Radgona
antene, mehanski
in elektronski ant.
pribor, sistemi,
ojačevalne naprave
TV PLUS.

- 10 %

MATERIAL ZA
CENTRALNO
OGREVANJE
oljne garniture
cevi, objemni
termostati, termo
monometri,
hidrometri.

- 10 %

KOLICINE SO OMEJENE!

IN ŠE POSEBNI UGODNOSTI:

žarnice TEŽ (plačate 8, dobite 10) 90,20 din
timer OMNIREX (ISKRA Lipnica) 280,40 din

Podrobnejše informacije dobite
pri prodajalcih v prodajalnah
kranjskega MERKURJA!

ZNIŽANJE
VELJA OD
5. do 28. novembra

MERKUR
KRANJ

LIP, lesna industrija BLED - TOVARNA REČICA

objavlja naslednja prosta dela in naloge
KURJAČ Z AVTOMATSKIM KURJENJEM

Pogoji:
- IV. stopnja zahtevnosti dela kovinskopredelovalne ali elektrotehniške usmeritve, opravljena pripravniška praksa, izpit za upravljanje visokotlačnih kotlov

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosežanih zaposlitev naj kandidati pošljejo v roku 8 dni po objavi na naslov: LIP BLED - TOVARNA REČICA, Rečica c. 61/a, 64260 Bled.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas.

KEMIČNA TOVARNA PODNART

objavlja prosto delovno mesto

VODJE RAČUNOVODSTVA

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- da ima višjo izobrazbo ekonomske smeri,
- 36 mesecev delovnih izkušenj v računovodstvu.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom.

Svojo vlogo z dokazili o izobrazbi pošljite v roku 8 dni po objavi razpisa na naslov: Kemična tovarna Podnart, p.o. Podnart - splošna služba.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v roku enega meseca od objave razpisa.

KOMPAS

Komisija za delovna razmerja pri Podjetju Kompas hoteli Kranjska Gora, Borovška 100, išče sodelavca za naslednja dela:

VODJE STREŽNIH OBRATOV HOTELA KOMPAS - za nedoločen čas

Od sodelavca se pričakuje, da bo uspešno opravil trimesečno poskusno delo, da popolnoma obvlada dva svetovna jezika in da ima najmanj pet let delovnih izkušenj na vodilnem mestu v večjih restavracijah ali hotelskih objektih. Opravljen izpit iz higienskega minimuma in varstva pri delu. V času poskusne dobe nudimo 1/1 sobo v hotelskem objektu, v primeru uspešno opravljenih poskusne dobe zagotovimo enosobno družinsko stanovanje in osebni dohodek po posebnem dogovoru.

Prednost imajo kandidati, ki izpolnjujejo pogoj sposobnosti na področju organizacije dela in komunikativnosti.

VODJE VZDRŽEVANJA - za nedoločen čas

Od sodelavca se pričakuje, da bo uspešno opravil trimesečno poskusno delo, da bo sposoben organizirati delovni proces vzdrževanja hotelskih objektov in zagotoviti brezhibno delovanje delovnih sredstev in instalacij.

Prednost bodo imeli kandidati z večletnimi delovnimi izkušnjami in opravljenim tečajem iz varstva pri delu in opravljenim izpitom za visokotlačne parne kotle.

V primeru, da bo kandidat uspešno opravil poskusno delo, mu zagotavljamo osebni dohodek po posebnem dogovoru. Rok prijave 15 dni od objave. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom delovnih izkušenj naj kandidati pošljejo Komisiji za delovna razmerja pri Podjetju Kompas hoteli Kranjska Gora, Borovška 100.

MALI OGLASI

☎ 27-960
Cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodaj čevlarski brusilni stroj.
☎ 620-642 15915
Ugodno prodaj AGREGAT 1500
W, nov, primeren za vikende.
☎ 81-455 15918
Prodaj KUPPERBUSCH peč za
900 din. Luznarjeva 10, Kranj
☎ 26-342 15921
Prodaj novo, še zapakirano 350 l,
LTH zamrzovalno skrinjo, za 6.300
din. ☎ 631-871 15927
Prodaj dve odlično ohranjeni PE-
CI na kurilni olje, primerni za sta-
novanje ali ogrevanje delavnice.
☎ 24-649 15932
Ugodno prodaj skoraj nov PRAL-
NI STROJ candy domino, 4/62 X,
za 6.800 din, zaradi selitve.
☎ 801-030 15934
Industrijske šivalne stroje, pro-
dam. ☎ 069/78-010 ali služba
069/25-399 15945

PIZZERIJ
POD GRADOM

TRŽIČ, Koroška 26,
tel.: 52-055
stari del mesta - 200
m od
cerkve naprej
16 vrst PIZZ iz krušne
peči

Odprto od 10. - 22. ure
nedelja od 17. - 22. ure
PONEDELJEK ZAPRTO

Prodaj brusilni STROJ za parket.
☎ 74-334 15951
Oljni GORILEC calomat, poceni
prodaj. Bitenc Stane, Zg. Bitnje
34. 15956
Poceni prodaj termoakumulaci-
sko PEČ 3 KW. ☎ 66-183 15978

GRADBENI
MATERIAL

GRADBENO BARAKO 3x4 m, pro-
dam. ☎ 34-765 15911
Ugodno prodaj hrastove plohe.
Mežek Vilma, Snakovska 22, Križe

Dom JLA
KRANJ

DISCOTEKA
BLAUPUNKT

vsak
PETEK
in
SOBOTO
od 19. ure
naprej

Spoštovane naročnike
vseh vrst objav (oglasov,
malih oglasov) obvešča-
mo, da jih za naslednjo
številko Gorenjskega
glasla, ki bo izšla v torek,
6. novembra, sprejema-
mo SAMO še danes in jutri
oziroma do zasedbe
prostora. Obenem priporočamo
vsem naročnikom objav
novembra in decembra,
da zanje prostor čimprej
rezervirajo in si tako za-
gotovijo objave v zeleni
številki Gorenjskega gla-
sa.

RAZPRODAJA
LAKOV,
LUŽIL
IN
BARV ZA LES
DANES
(30. 10. 1990), od 10. do 18. ure
v ALPLESU v
ŽELEZNIKI
Prav tako vsak torek prodajamo odpadke
ivernih plošč in posamezne repromaterialne.
CENE SO
ZARES
UGODNE!

Poceni prodaj staro cementno
kritino ŠPIČAK. ☎ 70-235 15942
Prodaj rabljeno salonitno KRITI-
NO 120x90 cm. ☎ 632-005 15949

IZOBRAŽEVANJE

Klasične in video tečaje nemščine,
angleščine in italijanščine, razli-
čnih stopenj, izvajamo v manjših
skupinah z veliko konverzacije.
☎ 23-983, od 14. do 18. ure 15831

IZGUBLJENO

Uspešno inštruiram matematiko in
fiziko za osnovne in srednje šole.
☎ 631-523 15963

KUPIM

Smrekovo ali jelkino HLODOVINO
kupim kjerkoli na Gorenjskem.
☎ 42-751 15961

MOTORJI
KOLESA

Prodaj moped APN 6 S.
☎ 632-518 od 16. do 17. ure 15938

OBVESTILA

AVTOKLEPARSTVO - Branko Laco,
Berkova 37, Radovljica,
☎ 75-807 - vam nudi svoje usluge
za vse vrste vozil, tudi obnovo ve-
teranov. Hitro, poceni, kvalitetno!
14071

VODOVODNO INŠTALACIJO na
novi ali stari hiši, tudi razna popra-
vila, vam izdelamo kvalitetno in hi-
tro. ☎ 28-427 15647

KOZMETIČNI ATELJE Irena Mitro-
vič, Begunjska 7 nudi: strokovno
neto obraza, telesno masažo, de-
pilacijo, odstranjevanje celulita! V
mesecu novembru in decembru 10
odstoten POPUST! ☎ 23-309, od
13. do 18. ure 15863

OSTALO

Strižem moške in prodajam pralni
stroj. Volčič, Župančičeva 12,
Kranj 15957

Bi radi svoje prihranke v teh nesig-
urnih časih varno naložili z visoki-
mi obrestmi? Ponudbe na Šifra:
DOBIČEK 15959

Prosto telefonsko številko v KS
Vodovodni stolp prodaj najboljši-
šemu ponudniku. Ponudbe na Ši-
fra: TELEFON 15976

PRIDELKI

Krompir za krmo, cena 1,4 din,
PLUG OLT 14 col, trobrzdni, pro-
dam Sp. Br. nik 56 15931

Prodaj kvalitetno ZELJE. Trilar,
Hafnarjeva 6, Stražišče 15952

Prodaj REPO za krmo. ☎ 41-356
15971

Prodaj JABOLKA za namakanje.
☎ 70-093 popoldne 15981

Brezplačni študij
Svetega pisma
z DOPISNO
SVETOPISEMSKO ŠOLO
Prijava sprejemamo na naslov
Dopisna svetopisemska šola
Poštni predal 22
61105 Ljubljana 5

PREKLIC

Tomaž Jereb, Brebovnica 17, pre-
klicujem žaljive besede, ki sem jih
izrekel Berti Dolinar, Brebovnica
13, in se ji opravičujem. 15953

IŠČEMO
IZUČENEGA
VODOVODARJA
IN MONTERJA ZA KURJAVO
Z ZNANJEM NEMŠČINE
FIRMA MITZNER
VODA - KURJAVA - OLJNI
GORILCI
AVSTRIJA - BELJAK
KLAGENFURTERSTR. 16
TEL.: 9943-4242-28547

POSESTI

Oddam v najem GARAŽO v centru
Kranja. Šifra: GARAŽA 15930

RAZNO PRODAJ

Prodaj dva nova usnjena NASLA-
NJACA, novo ZAMRZOVALNO
OMARO, žensko KOLO s presta-
vami, barvni TV Gorenje.
☎ 38-202 15261

Prodaj drva (bukev in hrast).
☎ 622-535 15907

Prodaj 13 kom. betonskih stebrov
za kozolec in nov zadnji odbijač za
R 9. Papler Alojz, Begunjska 54, Bi-
strica pri Trziču 15916

Ugodno prodaj KUPPERBUSCH
s pečico in zimski ženski PLAŠČ
št. 42. ☎ 061-613-399 15917

28 LÖVILCEV za sneg in gradbeno
BARAKO, ugodno prodaj.
☎ 68-733 15947

Prodaj 126 P, letnik 1980, Z 128,
letnik 1986, PÖNTE dolžina 3 in 5
m, APARAT za avtoogeno varjenje,
kovinska VRATA 3x2 m. ☎ 70-083
15960

Poceni prodaj rabljeno POHI-
ŠTVO za spalnico, dnevno sobo,
kuhinjo, PEČI, DRVA, ženske
PLAŠČE. ☎ 622-193 15966

Prodaj kostanjeva DRVA, ZELJE
v glavah in takoj uporabna, ne-
škropljena JABOLKA. ☎ 45-294
15980

gostilna
sejem

Šifra cesta 25, tel. 21-890
vabi v svojo restavracijo na
JEDI IZ DIVJAČINE,
MORSKE JEDI IN OSTALE
SPECIALITETE PO ŽELJI

VSako SOBOTO ŽIVA
GLASBA!
Sprejemamo rezervacije za
zaključene družbe, poslovna kosila,
poroke do 120 oseb...
Odprto: vsak dan od 11. - 23.
sobota od 19. - 23.
nedelja od 8. - 13. ure
Prisrčno vabljeni!

Prodaj novo moško usnjeno JA-
KNO, podloženo z ovčjim krznom,
št. 50. ☎ 78-193, po 16. uri 15984

STAN. OPREMA

Ugodno prodaj nerabljeno KOT-
NO SEDEŽNO GARNITURO v sivi
barvi za 8.000 din. Informacije na
☎ 74-123 15962

Prodaj 5 FOTELJEV. Povšnar Sta-
ne, Kidričeva 34, Kranj 15969

STANOVANJA

Prodaj GARSONJERO 27 kvad.
m. v Šorlijevem naselju, vseljivo
aprila. Šifra: STANOVANJE 15950

VOZILA

R 5 - GL, maj 1987, prodaj.
☎ 33-445 popoldne 15684
Zelo ugodno prodaj 126 P, letnik
1982. ☎ 57-240 15908

R 12 TS, prodaj za 21.000 din ali
zamenjam. Avto je po generalni.
☎ 21-201

Prodaj Z 750, letnik 1978, registri-
ran do decembra 1990 za 900
DEM. Žagar, Visoko 87, Šenčur
15909

LADO 1600, lepo ohranjeno, pro-
dam za 1900 DEM. ☎ 58-071, po
15. uri 15910

R 4, prodaj po delih ali celega,
vozen. Prebačeva 64, Kranj 15912

JUGO SCALA 101- 5 vrat- 55, sta-
ro 15 mesecev, registrirano do julija
1991, prodaj. ☎ 46-524 15914

BMW 2002, letnik 1975, odličan.
Prodaj tudi petstopenjski menjal-
nik za BMW in leva vrata za GOLF,
stari tip. ☎ 74-979 popoldne 15919

Prodaj ŠKODO, 105 L, letnik no-
vember 1988, prevoženih 20.000
km, za 7.000 DEM. Šfiligoj, Delav-
ska 9, Mojstrana 15920

Prodaj FIAT 126 P, letnik 1978,
generalno obnovljen 1989, registri-
ran do maja 1990, za 1200 DEM.
Čuk Marko Sp. Gorje 90 15922

Prodaj FIČO, letnik 1982.
☎ 42-912 15923

LANDROVER diesel, registriran do
marca 1991, prodaj. ☎ 633-320
ali 632-430 15925

Prodaj R 4 GTL, letnik 1987.
☎ 66-637 popoldne 15926

Simca 1100 SL/73, motor 70.000
km, poceni prodaj - vozna, nere-
gistrirana, Tržič, Trg svobode 24 -
zraven tržnice - Hribar Mira 15933

Prodaj WARTBURG, letnik 1977,
v voznem stanju, neregistriran. In-
formacije ☎ 632-158 vsak dan po-
poldne 15935

Z 101, dobro ohranjeno, letnik
1981, prodaj. ☎ 802-242 15939

Prodaj JUGO 45, letnik 1981.
☎ 632-271 15943

Prodaj OPEL REKORD BERLINA
20, letnik 1982. ☎ 51-915 Tržič
15946

Prodaj LADO nivo 1600, letnik
1982, LADO karavan, spredaj ka-
rambolirano, letnik 1986. ☎ 85-375
15954

Prodaj TOYOTO corolla XL, letnik
1988. ☎ 801-477 15965

Z 128, letnik 1987, karambolirana,
motor nepoškodovan, prodaj.
Cena po dogovoru. ☎ 48-632

Prodaj JUGO 45, letnik 1986.
☎ 35-378 15986

ZAPOSLOTITVE

»BIZNIS« - hiter zaslužek, 10.000
DEM mesečno - delo doma - lah-
ko ste brez izkušenj, delali boste
za tujo firmo. Pošljite pismo in 100
din in dobili boste informacije. Na-
slov: Intermail trading, poštno le-
žeče, 63231 Grobelno 15608

Iščem prodajalce za izdelke tujega
proizvajalca. ☎ 36-266, od 18. do
20. ure 15724

BIFE LOŠKI HRAM zaposli nataka-
rico takoj! ☎ 621-679 15871

Elektroinštalacijska dela nudim
kooperantu za opravljanje samo-
stojnega dela z lastnim prevozom.
Šifra: SLOVENEČ 15928

Takoj honorarno zaposlim ŠIVI-
LJO, vajeno sertijskega dela v bli-
žini Cerkelj. ☎ 42-307 15936

Vzamem kakršnokoli delo na dom.
Možnost postavitve stroja. Mezek
Marko, Zg. Bitnje 218 15940

Zaposlim KV mizarja in delavca.
Delavnica Lahovčev, ☎ 41-098

Nudim dobro plačano delo. Po-
nudbe Šifra: TEREŠKO DELO

Nudim delo na dom. Izkušnje niso
potrebne. Ponudbe s kratkim ži-
vljenjem na p. p. 208, Kranj

Če potrebujete denar in ste ambi-
ciozni, se priključite naši skupini,
ki opravlja zanimivo dinamično te-
rensko delo. Javite se na
☎ 621-344 v četrtek in petek do
14. ure 15967

Honorarno zaposlimo ČISTILKO.
☎ 40-138

ALMA — NAIL
ESTETSKO
TERAPEVTSKA
KOZMETIKA NOHTOV
Oblikovanje, podaljševanje,
utrjevanje in modeliranje nohtov.

ALMA KOČNIK
VODOPIVČEVA 13
64000 KRANJ
tel.: 064/11-348

Občasno zaposlim DELAVCE v te-
sarski stroki. Zavrl Ivan, Lahovčev
73 15973
Priložnost za nezaposlene - pri-
ključite se dobro utečeni skupini
zastopnikov DZS. ☎ 75-954 15974
V Trziču honorarno zaposlim de-
lavce za čiščenje prostorov v po-
poldanskem času. ☎ 35-106 15977

ŽIVALI

Prodaj breji mladi KOZI. Lom 15
15610
Prodaj TELIČKO simetalko staro
14 dni. Zalog 3, Golnik 15929
Zamenjam jalovo KRAVO za ple-
mensko. Jenko, Goričane 17, Med-
vode 15937
Prodaj 20 kilogramov težke pui-
ske. Trboje 30 15941
Prodaj nemške ovčarje stare 6
tednov brez rodovnika. Rozman,
Srakovška 56, Križe 15948
Prodaj KOBILU z žrebetom, haf-
linger, kobila stara 4 leta, žrebe 7
mesecev. ☎ 85-375 15955
Prodaj 2 TELIČKA za plemo.
☎ 42-945 15970
Prodaj KRAVO s tretjim teletom.
Sebenje 38, Križe 15982
Prodaj 2 leti staro KOZO.
☎ 622-575 15985

ZAHVALA
V 85. letu starosti je umrla draga sestra in teta
ANGELA MARKELJ
organistka iz Bohinjske Bele
Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sose-
dom, kolektivu Almire iz Radovljice, praporščaku in dru-
gim, ki so darovali cvetje in sveče, izrekli sožalje in jo po-
spremili na njeni zadnji poti. Prav tako hvala pevcem
Zupan in duhovnikom za svečan pogrebni obred. Posebej
se zahvaljujemo še osebu Doma dr. Janka Benedika iz
Radovljice za večletno oskrbo in nego.
Žalujoči: Vsi njeni
Bohinjska Bela, 18. oktobra 1990

ZAHVALA
Ob prerani izgubi dragega sina, brata, moža, očeta,
starega ata in strica
ŠTEFANA
MENCINGERJA
po domače Tončkovega iz Zgoše 49
se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem in znancem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje.
Posebej se zahvaljujemo zdravniškemu osebu bolnišnice
Jesenice, pevcem iz Naklega, g. župniku za prelep obred
in gasilcem iz Begunj. Vsem skupaj še enkrat hvala, da
ste ga na njegovi zadnji poti pospremili v tako velikem
številu.
Žalujoči: mama Cilka, sestra Vera, žena Marija, sinovi
Miran, Bogdan in Martin z družinami, sorodniki in znanci

ZAHVALA
Ob prerani izgubi dragega
JOŽETA HAFNERJA
iz Godešiča 28 pri Škofji Loki
se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znan-
cem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in številno
spremljevanje na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala gre
govornikom za lepe poslovilne besede, pevcem iz Reteč
za lepo petje, gasilcem iz Godešiča in drugih društev in
gospodu župniku za opravljen pogrebni obred. Vsem še
enkrat iskrena hvala!
Žalujoči: žena Marija, sin Jože in hčerka Mija
z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše mame
MARIJANE MAČEK
se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem in znancem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje.
Prisrčna hvala dr. Stenškovi in zdravstvenemu osebu
Inštituta Golnik, sodelavcem LB Gorenjske banke Kranj,
gospodu dekanu in pevcem bratov Zupan. Hvala vsem, ki
ste se na kakršenkoli način poslovili od nje.
Vsi njeni
Šenčur, 16. oktobra 1990

Počastimo mrtve

Ljubljana, oktobra - Na republiški sekretariat za borbe in vojaške invalide je prišlo več vprašanj, kako bo letos s spominskimi svečanostmi na grobovih in grobiščih ob dnevu mrtvih. O tem je razpravljala tudi izvršni svet Skupščine Republike Slovenije in zavzel naslednje stališče:

"Izvršni svet meni, da je treba tradicionalni pietetni odnos do padlih in umrlih v vojni, ki je sestavni del kulture Slovencev, ohranjati tudi na-

dalje. Zato priporoča, da tako družbenopolitične skupnosti, kot tudi šolska mladina in druge organizacije na krajevno običajen način, ob letošnjem 1. novembru - dnevu mrtvih, počastijo spomin vseh žrtev vojn na Slovenskem.

Tako počastitev bo opravila tudi republiška delegacija predsedstva Republike Slovenije, skupščine Republike Slovenije in izvršnega sveta v Ljubljani." ● D. D.

Komemoracije ob dnevu mrtvih na Gorenjskem

Jesenice

Sreda, 31. oktobra

Jesenice, centralna slovesnost bo ob 16. uri v spominskem parku na Plavžu.
Dovje - Mojstrana, ob 15. uri pred spomenikom žrtev 1. in 2. svetovne vojne;
Rateče, ob 17. uri pri spomeniku v Ratečah.

Četrtek, 1. novembra

Planina pod Golico, ob 15. uri pri spomeniku borcev;
Podkoren, ob 15. uri v Podkorenu na pokopališču;
Kranjska Gora, ob 14. uri na starem pokopališču v Kranjski Gori, ob 18. uri pa pri spomeniku v Kranjski Gori;
Javornik, ob 10. uri v Parku talcev na Koroški Beli;
Žirovnica, ob 14. uri na pri spomeniku borcev na pokopališču v Žirovnici.

Kranj

Torek, 30. oktobra

Planina - Huje in Kranj - Center ter Čirče ob 11. uri pri spomeniku na pokopališču v Kranju;
Stražišče, ob 16. uri v Spominskem parku v Stražišču;
Orehok - Drulovka, ob 16. uri pri centralnem spomeniku na Orehek;
Preddvor, ob 16.15 pri osrednjem spomeniku v Preddvoru;
Primskovo, ob 17. uri pri spomeniku pred osnovno šolo na Primskovem.

Sreda, 31. oktobra

Vodovodni stolp, ob 10. uri pri Šorlijevem mlinu;
Trboje, ob 10. uri pri spomeniku v Trbojah;
Mavčiče, ob 11. uri pri spomeniku v Mavčičah;
Britof-Predoslje, ob 11. uri pri centralnem spomeniku na pokopališču v Predosljah;
Besnica, ob 16. uri pri centralnem spomeniku na pokopališču v Zgornji Besnici;
Duplje, ob 16.30 pri spomeniku ob OŠ v Dupljah;
Visoko, ob 17. uri pri spomeniku pri kulturnem domu;
Zlato Polje, ob 17. uri pri Stošičevem spomeniku;
Bela, ob 17. uri pri spomeniku na Zgornji Beli;
Jezerko, ob 18. uri pri spomeniku na Jezerskem.

Četrtek, 1. novembra

Žabnica, Bitnje, ob 9. uri pri centralnem spomeniku NOV v Žabnici;
Brnik, ob 9. uri pri spomeniku na pokopališču na Sp. Brniku;
Naklo, ob 9. uri pri spomeniku pri vrtcu;
Golnik, Goriče, Tenetiše, Trstenik, ob 10. uri

pri centralnem spomeniku NOV v Goričah;
Kokrica, ob 10. uri pri centralnem spomeniku na Kokrici;
Podbrezje, ob 10. uri pri spomeniku pri OŠ v Podbrezjah;
Cerklje, ob 11. uri pri centralnem spomeniku v Cerkljah;
Šenčur, ob 11. uri pri centralnem spomeniku na pokopališču v Šenčurju.

Radovljica

Sreda, 31. oktober

Radovljica, ob 16. uri pri grobnici padlih borcev v grajskem vrtu. Podnart, ob 16.30 pri spomeniku padlim na Ovsiaha.
Lesce, ob 16. uri pri spomeniku NOB na Žagi.

Četrtek, 1. novembra

Osrednja občinska slovesnost bo v četrtek, 1. novembra, ob 10. uri pri grobišču talcev v Dragi, ob 11. uri pa v graščinskem parku v Begunjah.
Zgornje Gorje, ob 9. uri v Zgornjih Gorjah na pokopališču padlih borcev.
Ribno, ob 10.15 pri spomeniku NOB na pokopališču.

Škofja Loka

Sreda, 31. oktobra

Škofja Loka, ob 16. uri pred Domom ZZB NOV;
Hotavlje, ob 15. uri pri spomeniku padlim;
Lenart nad Lušo, ob 10. uri pri spomeniku;

Četrtek, 1. novembra

Trebija, ob 9. uri;
Leskova, ob 9. uri;
Nova Oselica, ob 14.30;
Dražgoše, ob 9.30;
Sv. Duh, ob 10. uri;
Godešič, ob 10.30;
Žiri, ob 9.30 na pokopališču na Dobračevi.

Tržič

Sreda, 31. oktobra

Podljubelj, ob 16. uri pri spominski plošči v Podljubelju;
Bistrica, ob 17. uri pri spominski plošči v Bistrici.

Četrtek, 1. novembra

Križe, ob 8.30 pri spomenikih v Križah;
Leše, ob 9. uri pri spomeniku v Lešah;
Kovor, ob 9. uri pri spomeniku v Kovorju;
Tržič, ob 10. uri pri grobišču borcev v Tržiču;
Brezje, ob 10. uri pri spominski plošči na Brezjah pri Tržiču.

Se vam zdi, da živite varno?

Če lahko mirnega srca obkrožite teh sedem točk, ste na dobri poti:

Vaša varnost
so zavarovani

1 in prihranki
pred inflacijo.

Vsako leto

2 se povečujejo.

Z vašim
partnerjem
zagotavljata varnost

3 življenskim
si vzajemno
skupnega življenja.

Ko se vam
dobite dodatna
miren začetek

4 rodi otrok,
sredstva za
novega življenja.

Zagotovili ste
šolanje

5 sredstva za
otrok.

Starost vas ne skrbi,
da boste uživali
varčevalne

6 ker že danes veste,
sadove razumne
odločitve.

Tudi, če bo šlo
kaj narobe,
prebrodili z

7 v življenju kdaj
boste krizo
manjšimi težavami.

Z izpolnitvijo zavarovalne police, Življenskega zavarovanja pri Zavarovalnici Triglav z enim podpisom lahko izpolnite vseh zgornjih sedem točk.

zavarovalnica triglav
KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

Industrijska prodajalna KTL Lepenka, p.o. Tržič. Tel. 064/50 044

LOTOS

toaletni program LOTOS
biro program HERMES
izdelki iz lepenke
izdelki iz papirja
izdelki iz kartona

NOVO NA DETELJICI V TRŽIČU

SVETOVANJE
FINANČNE
AGENCIJSKE
INDRUGE
STORITVE

GLOBAL

Global Kranj, d.o.o.
64000 Kranj, C. JLA 4
tel.: (064) 21-320
fax.: (064) 28167

STORITE TUDI NEKAJ ZASE
NE BO VAM ZAL!

barbara
41-000 Stružnikova 12, Senur